

Delta

LLOBREGAT

EL PERIÒDIC
INDEPENDENT
DEL PRAT

FUNDAT EL 1977

Número 505
FEBRER 2024
Preu: 2,50€

ROMÀNTICS DEL CINEMA
ESPECIAL FERMÍ MARIMÓN

ROMÀNTICS DEL CINEMA

Especial Fermí Marimón

Aquestes pàgines recullen la valuosa enciclopèdia del cinema pratenc que el Fermí Marimón ens va deixar anar a poc a poc -mensualment- a las pàgines de “Delta”, des del gener del 2008 fins al primer trimestre del 2011.

Ara ho aglutinem com a homenatge a la seva persona i la seva trajectòria, però igualment per a tots els cineastes pratencs i, també, commemorant el centenari dels inicis del cinema amateur a Catalunya.

Nota: la transcripció i seqüència dels textos són estrictament fidels als originals publicats en el seu dia.

ÍNDEX

Romàntics del cinema (Família Marimón)	3	La construcció i la inauguració del Cinema Capri	20
Romàntics del cinema (Isidre Pascual, Pere Batllori)	4	Manel Villanova, un cineista prolífic	21
Els darrers tocs a l'obra del Monmari	5	Segona sessió amateur al Capri	22
Temps difícils	6	El cinema d'estiu al Monmari	23
Temps heroics	7	L'etapa professional d'en Jordi Bringué	24
Tres son massa	8	En Salvador Grau i en Pau Giralt	25
Persones i personatges	9	Cinema Amateur 1971	26
Els Vilella	10	Autors concursants del 1972 al 1975	27
“Prat Documental”. Orígens, realització i estrena	11	Cine Amateur: autors concursants del 1975 al 1986	28
Incendis i cremades als cinemes del Prat	12	Cine amateur. Els actors (1)	29
Nois del Prat al Camp militar de l'Aeroport	13	Cine amateur. Els actors (2)	30
Un cinema a les Cases Barates de Can Tunis	14	Cine amateur. Els actors (3)	31
El cine i l'òpera al Prat. Rosa Rius	15	Cine amateur. Els actors (4)	32
Artesà i Monmari als anys cinquanta	16	Les opinions d'en Berlanga i l'Azcona, entre d'altres, sobre “L'Exhibidor”	33
El cinema amateur al Prat. Etapa 1950-56	17	“L'Exhibidor”. Els actors	34
En Màrius Vilà, un tarannà de vell napolità	18	Cine Amateur. Els actors (6)	35
En Pau Vallhonrat, un home de cine	19		

Romàntics del cinema

A conseqüència de la celebració del 40 Aniversari del Capri se m'ha suggerit que seria convenient recollir la història dels cinemes pratecs des del segle passat fins a l'actualitat i que jo podria encarregar-me d'aquest afer, publicant-ho en forma d'articles de col·laboració a la Revista Delta. No em sembla mala idea, fins i tot em sedueix, però el cas és que jo no sóc historiador ni acostumo a procedir com a tal, de forma objectiva. Si continuo escrivint-la, serà la meua història, la que jo recordo i de la qual guardo anotacions. Parlaré de fets i de les persones que els van protagonitzar. Espero saber procedir amb respecte i calidesa a la vegada.

El 1943 es va parcel·lar la finca Bolós, també dita de cal Pecero. El passeig que s'havia d'obrir aniria del carrer Ferran Puig al carrer del Centre passant per davant de la Torre Xica i desembocant a la pista del Centre Artesà. L'Artesà era l'únic local obert al públic on es feia cinema, doncs el Modern havia estat apropiat per les forces vives i utilitzat com església per substituir el temple incendiat i enderrocat durant la guerra. El propietari del Modern, Pau Vallhonrat, havia estat alcalde durant la República i regidor durant la guerra, pel qual, per decret consensuat entre els poders civil i eclesiàstic, el seu cine va ser confiscat i dedicat a oficis religiosos. Pau Vallhonrat, a qui tots coneixien com Pauet Esparter, doncs regentava una tenda d'esparteria al case antic del poble, era una home extravertit, impulsiu, excitable, corpulent, agressiu, cridare. Quan s'enfadava semblava que els ulls anessin a sortir-li de les òrbites. També va ser tancat a la presó i la represàlia no va ser més forta perquè el seu cunyat era un destacat prohome de la dreta local. A l'església parroquial instal·lada al cine de l'Esparter vàrem fer la comunió minyons i minyones durant nou anys, es van casar moltes parelles i anàvem el Dijous Sant de cada any a matar jueus amb carraques i martells de fusta.

Funcionava, doncs, en El Prat, després de la guerra, un sol local, el Centre Artesà. Jo tenia sis anys el 1939 i el meu avi Magí era, a més d'accionista, membre de la junta del Centre, una societat anònima de cinquanta promotors en la que, a cada un dels accionistes s'havia adjudicat la propietat d'una llotja. Els familiars dels membres de la junta entraven gratis al cine. Això no estava estipulat als estatuts però els empleats feien la vista grossa de cara al manteniment dels seus llocs de treball. La primera vegada que vaig veure cine va ser abans de la guerra al mateix Centre Artesà. Els meus

La família Marimon sortint de l'Artesà i travessant el Passatge d'en Bolós

pares em varen portar a veure "Los tres cerditos y el lobo" de Disney. Em vaig espantar i vaig trencar a plorar clamorosament. Em varen haver de treure de la sala. Després de la guerra, aprofitant les meves avantatges, vaig tornar-hi i em va enganxar fort. No vaig deixar d'anar-hi una sola setmana. Era molt jove i alguns títols no els recordo, però si els temes que més em varen impressionar, com la història de la comtessa Alexandra, una nòrdica que es passejava pels camps de guerra europeus canviant d'amants, o la gesta dramàtica d'un vell repicador de campanes que havia perdut el seu fill i el va retrobar al cap de molts anys dirigint una orquestra amb campanes incorporades. Les pel·lícules que més ens agradaven als petits eren les aventures de la Pandilla i les de l'oest americà, amb Tom Mix, Bob Steele, Ken Maynard i el seu cavall savi i després les de Freddie Bartolomew i Mickey Rooney, "El pequeño Lord", "Capitanes intrépidos", "La ciudad de los muchachos" i totes les del jutge Harvey. Periòdicament, reposaven les espanyoles més populars de Florián Rey "Nobleza baturra" i "Morena clara" i no cal senyalar que no faltaven les referents a la creuada nacional com "Raza", "La escuadrilla" i "A mi la legión". En el any de la Victòria i fins bastant després, al començar la sessió sonava l'himne nacional i el "Cara al Sol". Teníem d'aixecar-nos i cantar amb el braç enlaire. Més endavant, substituïren la propaganda política per "Norit, el borreguito" i ens afartaren de publicitat en

els entreactes. El cinema alemany i italià, germans polítics de la nostra postguerra, eren també molt habituals. Hi havia un distribuïdor, Miguel de Miguel, molt germanòfil, que va crear una marca anomenada Ufilms la qual representava principalment a la Ufa i, amb el natural beneplàcit del franquisme, importava tota la producció alemanya del moment. Vàrem veure moltes comèdies de Heinz Ruhman, el "piloto rompetechos" i les primeres pel·lícules del sistema Agfacolor, "El lago de los sueños" i "La ciudad soñada" amb Christina Söderbaum.

L'actor més popular del cinema italià era l'Amadeo Nazzari, protagonista de temes d'amor i de guerra, gènere que també interpretava el francès Jean Gabin a "La bandera", "Pepe-le-Moko" i "La gran ilusió". Un actor italià, Adriano Rimoldi, es va assentar a Catalunya i es va atipar de protagonitzar pel·lícules espanyoles amb l'Ana Mariscal, per la marca Emisora Films d'Ignasi F. Iquino, que distribuïa la Hispano Foxfilm.

Els petits disfrutàvem en el Centre Artesà doncs la seva estructura de casino l'havia dotat d'una platea i tres galeries més. La platea no era molt gran, unes trescentes butaques de fusta, fortes i resistents. Tot voltant, una primera galeria de llotges, a sobre, una altra i dalt de tot el galliner amb varies fileres escalonades al fons. L'aforament del local era de mil cinquanta localitats però, si s'omplia, hi cabia molta més gent, apilotats pels recons, que eren molts. Estava ple de corredors i escales, i ens agradava pujar i baixar, correr pels interiors i els accessos. Les cadires de les llotges es podien moure, les portes eren corredisses i els sorolls constants perturbaven la bona audició. L'acústica també era deficient, hi havia zones on era quasi impossible entendre els diàlegs. Les llotges eren un cau de problemes, doncs s'omplien de gent i després venien els amos, que les feien desallotjar, i no hi havia manera.

A les reunions de la junta de l'Artesà, qui sempre portava la veu cantant era l'avi Feu, el més gran de tres generacions d'Alberts Feu, constructors adinerats del Prat. L'avi Feu tenia una loquacitat i un toc de vell polític que desitjaven per ells molts polítics d'ara. El meu avi i altres accionistes anaven a vegades a les reunions disposats a oposar-se a les pretensions de l'avi Feu, però aquest els esperava abans d'entrar, a les cantonades i, un a un, els predisposava a favor seu. A l'acabar les reunions, tots sortien convençuts.

FERMI MARIMON

Romàntics del cinema

Quan es va parcelar la finca Bolós, els meus pares van creure que era un lloc ideal per instal·lar-hi un nou cinema. Van comprar dos solars de cinc metres d'amplada per trenta de llargada. Després van pensar que quedaria petit, però la resta ja estaven tots venuts. L'Isidre Pascual Itarte els va fer el favor de revendre'n un dels seus. Ell havia comprat la Torre Xica i els terrenys del voltant. L'Isidre va ser un veí admirable que va afavorir sempre el nostre petit cinema. Quan ja funcionava, ens va permetre ventilar-lo obrint finestres que donaven al seu solar. Quan era vell i tremolava tot ell, s'asseia en un banc del passeig i, al passar i saludar-lo, em deia: "Noi, no el tanquis pas aquest cine, que dona vida al carrer!". L'Isidre no entrava mai al cine, ell era home d'església i, tot i que feiem pel·lícules reprovades pel Bisbat, com "Gilda", "El manantial" o "Duelo al Sol", desitjava que el cine continués. Ell estimava el carrer i estimava el poble.

L'arquitecte municipal, el Sr. Moragas, va imposar unes normes als qui volien edificar al passeig de Mossèn Anton Martí Piñol, com van anomenar el carrer. La seva gestió obligava a posar un sòcol de pedra artificial imitació granit de 45 cms. d'alçada i a sobre cinc filades de totxo vermell. Era una peculiaritat que s'esperava donés identitat al carrer i encara una part dels edificis la conserven. Els meus pares van encarregar els plànols al mateix senyor Moragas, que va passar la comanda a un nebot seu, en Joaquim Moragas Ixart, i van contractar el constructor Albert Feu per fer les obres, demanant-li que posés com encarregat a en Pere Batllori, paleta de reconeguda solvència professional. L'Albert Feu era un constructor que, si ens demoràvem en els pagaments, podria suportar un ajornament. Els plànols van ser visats la primavera del 1945 i les obres varen començar a l'agost del mateix any. L'Albert Feu jove era un home agradable, elegant i deferent amb tothom. Quan visi-

Isidre Pascual, veí admirable

Pere Batllori, paleta i operador de cinema

tava les obres els paletes estaven contents perquè sempre els convidava a fumar, i ell gastava tabac ros. En Pere Batllori, era un "supersèrie" en seu ofici. Infatigable i actiu, no sols no es donava ell mateix un minut de descans, sinó que ordenava la feina dels que l'envoltaven, inclosa la nostra família. L'avi Magi, treballador com qui més, a vegades deia:

"He marxat de l'obra perquè aquell home no para de manar-me."

En Pere posava mil totxos al dia. Amb la ma dreta col·locava el morter i amb l'esquerra embolicava el cigarret i l'encenia sense parar de treballar. No li calia parlar ni cridar al manobre. Amb un gest, un cop de

paleta o una mirada a la bastida, el manobre obeïa a l'instant portant-li aigua, totxos o morter. El meu pare transportava el material de les bòviles, el meu avi feia tot tipus de feines i jo, al sortir de col·legi, anava a l'obra a treure aigua del pou que teníem també a mitges amb l'Isidre Pascual, i a ajudar amb el que podia. Tot i això, encara no anàvem per la meitat de pujar parets que els diners ja se'ns acabaven i vàrem haver de recórrer a les hipoteques, primer de la casa i la quadra de vaques i després de la mateixa obra en construcció. El Banc Hipotecari deixava diners al 5% a tornar en cinquanta anys.

Jo tenia dotze anys, feia segon de batxillerat a l'Acadèmia del Sr. Martí, on hi anàvem nois i noies. Durant el temps que va venir, la T... va causar sensació. Era alta, morena amb els ulls verds, esvelta, espontània, sincera, guapíssima, escultural. Era molt superior a nosaltres, ho notàvem. La seva cordialitat ens sorprenia i captivava. A vegades clavava en mi la seva mirada i em deia:

"Oh, maco, quins ulls més blaus que tens!"

Jo, tant inexpert com posseït d'una timidesa insuperable, no sabia si fondre'm o apretar a correr. Qualsevol dels nois de la seva edat hauria desitjat poder-la festejar, però el seu cor va escollir-ne un altre que estudiava a Barcelona, tot i ser fill del Prat.

Al vespre, quan els paletes havien plegat i tot quedava en silenci, ens quedàvem els de la família dintre de l'obra vigilant els materials fins a l'hora de sopar. A fora, una parella d'enamorats es donaven les mans, passejaven pels voltants i els murmuris alternaven amb els silencis. La T... va veure neixer, creixer i morir el seu primer amor sota les parets creixents del cinema Monmari i aquest, que durant els seus anys de vida hauria d'acollir tantes històries d'amor, tant de ficció com autèntiques, va començar a impregnar els seus murs amb les paraules i amanyacs d'aquella parella.

FERMI MARIMON

MUSI-
Concert
COR-
AL
2008
Teatre Modern

8 de Març a les 20h.
Teatre Modern
Plaça de la Vila 5 - El Prat de Llobregat

Escola de Música
Lo Llobregat de les Flors

Àrea de Música Clàssica

Iniciació a la música
Llenguatge musical
Piano
Cant
Guitarra clàssica
Violí
Flauta

Àrea de Música Moderna

Piano
Cant
Guitarra elèctrica
Baix elèctric
Saxo

coral
Lo Llobregat de les Flors

volscantarAlaCoral?
Lo Llobregat de les Flors

coralAdulta
Lo Llobregat de les Flors
Horari Assaig Coral: Dilluns i dijous de 22:00 a 2 i 3 h

coralInfantil
Nou Esclat
Per a nens i nenes de 5 a 12 anys. Horari Assaig per confirmar

matriculagoberta!

Et pots apuntar durant l'any a totes les activitats!

Sant Boi, 34 - 08820 El Prat de Llobregat (Barcelona)
Info: 93 379 41 29 - <http://llobregat.blogspot.com>

ROMÀNTICS DEL CINEMA

Els darrers tocs a l'obra del Monmari

El projecte del Cine Monmari incloïa la edificació d'un pis superior o amfiteatre però calia una viga de ferro de quinze metres de llarg per un i mig d'alçada i la Casa Mateu tenia tantes comandes pendents de servir que no podien assegurar quan de temps trigarien a entregar-la. Així, a causa de la carestia de ferro a la Casa Mateu i de diners a la nostra, vàrem decidir prescindir de l'amfiteatre i construir el local d'una sola planta. Sota les ordres d'en Pere Batllori varen treballar a la construcció del cinema els paletes Fèlix Fibla, Deixens, Aràndiga, Ybern, Ribas, Solé i els manobres Brunat, Diaz, Aguado, Cruz, Ortega, Gutiérrez, Obrado, Contreras, Abad, Herrero, Cervera i Rodríguez, entre d'altres. El treball de fusteria va anar a càrrec de Rafel Ferrer Monés, alcalde del Prat el 1947, que em va deixar meravellat quan el vaig veure caminar en equilibri per les encavellades de la coberta a set metres d'alçada i sense xarxa protectora. Amb en Rafel Ferrer hi treballaven el seu fill Josep, l'encarregat Baldomero Penes i l'aprenent Joan Pascual. També varen participar en les feines el manyà Josep Lladós i l'encofrador Jesús Huecas. La instal·lació de l'aigua va anar a càrrec dels germans Ramón i Valentí Vila Baiges i la de la llum dels seus parents Josep M^o Baiges i Manel Baiges.

Quan estàvem més apurats, l'avi Feu ens va presentar una persona que podia invertir diners en qualitat de soci. Es deia Antoni Figueras, procedia de Montblanc i pensava instal·lar-se al Prat i muntar algun negoci. El Sr. Figueras tenia un caràcter alegre i optimista. Tot i això, va considerar l'ofertament i s'ho va pensar bé. Ell havia viatjat bastant i estava al corrent de les proves que diferents països avançats havien realitzat sobre la televisió abans de la segona guerra mundial. Va arribar a la conclusió que no veia clar el futur del cine doncs podien aparèixer altres tipus de diversions o entreteniments que possessin en perill aquesta indústria. En canvi, el negoci del vi, que ell coneixia molt bé, no corria aquest perill, ja que difícilment la gent deixaria de beure vi. Va instal·lar la bodega Vinos Porté al carrer de Ferran Puig.

Dos mesos abans de la inauguració, el meu pare va començar a visitar les distribuïdores de pel·lícules firmant contractes a fi de disposar de material per poder obrir el cine amb una bona programació. Es va trobar, com era previsible, que les marques més importants (Metro, Fox, Warner, Universal, Radio), treballaven

Pepito Vilella, taquiller i, temps després, empresari de cinema

Francesc Padrosa, mentor musical, i Tomàs Bençit, porter del Monmari

amb el Centre Artesà i havien de respectar el seu client, però podien esbrinar si als de l'Artesà els interessava continuar contractant. Quan els de l'Artesà van assabentar-se que en Marimón havia visitat les seves cases no van trigar ni dos dies en personar-se per defensar el seus drets. Tres membres destacats per la junta van anar a la Warner i a la resta de marques, firmant contractes sense discutir els preus i bloquejant així totalment el nostre accés a la millor producció del mercat cinematogràfic. Ens quedaven les distribuïdores nacionals, molt inferiors però abundants: Floralva, Edici, Balet y Blay, Filmófono, Cepicsa, Rey Soria, Pelimex, Arajol, Helios, Procines, C.B. films, Rosa films, Hispartis, Huguet, etc. etc. fins a més d'un total de trenta cases de pel·lícules, de les que, sigui dit de passada, actualment ja no en queda cap ni una. La més important de totes, la Mercurio, que portava

material Paramount, també la van firmar els del Centre Artesà. Tot i això, en les llistes d'aquestes petites distribuïdores, hi havia algunes pel·lícules de la Warner, Universal, United Artists, que les grans productores es veien obligades a vendre per imperatius protectors del govern nacional. O sigui, que hauriem de començar amb un marcat desavantatge davant de la competència.

Les butaques varen ser comprades a la Casa Figueras, que tot just arrencava, i l'equip de projecció era marca Supersond. El primer operador de cabina seria en Pere Batllori, el paleta supersèrie que també era projeccionista. Havia treballat molts anys en el cine Modern i explicava que quan era el temps del cine mut accionava la màquina a maneta, si eren escenes d'acció accelerava i si eren d'amor alentia la marca i el pianista del local, en Domènec Mata, havia de seguir el seu ritme. Coses de la vida, després d'anys es varen casar una filla del Pere i el fill del Mata. En Batllori ens va dir que quan tornés a obrir el Modern ens deixaria. Era un home fidel i complidor. D'ajudants de cabina varen entrar l'Anton Cartaña, obrer de La Seda i mecànic d'en Feu, i l'Andrés Orcol, tècnic en ràdios acomiadat de La Paperera per antecedents polítics i germà d'un activista àcrata mort a la guerra. L'Anton i l'Andrés eren antitètics, no es toleraven. Una barreja explosiva. A la planta baixa hi havia més alegria i bon humor. El taquiller seria en Pepito Vilella i el porter en Tomàs Bençit, dos homes admirables que sabien tractar amb el públic, i d'acomodador vàrem posar en Lázaro Martínez, veí nostre i home formal.

En Pepito Vilella, abans de la inauguració, em va dir:

-No et sembla, Fermin, que caldria comprar una bona selecció de discos pels entreactes? Pensa que a l'Artesà mai s'han preocupat d'això. Si tu vols, et porto a cal Cisquet del Natrus i en Francesc Padrosa, que té una discoteca formidable de música moderna, et pot recomenar els més indicats.

Vaig seguir el consell d'en Pepito i així va ser com vaig entrar en contacte amb la família amb la que es va consolidar una relació que anys a venir acabaria en casori. I així va ser com al Monmari sonarien les orquestres de Glenn Miller, Benny Goodman, Duke Ellington, Xavier Cugat, Nat Gonella, Harry James, Tommy Dorsey, Artie Shaw, Bob Crosby, Percy Faith, Paul Whiteman, Fats Waller, Eddy Duchin, Mantovani, etc. etc.

FERMI MARIMÓN

Temps difícils

El gener del 1947 l'obra del Monmari estava acabada, muntàvem la pantalla i les cortines i tot estava a punt per obrir el local. Deviem catorze factures a l'Albert Feu, tres al Rafel Ferrer, dues al Josep M^o Baiges, dues a Mobles Figueras, deu lletres a la Supersond, els interessos de cada mes per les hipoteques, i altres coses que anaven caient.

La inauguració va ser el dijous dia 23 de gener. Tota la setmana havia estat plovent i feia molt de fred. El meu pare va creure que a la sessió inaugural estava obligat a convidar a totes les persones que havien treballat a l'obra, als familiars, veïns, amics, també els meus companys de col·legi, etc. Vàrem repartir invitacions per omplir tot el local. Quan el Quim va anar personalment a invitar a l'Antoni Figueras, aquest li va dir:

—Marimón, t'agraieixo molt l'haver pensat en mi, però crec que t'equivoques. Aquest és un dia esperat per un gran nombre de públic, tots estarien contents de poder assistir pagant entrada i tu faries una bona recaptació, per actualitzar deutes. Altrament, tal com ho estas fent, amb la millor intenció, et crearàs enemistats i ressentiments.

El Sr. Figueras tenia raó. Algunes persones es varen ressentir i mai varen posar els peus al Monmari. Altres, que varen ser invitats, tampoc varen tornar. Una lliçó que sempre recordàvem. El programa inaugural estava constituït per les pel·lícules "Recuerda" d'Alfred Hitchcock amb Ingrid Bergman i Gregory Peck, i "Demasiados maridos" una comèdia amb Melvyn Douglas i Jean Arthur. Sense calefacció, amb l'obra recent acabada, la sala estava freda com una nevera, però es va omplir de gom a gom, i el dijous ningú va passar fred. El dissabte i diumenge va disminuir molt l'afluència de públic. A l'Artesà posaven una pel·lícula molt més comercial que la nostra: "El tesoro de Tarzán" amb Johnny Weismuller, i no hi feia tant de fred com al Monmari. Hi havia dones que duïen una senalla i el Tomàs, el porter, els preguntava:

—Què hi portes aquí?

—El totxo calent —contestaven.

Posaven els peus dintre la senalla i no sentien tant el fred.

També teníem problemes tècnics a la cabina. Els carbons que ens havia servit la Supersond eren de mala qualitat i s'apagaven de tant en tant deixant la llanterna de projecció i la pantalla a les fosques durant uns moments. Havíem de trobar-ne de millors. El so era bo. La lluminositat bastant regular.

La segona setmana va ser encara més

Joaquim Marimón, vaquer d'ofici, i empresari del Cine Monmari, davant la lleteria del carrer Casanovas. A l'altra vorera, l'Eusebi Enrich, la Josefina Sáez i altres noies

deficitària que la primera. Vàrem obtenir una còpia d'una pel·lícula de ciència-ficció acabada d'estrenar que es deia "Marte ataca a la Tierra", però va resultar un malencert, una pifia. Era dolentíssima, grotesca i risible, i la còmica que complementava el programa "Locos del aire" amb Stan Laurel i Oliver Hardy, tampoc va ajudar gaire.

Entretant, a l'Artesà anaven fent "calderades". Així se'n deia d'una sala plena fins dalt de tot, i més expressiva la paraula en el cas de l'Artesà, que s'omplia fins al galliner i semblava que sobreixiria de gent per la teulada.

Quan el públic passava a riades per davant del nostre cine en direcció a l'Artesà, en Tomàs li deia al meu pare:

— ¡Quim, haurem de posar el vagant!
—referint-se la fusta que s'usava per aturar l'aigua a les riades.

El panorama era desesperant i, per acabar de rematar-ho, va arribar una carta fatídica de la Delegació d'Indústries. Ens comunicaven que, degut a les restriccions elèctriques, havíem de suspendre les funcions indefinidament. Estàvem en la llista de les últimes indústries autoritzades i ens retiraven la llicència d'activitat. La carta va arribar per via normal, sense certificar, jo la vaig veure tirada per sota la porta i la vaig entregar als meus pares que estaven escalfant-se a la vora del foc. Al llegir-la ens vàrem quedar de pedra i jo els vaig suggerir que, ja que a ningú constava que l'haguéssim rebut, podíem llençar-la a les brases, però el meu pare va temer que n'haguessin enviat una còpia a la Companyia de la llum, la Bertrand i Serra,

i va anar a parlar amb el gerent de la Comercial al Prat, el senyor Muchart. Aquest va resultar ser molt bona persona, li va dir al Quim que ell no havia rebut res referent a aquesta suspensió i que, mentre no li arribés l'ordre, no es donava per enterat i no ens tallaria la llum, però que fèssim els possibles per solucionar-ho, sollicitant de nou el subministrament al·ludint a que aquesta indústria només funcionava els caps de setmana i gastava poc. Per sort, al cap de poques setmanes es van acabar les restriccions elèctriques.

I també, per sort, la taquilla va millorar a partir de la tercera setmana, amb un programa eminentment comercial: "El Capitán Kidd" amb Charles Laughton i Randolph Scott, i "Una chica con anzuelo" amb William Bendix i Grace Bradley. Amb aquestes pel·lícules vàrem fer la nostra primera calderada.

Tot i que l'Artesà va seguir comptant durant molts anys amb les millors marques americanes, durant el primer any el Cine Monmari va presentar pel·lícules tant importants i comercials com: "Sargento York", "La Solterona", "Como te quise te quiero", "Los 3 caballeros", "La diligencia", "Dodge, ciudad sin ley", "El Ladrón de Bagdad", "El libro de la selva", "Lady Hamilton", "Reina Santa". El Quim va poder anar liquidant les factures que devíem als instal·ladors, i el 15 de setembre es va presentar al despatx de l'Albert Feu fill a pagar-li les set últimes que tenia pendents. Estava present l'avi Feu i va quedar bastant sorprès. No s'esperava que haguéssim pogut fer net tan aviat.

FERMÍ MARIMÓN

Temps heroics

Després d'haver pagat els deutes als instal·ladors ens havíem tret un pes de sobre, però ens quedava una llosa que ens aclaparava. La meua àvia Francisca defallia al llit amb un càncer d'estómac, incurable segons el Dr. Gallart Monés, especialista en l'aparell digestiu i fill il·lustre del Prat, que l'havia visitat. Va morir dos mesos després, el 15 de desembre. Va ser el meu primer xoc amb aquesta absurda alternativa a la vida que ens separa dels éssers estimats. L'avi Magí va rebre també un cop molt dur que el va deixar deprimat durant més de dos anys. Anava aclaparat com no l'havíem vist mai. Gràcies a la seva constitució es va anar recuperant. Cal assenyalar que l'àvia Francisca era la responsable de què els Marimón formessin família al Prat. El 1889 en Magí Marimón Contijoch, de Vilagrassa (La Segarra), va ser quintat i enviat a la guerra de Cuba. Allà el van ferir i va retornar a Espanya. Es va casar amb la Francisca Miró Sendra, de La Cistquella. Ell volia tornar a Cuba i muntar-hi un negoci, però la Francisca quan va veure un bassal tant gran no va voler embarcar-se. Ella tenia parents al Prat, els Mas Sendra, els Sibila Sendra i en Pujals Sendra, i així és com es van quedar a viure al Prat. L'àvia Francisca era molt baixeta i li deien la Petitona. Un cosí seu assegurava que feia tanta alçada dreta com ajudada i que pronunciava cent paraules per minut barrejades amb frases riallades. Es va fer gallinaire i, des de bon començament, va ser un puntal de gran ajut per al seu home i per la família que varen formar.

A començaments del 1948 el Monmari va registrar dos èxits clamorosos: "Los mejores años de nuestra vida" de William Wyler, amb un gran repartiment de primeres figures i una bona collita d'Oscars de l'Acadèmia, i una pel·lícula molt polèmica: "Gilda" de Charles Vidor, amb Rita Hayworth i Glenn Ford. Amb "Gilda" ens va tocar el premi gros doncs l'Artesà, per guardar les aparences, la va rebutjar, i la Columbia ens la va adjudicar a nosaltres. Durant els dies de projecció d'aquestes pel·lícules vàrem tenir cues, aglomeracions i calderades. L'èxit va sorprendre tant a tothom que va córrer el rumor que el local havia canviat d'amo i havia passat a l'empresa Balaña. És molt corrent el rebot que hi ha als pobles a concedir mèrits als ciutadans senzills. Amb la "Gilda" el rector del poble va recomenar als seus feligresos que s'abstinguessin de veure-la i pecar de luxúria. Mossèn Josep Farrés mai s'havia posat amb el cine i mai més va tornar a fer-ho. No era aquest el seu tarannà. Cal suposar que devia rebre fortes pressions. Els èxits al Monmari van seguir amb "La carta", "¡Qué bello es vivir!", "El retrato de Dorian

En Magí Marimón Contijoch i la Francisca Miró Sendra, els meus avis

Ball de Festa Major al Centre Artesà. Dibuix de l'Àngel Garcia publicat al programa oficial de 1947

Gray", "El hombre fenómeno", "Enamorada", etc.

No és que l'Artesà es ressentís greument d'aquests èxits del Monmari. Ells continuaven tenint les millors marques i fent bones pel·lícules com: "Las campanas de Santa María", "Scherzade", "Monsieur Verdoux", "Estirpe de Dragón", "Madame Curie", "Los tres mosqueteros", "Gunga Din", "Pasión de los fuertes", "El tambor del Bruch", etc. La plantilla de l'Artesà estava formada pels operadors de cabina Esteve Amigó i Joaquim Busquets, a la taquilla hi havia en Jaume Pi i la seva filla Pilar, a la porta en Nello i a la sala el Peret Molas, l'Ybern i en Fabrè. La programació de pel·lícules la portava en Rafel Sibila assessorat pel Sr. Massot de Barcelona.

El cinema Modern seguia funcionant

com a església a començaments del 1948 i les obres del nou temple parroquial només havien aconseguit cobrir la cripta situada a sota del futur edifici. El projecte era molt ambiciós, es pretenia construir una espècie de catedral del Baix Llobregat. Per no fer esperar indefinidament l'empresari del Modern, es va adequar la cripta decorant-la amb pintures de l'artista local Josep Bages i es va obrir al culte, tornant el cinema al seu propietari.

En Pau Vallhonrat es refiava que les cases americanes, de les quals havia estat client abans de la guerra, el tornarien a reconèixer com a tal, però no va ser així. Les coses havien canviat i ara, aquests senyors, molt pragmàtics, tenien un altre client, el Centre Artesà, que no regatejava els preus, obsequiava als gerents per Pasqua i per Nadal amb pollastres del Prat i era afecte al règim. Eren, pels ianquis, temps de guerra freda i cacera de bruixes. El Pau va haver de recórrer a les distribuïdores que el Quim no havia contractat. Tot i així va poder confeccionar un programa presentable pel dia de l'obertura, compost per "Policia montada del Canadá" de Cecil B. de Mille i "Ahí va el espíritu" de Charles Lamont. L'11 de setembre de 1948 va obrir el Modern amb un èxit memorable. De tots els racons del poble hi aflua la gent a donar testimoni de la seva simpatia a en Pau Vallhonrat. Era inconcebible. En la dècada més repressiva del franquisme, la gent més humil no es va estar de manifestar la seva adhesió a un republicà de tota la vida. El Pauset estava eufòric, exultant. Deia: " - Ja els tinc al pot!". Aludia, naturalment, al públic i al seu èxit enfront de les altres empreses de cine locals. Però, com deia en Chaplin, el públic és un drac de set caps que mai se sap com reaccionarà i, com que la categoria de les pel·lícules del Modern va caure en picat a la segona setmana de funcionament, també va caure en picat l'assistència de l'honorable. La gent havia manifestat la seva simpatia a l'empresari, però volia continuar veient bones pel·lícules, i aquestes es donaven en major quantitat a l'Artesà, i mitjanament al Monmari. La plantilla del Modern la constituïen: a la cabina en Pere Batllori, que va tornar al cine on havia treballat abans de la guerra. A la sala: en Domènech, en Busquets i en Mateu. A la taquilla: la Remei Vila.

FERMI MARIMÓN

Tres són massa

Al haver-hi al Prat tres locals en competència, les recaptacions havien baixat notablement i les cases de pel·lícules s'aprofitaven pujant els preus. El Quim, que abans d'inaugurar el Monmari ja havia visitat en Vallhonrat demanant-li que quan tornés a obrir no el tingués per enemic, va insistir ara suggerint d'arribar a un acord per acabar amb l'abús dels distribuïdors, però aquest no s'hi va avenir. Potser pensava que estàvem a les últimes i que aviat plegariem. No va saber apreciar prou la nostra capacitat de resistència. Un altre factor que perjudicava al Modern i al Monmari era la companyia subministradora de la llum, la Bertrand i Serra, que tenia al Prat unes instal·lacions tant defectuoses que quasi diàriament hi havien tallades de la corrent. En canvi, l'Artesà estava subministrat per Fecsa, que també es deia La Canadiense, i que mai fallava perquè el seu client més important era La Seda de Barcelona. La Fecsa no admetia ja més clients al Prat per un acord amb la Bertrand i Serra. El 18 de desembre de 1948, un dissabte plujós que projectàvem "La vida secreta de Walter Mitty" varen haver-hi més apagades de la llum que fantasies del protagonista de la pel·lícula. Els germans Aureli i Arcadi Puigventós, grans admiradors d'en Danny Kaye, digueren:

—Quina gran pel·lícula, si la haguéssim pogut veure sense talls!

En Quim va iniciar gestions per protestar de tan mal servei, però en Vallhonrat tampoc va voler col·laborar. Ell no aclaria mai els seus motius, ni se li podia demanar, doncs la seva vida ja havia estat prou complicada.

El maig del 1949 vàrem patir un robatori. Un dia, per sort no festiu, vàrem veure que havien entrat al local la nit abans i havien obert la porta de la cabina. Faltaven els objectius de les dues màquines. En aquells temps difícils era possible qualsevol tipus de

En Pau Vallhonrat amb el nen David Solé. (Arxiu Ignasi Ribas)

furt, fins i tot una cosa de mercat tant restringit com l'òptica dels projectors. El pitjor era que sense objectius no es podia fer cine. Sortosament, el Quim en va trobar a Barcelona dos del mateix focus, encara que li van costar quatre mil pessetes. Un altre cop a la nostra debilitat economia. Únic aspecte positiu del cas: els nous objectius eren més lluminosos, més nítids, i vàrem guanyar claretat i brillantor en la projecció. A partir d'aquell fet, cada nit a l'acabar la sessió, treiem els objectius de les màquines i, amb una capseta feta pel fuster, ens els enduíem a casa.

Al cap de poques setmanes, en un programa intersetmanal de dijous, es va formar una llarga cua a la taquilla i en Quim va entrar a ajudar al taquiller Pepito Vilella. Molts espectadors preguntaven:

—Quim, quina pel·lícula fas avui?

Altres aventuraven títols imaginaris:

—Quim, qué fas avui, "Perseguida hasta el catre"? O

tal vegada "La matè porque lamia"?

—No, home, avui fem "La sepultada viva".

—Molt bé, noi, duro amb elles!

El masclisme estava a l'ordre del dia. Quan va haver disminuït l'afluència, en Quim va sortir de la taquilla i, bastant intrigat, va anar a revisar les cartelleres del carrer. Va tornar a l'acte i li va dir al taquiller:

—Pepito, aquest cop ens han robat els quadres. Les finestres estan buides.

En Pepito, estranyat, va donar una mirada a la taquilla, i va dir:

—No, Quim, no te'ls han robat. Els tens aquí, a terra. Aquesta setmana t'has oblidat de posar-los.

Ironies pròpies de l'espectacle. L'absència total de publicitat va fomentar la curiositat del públic.

Tot i la seva intransigència, el Pauet esparter s'ho passava malament. Portava ja un any fent cine i això no podia continuar. Ell mateix explicava als

amics i coneguts que perdia 1.500 pessetes cada setmana i aquesta preocupació no el deixava dormir. Es passava les nits botiga amunt, botiga avall, cavilant la manera de resoldre aquell problema. L'1 d'abril de 1950 va començar a fer funcions de varietats, en lloc de cine. La troballa va ser providencial. Hi havia un sector nombrós de públic, sobretot homes, ansiosos de veure d'aprop i aplaudir les estrelles del Paral·lel, les vedettes amb poca roba, cantant cuplets i cançonetes insinuants que els engresquessin i els animessin en aquells temps de restriccions d'aliments del cos i de l'esperit. I durant una bona temporada es congregaren al Modern, cada cap de setmana, una feligresia enfervorida, tant o més com quan havia funcionat com a església.

Durant aquest període de varietats al Modern, va venir a veure'ns un empresari de Gava i Viladecans, el Sr. Targa, per proposar-nos un tracte. Ell s'havia associat amb els empresaris d'aquests pobles veïns, el negoci els anava bé, i creïa que seria bo estendre's a la plaça del Prat. Quan les marques americanes es van assabentar de les intencions d'en Targa, el varen cridar i li varen ensenyar els contractes amb els preus que pagava l'Artesà. Es va espantar tant que no va tornar pel Prat. Tot i així, l'intent d'aquest senyor ens va beneficiar doncs la Metro, l'Universal i la Ràdio ens varen oferir contractes de reprisos a preus raonables. La primera vegada que el lleó de la Metro va rugir al Monmari, hi va haver una ovació de cinc minuts. Era fabulós veure com el públic era entès en matèria de cine. Qui també era un cinèfil innat era en Pau Vallhonrat fill. Li sabia molt de greu que fessin varietats al Modern, i, sota l'ombra del seu pare autoritari, esperava pacientment el moment de poder agafar les regnes del negoci per tornar el local a la seva condició de cinema.

FERMI MARIMÓN

Persones i personatges

L'Andrés Orcol era un dels nostres operadors, l'altre era l'Anton Cartaña. L'Andrés era radiotècnic i ens feia algunes reparacions a la cabina relacionades amb el so, els rectificadors de corrent i la instal·lació elèctrica en general. Un dia, en plena sessió, es van quedar muts els altaveus de la sala. L'Andrés va baixar i va anar darrera la pantalla, tractant de trobar l'avaría i arreglar-la. Sigui pels nervis, per l'espai reduït en que es movia, doncs portava una cama ortopèdica, o pel que sigui, no se'n sortia. Finalment va dir:

—Mejor que vayáis a buscar al Pi.

L'Arturo Pi era un ésser superdotat per les qüestions elèctriques i mecàniques. Treballava a La Paperera i portava el manteniment dels aparells de projecció i so del Modern, però com que les seves intervencions es limitaven a la vigilància i reparació d'avaries, tenia moltes estones per resoldre altres problemes allà on es produïssin. Ell no deia mai que no ni deixava a ningú penjat. Arreglava aparells de ràdio i altres mecanismes en un taller que tenia a casa seva, sempre abarrotat d'objectes de tota mena. Possedia un sisè sentit que li revelava ràpidament on estaven les fallades i una curiositat infinita per tota classe d'enginyers i pel seu funcionament, intentant desxifrar els misteris d'aquesta força etèria i universal que és l'electricitat. I el més admirable de tot és que ell no donava cap importància a les seves dots i habilitats, com si fossin un present que estava obligat a fer servir pels demés. Portava sempre penjada del coll una cadeneta amb un escapulari de la Mare de Déu del Carme que li havia donat la seva mare. Se sentia molt lligat a un gran favor que li havia atorgat, segons ell, aquesta Verge en temps de la guerra civil. Quan estava comandant un batalló de soldats a la batalla de l'Ebre, en els moments de més perill no parava d'encomenar-se devotament a la Mare de Déu. Tots els seus soldats van caure sota el

L'Arturo Pi, un home senzill i modest, i un tècnic superdotat

foc de l'enemic, excepte ell. Va sobreviure i sempre va considerar que era degut a la protecció de la Verge. Després de l'episodi de l'Ebre, la seva existència era, doncs, com un regal de la Providència.

Tornant al Monmari i a l'avaría dels altaveus de pantalla, quan el públic va veure que en Pi travessava el pati de butaques en direcció a l'escenari, un sospir d'alleujament va envair la sala. En efecte, en Pi, en breus moments, va examinar el moble i va saber trobar on estava el motiu de la interrupció. Va fer uns empalmes i el brunzit del baffle va tornar a sonar. Al travessar la sala per sortir, va ser aplaudit sorollosament.

Una vegada es van trobar a l'Artesà que l'amplificador de so feia un soroll que molestava molt la bona audició. Van cridar als tècnics de la Ossa, la casa que els havia instal·lat la cabina, i aquests van venir, van fer una exhaustiva revisió, van canviar làmpades velles i van deixar-ho per bo. Però els dies de cine, el soroll tornava a manifestar-se i a molestar. Van tornar els tècnics i es va repetir la mateixa història diverses vegades. Finalment, els de l'Artesà, van decidir cridar a l'Arturo Pi.

Aquest, només sentir de què es tractava, va dir:

—Éso es un problema de masa. Hay que poner un tierra.

Va agafar un cable llarg, li va pelar i netejar els extrems, el va atornillar a un indret de l'amplificador, el va estendre i clavar per la paret de la cabina i va fer arribar l'altra punta del cable a una tuberia de plom de la conducció de l'aigua, soldant-lo al tub. Per art de la màgia d'en Pi, el soroll va desaparèixer.

En Sibila va donar ordres als operadors que aquell cable ningú el toqués mai més. A la cabina de l'Artesà es van fer reformes i modificacions, es van canviar rectificadors, es va augmentar la intensitat a les llanternes, es va posar el Cinemascope, es van sincronitzar els cronos de les dos màquines pel sistema de projecció en relleu, però aquell cable del terra que havia posat el Pi i que recorria la paret de la cabina, mai ningú el va tocar. Potser encara hi és.

Aquestes petites, boniques i emotives històries, són les que ens fan entendre com n'és de vital, en una societat, l'actuació de tots els seus membres, per poder tirar endavant.

Els cines pagaven un impost

especial anomenat Subsidí o Impost de Luxe. Era una quantitat global que es repartia entre els tres locals, Artesà, Modern i Monmari proporcionalment a la seva grandària. Algunes activitats com el teatre i la revista, estaven protegides i exemptes de pagar Subsidí. El Modern, quan va començar a funcionar amb "varietats" va demanar l'exempció de l'impost. L'alcalde del Prat, Rafel Ferrer, va cridar els empresaris a l'Ajuntament i els va comunicar que la part que deixava de pagar el Modern s'havia de repartir entre els altres dos, doncs havent aprovat el Pressupost Municipal des de primers d'any, ara no era possible disminuir-lo. Els empresaris de l'Artesà i del Monmari van manifestar la seva disconformitat, i la solució no es veia quina podia ser. Finalment, el president de l'Artesà, en Just Farrés, va decidir enviar a l'Ajuntament, en representació seva, el millor negociador que tenien: l'avi Feu. Aquest va estudiar la situació i va trobar desseguida el punt feble per on podia atacar.

—Molt bé —va dir— si el cine paga subsidí i les varietats no, deixarem tots de fer cine i farem varietats.

El Monmari no reunia bones condicions per fer varietats, però l'Artesà era saló-teatre i, de fet, havia presentat a l'escenari artistes de fama com la "Irma Vila y su mariachi" i "El trío calaveras". L'Esparter va agafar por de que se li estronqués la vena que havia descobert i va accedir a pagar la seva part de Subsidí, sempre i quan pogués alternar varietats i cine, a la seva conveniència.

La relevància social i política dels principals interlocutors, en Rafel Ferrer, l'avi Feu i en Pau Vullhonrat feia que aquestes reunions a l'Ajuntament es seguïssin amb especial interès i els funcionaris van acabar anomenant aquests personatges locals com "Los Tres Grandes", en referència a la recent conferència de Ialta, protagonitzada per Churchill, Roosevelt i Stalin.

FERMI MARIMÓN

Els Vilella

El Pepito Vilella va néixer el dia de Nadal de 1922. Diuen que els nascuts en aquesta diada seran afortunats tota la vida. La del Pepito, en línies generals, ho confirma. Com a singularitat, direm que mai ha estat malalt.

En Pepito treballava com a comptable al Sindicat Agrícola del Prat quan el Quim i l'Elvira, els seus pares, van inaugurar el Cine Monmari. En algunes de les Festes Majors recents l'Agrupació Agrícola havia instal·lat el clàssic envellat i el Pepito havia fet de taquiller. Els seus pares van pensar que, donat el seu caràcter agradable i el seu constant bon humor, podia ser la persona ideal per treballar de taquiller al Monmari. Li van proposar, i ell va acceptar. Així va començar una relació que s'havia de transformar en amistat per sempre i col·laboració en tots els sentits.

En aquesta època el Pepito va conèixer, es va enamorar i es va casar amb la Lolita, una modista de Barcelona que vestia senyores distingides del Prat.

En el 1949 els seus pares es van vendre la propietat del carrer Empurdà al seu cosí Rafel Mas i van comprar a l'Hospital de Sant Pau el pati interior de darrera el cinema i la casa que donava al carrer L'Iglesias n° 8 amb la intenció de construir-hi més endavant un cinema d'estiu. De moment, amb tres locals en competència, el negoci del cinema anava bastant malament. El Pepito Vilella tampoc creia tenir el pervindre assegurat al Sindicat dels Pagesos, i va pensar que, amb la quantitat de gent del camp que coneixia, podia associar-se amb el Quim i obrir una graneria i magatzem de forratges als baixos de la casa del carrer L'Iglesias, 8. Això va conduir als dos socis a una col·laboració en altres aspectes. El Pepito anava cada dimarts al mercat de La Llotja a negociar la compra de gènere pel magatzem i, de passada, feia alguns encàrrecs pel Quim

Els Vilella, el Pepito i la Lolita

a les cases de pel·lícules. A una d'elles, a Chamartin Films, va fer amistat amb el programista Francesc Pascual, que ajudava també el Quim en la confecció de programes i contractes del Cine Monmari.

En Pascual va saber que hi havia un local a Gavà, el Centre Cultural, explotat per una comunitat religiosa, que desitjaven llogar-lo i va proposar al Vilella fer societat i arrendar el Centre Cultural. A Gavà hi havia una altra empresa, la Planas-Targa, que explotava dos cinemes, el Novetats i el Casino. Els socis Vilella-Pascual es van introduir a la plaça veïna pactant amb la competència amb tacte i bones maneres, i així van anar creixent com empresa. Al cap de pocs anys van llogar un local a la carretera i van muntar un nou cinema, el Kursaal. En Pascual, al treballar en una distribuïdora, coneixia bé les oportunitats de negociar els contractes de pel·lícules i en Vilella es feia càrrec de la tasca més feixuga: manteniment dels locals, administració, comptabilitat, relacions labo-

ral i fiscals i control de tot plegat. A Begues es va vendre un local vell ben situat en un xamfrà, i allí van instal·lar el cinema Kursaal de Begues. En Pepito Vilella pujava i baixava incansable de Gavà a Begues i de Begues a Gavà nit i dia amb la seva moto Ossa, sense parar, tant si plovia com si nevava. Després van comprar uns baixos del Passeig Maragall i van muntar-hi el Cinema Maragall de Gavà, dotat aquest d'un bon escenari que permetia fer-hi tota classe d'espectacles. Finalment es van associar amb l'empresa Planas-Targa i van eliminar totalment la competència a Gavà.

Quan una empresa creix d'aquesta manera, les oportunitats es presenten encadenades i les reformes i inauguracions de nous locals es succeeixen de manera fàcil i imparabile. A més, els nous empresaris tenien l'encert de dotar als seus locals de comoditats poc usuals a l'època: butaques tapijades, pantalles grans i brillants, moderna decoració i aire condicionat.

Programaven els cines de

manera que podien passar les pel·lícules d'un local a l'altre. Van expandir aquest sistema pactant l'incorporació dels empresaris Torres de Viladecans i Mas de Sant Climent.

Per si no en tenia encara prou, en Vilella es dedicava també a instal·lar pantalles panoràmiques a les empreses que li demanaven. No es pot ben bé saber d'on treia el temps i les reserves vitals.

Sabedor de l'empena de la nova empresa, el propietari Viñas de Castelldefels els va oferir la explotació conjunta dels seus locals Plaça i Montecarlo. Això va ser la culminació de les seves aspiracions, doncs Castelldefels es va convertir, en les seves mans, en una de les places més importants i rentables del moment. Allí van arribar a fer estrenes simultànies amb Barcelona quan encara no hi havia en explotació un nombre tant elevat de còpies com ara hi ha.

Es a dir que, si ens situem a la dècada dels setanta, així com les empreses del Prat, que també s'havien associat, portaven la programació de cinc sales de cinema, l'empresa Vilella-Pascual n'havia engegat i mantingut el doble. Segurament cap altra empresa del Baix Llobregat havia agafat tanta envergadura. I no parlem de saletes com les que ara hi ha, sino de cinemes amb aforaments propers a les mil localitats.

Quan jo era molt jove, abans de conèixer el Pepito, vaig veure una pel·lícula interpretada pel Maurice Chevalier que es titulava "El galán de la sonrisa". Figurava un empleat d'un cinema en decadència que li comprà el negoci a l'empresari vell i fracassat, i amb el seu bon humor i el somriure a flor de llavi, tira endavant l'empresa i prospera obrint nous locals. Una història precursora i bastant semblant a la del Pepito Vilella. Tant el Chevalier com ell són, en els seus respectius rols, un pou de vitalitat, cordialitat i capacitat.

FERMI MARIMÓN

"Prat Documental". Orígens, realització i estrena

La història del Cine Amateur del Prat¹ és el llibre editat pel nostre Ajuntament i coordinat per l'historiadora Margarida Gómez Inglada amb un contingut exhaustiu que no demana ser ampliat. Però els cineastes amateurs són els més autèntics romàntics del cinema i no podem aquí passar-los per alt. Només rememorarem fets i anècdotes que van tenir lloc a la llum i a vegades a l'ombra d'aquesta història.

En Jordi Bringué era un jove mogut per una curiositat immensa en matèria de cine. El 1946 va assistir al cine Savoy de Barcelona a la projecció de les pel·lícules guardonades al Concurs Nacional de Cine Amateur del Centre Excursionista de Catalunya. Va descobrir un camp inèdit i fèrtil per cultivar la seva vocació. No va parar fins aconseguir portar al Prat aquells autors i films que l'havien seduït i va crear en el si de la A.A.-L. Cervantes una Secció de Cine Amateur. El 1949, en el vestibul del Centre Artesà, va organitzar la primera projecció de pel·lícules amateurs al Prat. Els assistents vàrem quedar meravellats i entusiasmats amb aquell cine fresc, directe, espontani i també intel·lectual que ens van oferir els millors autors catalans.

El següent pas d'en Jordi va ser organitzar un concurs de guions en el qual, entre altres, hi havia un tema obligat: un documental del Prat, que posteriorment s'havia de dur a terme, una dèria que ell portava ja a la ment. Va ser premiat un guió del mestre Agustí Martí. En Jordi va buscar col·laboradors per la tasca que havia emprès: en Josep Muns, cinèfil i teòric pràctic; en Jordi Marcó, aficionat a la música, el cinema i el bàsquet; en Manel Villanova, que es va oferir personalment; i jo mateix, a qui en Jordi va convèncer que no podia quedar al marge d'un projecte com aquell, que s'estava covant al Prat.

Entre tots, i per recabar fons, vàrem muntar, també en el si de la Cervantes, el primer cine-club que va funcionar al Prat. Cobràvem unes quotes addicionals als socis que s'inscrivien i, en una sala interior del bar Centre Artesà, que ens cedia en Rodolfo Cases pare, projectàvem pel·lícules mudes dels clàssics del cinema. De tant en tant, oferíem a tots els socis de la Cervantes, sessions comercials al Cine Monmari, a preu reduït.

"Prat Documental" es va començar el 1950 i es va acabar el 1952. Prescindint del guió premiat, la pel·lícula es va dividir en capítols: Vistes aèries, Prat antic, Prat modern, Agricultura, Indústria, Avicultura, Ambient d'estiu, Aeroport, Esports, Festa Major, i un final "Y la vida sigue..." en color. Si bé tots col·laboràvem com podíem, l'artífex total i personal va ser en Jordi Bringué. Ell, de cos a terra a la matinada en

En Jordi Bringué Turón, autor de "Prat Documental" i promotor del cinema amateur del Prat.

el camp, esperava la sortida del sol entre els núvols per aconseguir la millor plasticitat als contrallums dels solcs de carxofes, i ell també, per donar-li un toc d'erotisme a l'ambient de platja, va convèncer a la bellesa local Juanita H. per fer-li unes tomes a la sorra en vestit de bany. Ella va posar com a condició que no volia tafaners al seu entorn mentre filmaven. En Jordi va apuntar: "- Doncs haurà de ser a l'hivern" i ella va acceptar: "- Doncs que sigui a l'hivern". I així ho van fer. Un dia assolellat d'hivern van anar ells dos a la platja i en Jordi va obtenir aquells plans impagables i mítics en què la Juanita, amb el seu tipus escultural i el seu caminar de passarel·la, queda elevada a la categoria d' Ava Gardner local.

Quan va estar enllestit, en Jordi va escriure uns comentaris per acompanyar les imatges i en Francesc Padrosa va triar les músiques.

L'estrena va tenir lloc al cine Monmari el dijous 31 de gener de 1952, acompanyat de la pel·lícula "Encadenados" d' Alfred Hitchcock. Va continuar el dissabte i diumenge 2 i 3 de febrer, i totes les sessions varen ser un èxit. S'utilitzava un projector Paillard G3 i un giradisc de dos plats i el mateix Jordi recitava els comentaris. El diumenge a l'última sessió de nit va arribar una "limousine" procedent de Barcelona amb dos coneguts i excèntrics personatges del cine amateur català: els germans S. Eren els hereus d'una important editorial i grans aficionats. Venien expressament a veure el documental.

Els S. es presentaven cada any al Concurs Nacional del Centre Excursionista i les seves pel·lícules eren esperades amb candeleteres. Més que excèntrics podríem assegurar que estaven negats per fer cinema. Es deia que la primera pel·lícula que van

intentar gravar els va sortir tota negra. Havien llegit en un manual amateur que els cineastes no havien de fer les pel·lícules de cara al públic habitual dels cines, sinó de cara a ells mateixos i, seguint aquesta indicació al peu de la lletra, van encarar l'objectiu de la cambra cap a ells, cap als seus ulls. Després d'aquest intent frustrat, no van continuar filmant, sinó que recollien fragments de cintes que els donaven altres aficionats i els empalmaven un rera l'altre. Podien sortir coses genials com una festa d'alta societat seguida d'un ramat de porcs revolcant-se pel fang. Jo vaig presenciar una d'aquestes genialitats en un Concurs Nacional, un documental de l'arribada de Franco al moll i la desfilada d'ell i acompanyants per les Rambles de Barcelona en cotxe descapotable. Els S. havien empalmat la cinta girada d'esquerra a dreta i, durant tot el trajecte, el general saludava a la gent aixecant el braç esquerre, en lloc del dret. Donades les circumstàncies polítiques del moment, els espectadors es petaven de riure interiorment però tothom s'aguantava com podia i ningú es manifestava. Insuperable.

Aquests excèntrics germans van assistir a la última projecció d'estrena de "Prat Documental" i a l'acabar van parlar amb en Jordi Bringué per proposar-li d'anar a dirigir les pel·lícules de la seva producció. En Jordi els va agrair el seu interès però va dir que no podia acceptar ja que dintre de poc havia d'anar a la mili i l'hi havia tocat a l'Àfrica. No era un subterfugi, sino la pura veritat. Després de l'estrena de "Prat Documental", al cap de poc temps, en Jordi ens va deixar per ser destinat de recluta a l'Àfrica. La Secció de Cine Amateur de la Cervantes ja funcionava i continuaria dos anys sense ell.

FERMI MARIMÓN

Incendis i cremades als cinemes del Prat

La Rosa Delgado Leiva és una pratenca llicenciada en Belles Arts i postgraduada en Comunicació i Audiovisuals. La seva tesi doctoral sobre cinema, qualificada d'excelent "cum laude", versa sobre El Prat com a bressol de cineistes, i sobre els seus locals de cinema. En la seva exposició assenyala dos incendis, al 1947 i al 1956, que van haver-hi, un al Monmari i l'altre al Modern, dels quals queda constància als arxius municipals.

L'incendi del Monmari es va produir el 22 d'agost del 1947, durant una sessió de prova, sense públic a la sala i es va cremar, a la cabina del cinema, un curt titulat "Danzas de España-8" protagonitzat per noies de la Falange. Segons l'informe, arxivat a l'Ajuntament, la pel·lícula es va trencar i aturar davant el focus del projector, es va cremar i el foc va pujar fins el bombo on estava el rotlle de cel·luloide, que es va inflamar. Els operadors Pere Batllori i Andrés Orcol van utilitzar l'extintor que hi havia a la cabina per apagar el foc. Va haver-hi, casualment, dos testimonis, en Josep Pugès i en Josep Garret, que també van signar l'informe. El Sr. Pugès era el representant local d'Autors i acostumava a aprofitar els dies de prova i preparació del programa per confeccionar les declaracions que es presentaven a la Societat. Aquell vespre l'acompanyava el seu amic Sr. Garret i, al sentir els crits i soroll van pujar a la cabina i van presenciar l'incident. El mateix Sr. Pugès, que era funcionari i estava habituat als papers oficials, ens va ajudar a redactar l'acta del sinistre per tal que no tinguéssim problemes amb la companyia asseguradora d'incendis. Aconsellats per ell, vàrem ometre certs detalls que ara referiré:

Quan vàrem despenjar l'extintor, colpejant a terra el dispositiu que l'activava, l'espuma va sortir disparada en diverses direccions, mullant i deteriorant amb el seu salnitre tot el projector i l'amplificador de so. L'extintor era un Biosca, tenia forma cònica, i va costar de dirigir-lo al bombo superior on cremava la pel·lícula. Va quedar sec, buit, abans que s'extingís totalment el foc. Llavors, el cap d'operadors, en Pere Batllori, va cridar:

- La manta!

Vàrem tirar-li una de les mantas que s'utilitzaven per tapar les màquines a l'acabar la sessió i ell va llençar-la, al seu torn, sobre la pel·lícula que encara cremava, cobrint la seva superfície com si fos un sac i plegant-la per sota amb les mans. D'aquesta manera va ofegar el foc i ens va donar una bona lliçó:

- Res com una manta per apagar les flames concentrades en un punt.

En Quim Torrents, primer meritori a la cabina del Monmari

El Modern, des que va obrir el setembre del 1948, va alternar les sessions de cinema amb funcions de varietats, primer amb períodes llargs i ben definits i més endavant de manera breu, indeterminada i difícil de ressenyar.

A primers de juny del 1956 es va produir un incendi a l'escenari que es va propagar als camerins de sota, durant una funció de varietats. Es va cremar tot l'escenari. En Pere Batllori, que continuava al Modern fent d'empleat de seguretat i advertint que, tot i el seu domini sobre el foc, una manta no li serviria ara de gran cosa, va correr a obrir les portes d'emergència i, amb una acusada predestinació, el públic va poder abandonar la sala, sortint al carrer dels pixats i caminant ample. Van haver de venir els bombers i no es van aclarir les causes del sinistre però al propietari li van retirar els permisos per fer varietats i cinema. Al cap d'un temps, va obrir com a sala de ball. Això va propiciar un notable augment de prometatges entre nois i noies del Prat.

A l'Artesà, del meu record i coneixement, no hi havia hagut mai cap incendi, però una vegada va haver-hi un risc a destacar. Va ser quan, a finals del 1955 van instal·lar la pantalla Miracle-Mirror per la projecció de les pel·lícules en Cinemascope que, des del 1952 envaiem cada vegada més els cinemes per combatre la televisió. Abans de penjar la pantalla al bastidor, la van desenrotllar i la van estendre a sobre l'escenari. No es van adonar que estava encesa la bateria de llums de les "candilejas" i que la part extrema superior de la pantalla s'havia

abocat sobre elles. Si el material hagués estat senzillament de plàstic, segurament s'hauria cremat per l'escalfor de les bombetes, però a l'estar recobert per una capa reflectant platejada, només es va torrar, deixant unes senyals fosques. Un comentarista del Portaveu Prat, que tenia una columna titulada "Apostillas a..." i que signava J.A.C. va escriure amb un humor fi i tallant, diamantí, que la pantalla panoràmica de l'Artesà quedava més petita que la normal, que al protagonista se li veia un gra al nas, que el so estereofònic va esdevenir estereo...afònic, que havien apujat el preu i que no es donarien per convençuts fins que hi veiessin la Marilyn Monroe...". Degut a aquests

comentaris, l'Artesà va deixar d'anunciar el seus programes al Portaveu Prat. El Modern i el Monmari ja feia temps que no s'anunciaven, per la competència i per evitar filtracions, doncs la programació s'havia d'entregar al periòdic amb certa antel·lació. Coses de poble.

A la cabina del Monmari seguien enceses les discussions entre els operadors Andrés Orcol i Anton Cartaña. Quan en Pere Batllori, que era el seu cap i els apaivagava, va deixar la cabina el setembre del 1948, va entrar d'ajudant en Joan Calleja. Aleshores es discutien en Cartaña i en Calleja, tant que aquest va demanar al meu pare que el posés d'acomodador. El següent aprenent va ser en Guzmán Fibla Sunyé, que també era paleta com en Batllori. En Guzmán, que tenia molt bon caràcter, va trampejar com va poder les desavinences entre l'Andrés i l'Anton, però, al cap d'uns anys, ell mateix va introduir a la cabina un principiant de 14 anys, a qui ensenyava a empalmar la pel·lícula i posar les diapositives. Aquest noventà era en Quimet Torrents, que en l'actualitat és fotògraf col·laborador de "Delta". En Quimet, que havia començat en el 1959 anant a portar càntirs d'aigua als operadors, amb el seu tarannà dòcil i pacient, va saber captar l'afecte dels seus superiors i va apagar, de moment, les disputes que hi havia entre ells durant els tres anys que va passar-hi. Ell va iniciar, també, el seguit de principiants amb vocació que es convertiren després en professionals de la imatge.

FERMI MARIMÓN

Nois del Prat al camp militar de l'Aeroport

Durant la meua infància, l'adolescència i la joventesa, els veïns de carrer de la meua edat eren els veritables companys i els més propers a mi: el Laureano, l'Eusebi, el Valentí i el Peret. Durant la guerra, formàvem grup per jugar, per deixar el col·legi quan sonaven les sirenes, per córrer pels carrers i saltar recs i canals. Més que cap altre, el Laureano era el meu referent a seguir. Un any més gran que jo i amb més autoritat que els altres, jo vaig anar seguint els seus passos durant anys. En acabar la guerra i tornar al col·legi de la Rambla, que ara dirigia el Sr. Martí, vaig seguir el Laureano al mateix col·legi. Quan el Laureano va començar les classes de solfeig a casa del mestre Domènec Mata, jo també les vaig començar i allí vaig aprendre els meus rudimentaris coneixements de solfeig i piano. Un any després que el Laureano vaig començar el batxillerat a l'Acadèmia del Sr. Martí, i d'allí vàrem passar a l'Acadèmia Barcino de Barcelona, on ens examinàvem. Més endavant, primer en Laureano i després jo, vàrem entrar a l'Institut Balmes de Barcelona i en arribar l'edat de la mili, el Laureano va ingressar al cos d'aviació i va ser destinat al camp militar del Prat.

L'estiu del 1952, a punt d'acomplir els vint anys, també vaig ingressar voluntari al cos d'aviació, amb la perspectiva de ser destinat al camp militar del Prat. Molts nois del poble van fer la mili aquí, alguns, poquíssims, per pura sort, i altres, la gran majoria, per recomanació interessada dintre dels estaments militar o religiós. El més habitual era que entressin recomanats pel rector del poble, mossèn Josep Farrés, que era capellà castrense del camp i tenia molta influència. Calia ser noi de bona família i feligrès fidel de la parròquia. Aquest no era el meu cas, i per tant, em va ser necessari buscar una altre padri.

El meu pare tenia amistat amb en Florencio Marcos, que treballava a l'Aduana de l'Aeroport. En Florencio coneixia un tal capità Martín i va

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Joan Blanco, Albert Ráfols, Jaume Rosell, Joan Pujals, Fermí Marimón i Baptista Zaragoza

Reclutes fent la instrucció amb el Baptista Zaragoza en primer terme.

pensar que aquest podia fer quelcom per ajudar-me. El capità Martín era una excel·lent persona i es va prestar a recolzar-me, però quan jo estava ja a punt d'incorporar-me, va tenir la desgràcia de veure's involucrat en un "xanxullo" intern de l'aeroport, i va ser traslladat a Mallorca. Tot plegat, va perdre la seva influència i jo vaig quedar desamparat. Aleshores, en Baptista Zaragoza em va agafar sota la seva protecció. Ell i el seu pare treballaven al camp d'aviació i coneixien a molts militars. El sargent Ayerres era un bon amic d'en Baptista i estava a la seu de la IV Regió Aèria a Saragossa, situat en un lloc clau, precisament a l'oficina on es decidien les destinacions dels reclutes. Gràcies a la seva intervenció, vaig viatjar a Saragossa com tots els incorporats de nou i, després d'uns dies allí, vaig ser destinat a la Unitat "C" de Sapadors del Camp Militar del Prat de Llobregat. En Baptista

també hi va entrar i el Laureano ja feia un any que hi era. Hi havia un altre noi del Prat, en Josep Baciana, que era ja també un veterà i un bon xicot, íntegre i sencer d'una peça. L'havien proposat per un ascens a caporal i ho va rebutjar perquè no volia manar els seus companys de mili. A la meua lleva va entrar també en Segundo Celaga, fill d'un funcionari civil de l'aeroport.

El cas que ara exposaré seria digne de figurar en els anals de l'història del Prat. El setembre d'aquell any 1952, quan els reclutes del camp militar estàvem en període d'aquartermament, es va projectar durant set dies al Centre Artesà la tant esperada pel·lícula "Lo que el viento se llevó", recentment estrenada. Havia trigat tretze anys a arribar als cinemes de l'Espanya de la postguerra i hi havia un veritable fervor per veure la gran superproducció americana. Tant era així que una nit uns

quants reclutes de la nostra unitat van abandonar el quarter i van anar al Prat a veure la pel·lícula i, de passada, les nòvies. Jo no estava entre ells i no vaig saber-ho fins que, a mitjanit, es va presentar l'oficial de guàrdia tinent Velarde als nostres barracons, ens va posar a tots dempeus, i va passar llista, anotant els que faltaven. A la matinada del dia següent, en tornar del cinema, aquells reclutes deslleials varen ser arrestats, ingressats al calabós i pelats al zero. Entre ells hi havien dos nois del Prat: en Baptista Zaragoza i en Segundo Celaga. Podien haver estat acusats de deserció i compareixer a judici militar, però van tenir sort de caure en mans d'un militar jove i comprensiu, el tinent Velarde, a més amic d'ells, que es va limitar a tenir-los unes setmanes al calabós i fer-los caure el pèl. Poso al cel per testimoni que aquell setembre, bufant per la Ricarda, el vent s'endugué les frondoses i negres cabelleres de dos nois del Prat, entre d'altres.

Després del període d'instrucció i gràcies als meus coneixements de dibuix, vaig ser destinat a la Secció Tècnica del camp militar. El cap de la nostra Secció era l'arquitecte senyor Robert Terrades Via, una bellíssima persona amb el grau de tinent. Al departament hi havia quatre funcionaris civils, un d'ells del Prat, en Joan Blanco Bandé, i tres soldats. Allí, durant les meves hores de destinació, movent els compassos i tirallines, vaig concebre la realització d'un curt musical en el qual podia articular una coreografia de ballet amb aquests instruments de treball que semblaven ballarines actuant de puntetes. Així va començar a néixer "Ballet Burlón" en la meua imaginació. Quan ja acabava la mili va entrar un altre noi del Prat a la Secció, l'António Mateos. Al 1953 es van incorporar també al camp militar l'Eusebi Enrich, en Joan Blanco, l'Albert Ráfols, en Jaume Rosell i en Joan Pujals. I en Josep Travé, com a civil, va entrar a Comandància.

FERMÍ MARIMÓN

Un cinema a les Cases Barates de Can Tunis

En Jordi Bringué, al tornar de la mili, es va plantejar fer un canvi a la seva vida. El seu pare portava la hisenda de can Camins, tocant a la pineda, propietat de la família Morera Altisent, però al Jordi la vida de pagès no el seduïa. La seva vocació era el cinema, i desitjava dedicar-s'hi professionalment. Va conèixer un tractant de bestiar, en Miguel Serrano Arellano, que també era pagès, però portava altres negocis. Tenia una farmàcia a les Cases Barates de Can Tunis a mitges amb el Sr. Vergès, també conegut del Jordi. A més, el senyor Serrano explotava a la mateixa barriada una sala de ball anomenada "El 5 de oros" de la que no n'estava gens satisfet, pels conflictes i maldecaps que li donava. Tenia el propòsit de convertir-la en cinema, però desconeixia el negoci i sabia que era complicat. En Jordi me'n va parlar i vàrem acordar proposar-li al senyor Serrano que ens arrendés la sala i nosaltres la convertiríem en cinema i la explotariem per compte nostre. S'hi va avenir i el seu advocat, don Julio Garcia, amb despatx al passeig de Gràcia de Barcelona i casat amb una filla de cal Sallés del Prat, va redactar el document i es va signar el contracte.

Cal dir que el senyor Serrano podia causar, a primera vista, una impressió de recel, doncs esgrimia un bastó, tenia una cicatriu a la cara i un caràcter impulsiu i desafiador. La seva oficina, com ell mateix deia, estava a la barra del bar La Pansa de Barcelona, però el seu advocat el tenia en gran estima i afirmava que sota la seva aspror i rudesa s'amagaven una dignitat i una honestetat exemplars.

El local "El 5 de oros" estava situat al començament del carrer Ulldedona, a l'extrem sud del barri. Aquest tenia l'estructura de quadre i tots els seus carrers eren perpendiculars. Les casetes, de planta baixa i d'uns quaranta metres quadrats, havien estat construïdes per l'Ajuntament de Barcelona per allotjar famílies d'immigrants amb pocs recursos econòmics. Se'n deia Grupo Aunós i als carrers els havien posat noms de pobles catalans que els veïns no sabien pronunciar. El més important era el carrer Tortosa, i amb aquest encara es defensaven bé, però al carrer Ulldedona li deien "Udecoña" i al carrer Ascó "calle del asco". Com que no tenien terrats on estendre la roba, la muntaven amb pals i cordes al carrer, davant les portes de les cases i a l'estiu els menuts voltaven mig despallats o despallats del tot pel carrer i així no es feien el pipí a sobre.

Aquestes famílies tan humils ens varen acollir bé, contentes de què els instal·léssim un cinema al barri. Les obres d'adequació les va executar en Guzmán Fibla, paleta del Prat i amic nostre, i la

Un menut Joan Marimón, de la mà de sa mare Ma. Carme i del petit Carlos Piernas. Al fons, la Cinta Ventura, mare de Carlos

cabina de projecció la va equipar la casa Ossa. Hi havia un petit habitacle adossat al local que varen ocupar uns cosins d'en Jordi vinguts de Tortosa, la Cinta Ventura i l'António Piernas. Aquest matrimoni cuidaria del cine, treballarien al bar del vestibul, l'António faria d'encarregat del personal i la Cinta dirigiria la neteja del local.

La inauguració va tenir lloc el 25 de desembre del 1954 amb la pel·lícula "Carne de horca" de Ladislao Vajda. Tot i que el barri tenia fama d'amagatall de delinqüents, en els dotze anys que vàrem estar-hi, mai vàrem tenir cap problema i l'experiència amb aquell tipus de públic va ser molt profitosa i allisonadora. Les pel·lícules que més els agradaven eren les d'en Cantinflas i les folklòriques, però també disfrutaven amb les de reis i princeses. Hi havia un xaval que es deia Julio però a qui tots li deien "el Jande", que sempre voltava pel vestibul ja que no tenia prou diners per entrar i, si li preguntaves què volia ser de gran, responia:

- Yo quiero ser majestad.

L'estiu del 1956 el Jordi i jo vàrem filmar les festes de la patrona del barri, el 15 d'agost. Es celebraven al carrer Tortosa. Hi havia cucanyes, jocs i diversions varies, però ens vàrem dedicar preferentment a la tipologia de les persones i personatges del barri. Al desembre següent es va publicar el llibre del Paco Candel "Donde la ciudad cambia su nombre" i va ser un detonant. Ningú s'explicava com un veí conegut de tots s'havia atrevit a reflexar en un llibre les misèries de la gent amb noms i renoms, les picardies d'uns, les debilitats dels altres, fets que tots coneixien i anaven de boca en boca, però que no podien consentir que es fessin públics en una novel·la que els escarnia i els humiliava. Uns el volien

escarmentar, altres apallissar. Es va haver de fer fonedis una temporada. En Miguel Serrano, el nostre propietari, es va sentir al·ludit en un personatge del llibre anomenat el Gallardo, i li va posar un plet. Ningú s'adonava que l'obra contenia molta tendresa i que el Candel no s'havia pogut estar de denunciar la marginació d'un barri extrem de la ciutat sense maliciar una reacció tan radical dels seus veïns i personatges del llibre. Molts d'ells eren clients del nostre cine i alguns com el Cosque, aquell que pesava més de cent quilos i al pujar a l'autobus de dos pisos el feia decantar, l'havíem filmat a les festes tallant una síndria i amb un nas postís. El Candel es trobava en una situació insòlita. Hi havia uns personatges que estaven a la vegada dintre i fora del seu llibre, i com a éssers vius li podien demanar responsabilitats. Nosaltres també havíem gravat aquells éssers vius en una pel·lícula, un reportatge, i no sabíem com s'ho pendriem quan es veïessin. Tot i això, per Nadal vàrem projectar el documental al cinema, i va ser un èxit. Mai s'havien pensat sortir en un llibre, però tampoc s'havien imaginat veure's a la pantalla d'un cine. Se'n va parlar a tot el barri, i varen venir tots a veure el reportatge. Fins i tot una pobra dona impedida ens va demanar per favor si li podíem passar a casa seva. En un menjador petit i atapeït de familiars i veïns vàrem projectar-li la pel·lícula. Va plorar emocionada i ens va quedar agraïda per sempre. El Nadal anterior, el dia de l'estrena, havíem enviat una invitació al Candel per venir al cine que ell anomenava "El 7 de bastos" a la seva novel·la. No es va deixar pas veure. Tindria por que el Gallardo l'esperés amb el bastó enlaire.

FERMI MARIMÓN

El cine i l'òpera al Prat. La Rosa Rius

El 1953 s'havia estrenat a Barcelona la versió cinematogràfica de l'òpera de Verdi "Aida", que va aixecar certa controvèrsia, doncs estava interpretada per la Sophia Loren però amb la veu de la Renata Tebaldi. Els puristes de l'òpera i els crítics amb els doblatges no acceptaven aquesta falsificació. Tot i així, quan a un creador se li acut una idea semblant com vestir la veu de la Tebaldi amb la figura espectacular de la Loren, i el cinema ofereix la possibilitat de portar-la a terme, seria del gènere cobard escoltar les veus oposidores d'uns quants pseudortodoxes de l'art.

En aquells temps no era inusual que una pel·lícula trigués anys a arribar al Prat, més encara una d'aquestes característiques, doncs no sabíem si el nostre públic enregistra una afició a l'òpera suficient per cobrir les despeses que tot programa reportava. La distribuïdora que portava la pel·lícula, la Rey Soria films, de la qual erem clients, ens va assegurar que en altres places havia estat una sorpresa la bona acceptació del públic i finalment, ens vàrem atrevir a portar "Aida" al Prat un dimarts feiner a la nit, l'1 d'abril de 1958.

Va ser un èxit inesperat. El cinema es va omplir de gom a gom. La pel·lícula, una esplèndida versió en pantalla de cinema, va agradar molt i va deixar el bon sabor d'haver descobert un camp a conrear per satisfer el públic culte del Prat. Tant és així que, quan el 1958 es va estrenar una altra pel·lícula operística, vàrem pensar en cercar una data per fer-la al Monmari. Va ser el 10 de febrer de 1960, un dimecres a la nit, que vam presentar "Madame Butterfly". Un altre èxit de públic, aquesta vegada més esperat. I és que l'òpera al Prat tenia més fervents admiradors del que ens pensàvem. Hi contribuïa de manera especial el que una filla del poble, la Rosa Rius, amb la seva veu extraordinària, semblava destinada a escalar un lloc destacat en el panorama musical, doncs havia actuat, a més de al Prat,

en escenaris importants, i tots teníem l'atenció i els millors desitjos posats en la seva carrera.

La Rosa, de jove va treballar a la Seda i era popular doncs, treballant, no parava de cantar. Ella no sabia de solfa. El mestre Estalcella li va ensenyar a portar el compàs. La solfa la va aprendre amb el mestre Josep Mª Vila, que dirigia la Secció Coral i Musical de la A.A.L. Cervantes. Va actuar a l'Artesà a través d'aquesta Societat i també amb l'Orquestra Simfònica de La Seda. El 26 de desembre del 1951 va intervenir en "Els pastoretts" de Josep Mª Folch i Torres i el setembre anterior, per la Festa Major, havia representat la "Luisa Fernanda" acompanyada del bariton local Xavier Mitjans.

La Rosa solia cantar en diverses bodes a l'església del Prat, interpretant l'Ave Maria de Schubert. L'havia après d'oida i la Conxita Giralt havia de seguir-la a l'harmonium prescindint un tant de la partitura. Tot i això li va confessar

que mai havia sentit un Ave-maria tant emocionant com la de la seva interpretació.

El meu sogre, en Francesc Padrosa, la va sentir en una audició de Ràdio Barcelona. Ell era força entès en música, li agradava molt el jazz, però tenia a la seva discoteca obres completes d'òpera de les millors cantants. La va localitzar per dir-li que li havia agradat molt i que li augurava un esplèndid pervindre. Es van fer molt amics. Va guanyar un concurs i va actuar al Liceu de Barcelona.

Podem dir que el cine també va influir en la carrera de la Rosa. Als trenta anys va venir al Monmari a veure la pel·lícula de la "Madame Butterfly", que li va causar una gran emoció, la va fer plorar i la va decidir a dedicar-se seriosament a l'òpera. Es va identificar amb la protagonista de la pel·lícula, una noia senzilla que aconsegueix pujar a l'escenari i cantar la "Butterfly". A partir de llavors va ser la seva òpera preferida.

El seu pare menava un

camp aprop de la finca La Ricarda dels Bertrand i Serra. Va aconseguir que aquests l'escoltessin i s'interessessin per ella. Els Bertrand li van pagar l'estada i els estudis a Alemanya.

Per ajudar-se en els estudis, va treballar a l'Hotel Durron de Ginebra, a la rentadoria, i així guanyava alguns diners i podia desplaçar-se a Milà i continuar estudiant.

Va viure a París un temps en un alberg regit per unes monges a l'Île de Saint Louis, al mig del Sena, on havien residit el 1900 en Rusiñol, en Jordà, l'Uranga i en Zuloaga. Allí va conèixer i fer amistat amb els nens (7 i 9 anys) d'en Fraga Iribarne. Al petit, Ignacio, al que li deien Napo, ella mateixa el banyava a la banyera i el nen feia capbussos i es tombava ensenyant-li l'esquena nua i el culet. Un privilegi de prima-dona. A tot arreu va haver d'aprendre idiomes i es defensava en alemany, italià i francès.

A Marsella, finalment, va intervenir en una prova on tots, professors, pianista i mestres de l'orquestra, la van felicitar besant-li les mans. Tot i això, se li van tancar les portes per actuar de cara al públic doncs la companya que l'havia presentat es va oposar dient que la Rosa no havia preparat fins aleshores cap òpera completa, asseveració falsa, doncs la Rosa hauria quedat com una intèrpret ideal de la "Madame Butterfly" però la diva reconeguda se la reservava per ella.

I és que, per arribar a ser mundialment famós són necessaris, per descomptat, mèrits suficients, però també, moltes vegades, ambició sense escrúpols i prepotència per trepitjar a qui sigui, i aquests atributs no eren propis de la Rosa. Tot això també val en el món del cine, és exactament igual.

FERMI MARIMÓN

Dimercres, 11 de febrer, migdia. Acabem de rebre la trista notícia de la defunció de la Rosa. Amb molt de sentiment dediquem aquest article a la seva memòria.

Artesà i Monmari - anys cinquanta

La llista de material Metro de la temporada 1953-54 incloïa tres pel·lícules importants, a les que batejaren com "Las Tres de Oro": "Scaramouche", "Ivanhoe" i "Cantando bajo la lluvia". Nosaltres treballàvem amb la Metro només amb reprises, però el Quim, com a client de la casa, va ser convidat als actes de presentació de les pel·lícules que incloïen, a més dels visionats, un dinar a l'Hotel Ritz de Barcelona. Allí es va trobar amb Rafel Sibila, que anava en representació de l'Artesà i com que, encara que competidors en el negoci, eren familiars i amics, van acompanyar-se mutuament, i així no es trobaven tan estranys entre gent desconeguda. És a dir que, allí tenim, al Ritz, els dos contrincants, en Rafel i en Quim, compartint taula i plaer en els exquisits plats que els varen servir, tres plats també "de oro". Vist ara des de la perspectiva històrica que ens dona el coneixement del que llavors havia de ser futur, no deixa de ser un moment màgic, un presagi de la unió que, més endavant, havia de planar sobre les empreses de cine del Prat, i que ells, el Rafel i el Quim, havien de viure en primera mà.

"Duelo al Sol" de King Vidor, amb Jennifer Jones, Gregory Peck i Joseph Cotten, produïda al 1946, va trigar vuit anys a arribar a la pantalla del Monmari. Els distribuïdors temien que la seva projecció no s'autoritzés, després de les despeses de doblatge i tiratge de còpies. Finalment va passar la censura, retallada, i fou una de les pel·lícules de més resonància per l'ardor i la cruïda de les escenes passionals, com no s'havien vist anteriorment. Al Prat, on tot el que feia tuf de prohibició era més anhelat, va tenir un èxit apoteòsic. Només cal dir que la gent l'anomenava com "la pel·lícula de la bragueta".

L'any 1956 es va consolidar la posició del Monmari quasi al nivell del Centre Artesà. Havia augmentat el nombre de pel·lícules americanes cedides a marques nacionals i es van veure a la nostra pantalla: "Candilejas", "Veracruz", "Apache", "No serás un extraño", "El salvaje", "La condesa descalza", "Ulises", "El terrible burlón", davant d'altres de similar categoria a l'Artesà com: "Melodias de Broadway", "Historias de la radio", "Sinhué el Egipcio", "Esa voz es una mina", "Como casarse con un millonario". El Modern portava un any fent ball, els diumenges i festius de set a nou del vespre.

El 1956 es va consolidar també la posició econòmica de la nostra família amb la cancel·lació de tots els préstecs hipotecaris pendents, quedant nets de deutes. El maig de 1957 a l'Artesà es varen trobar que havien de fer front a unes obligacions que tenien amb el cafeter, que havia acabat el contracte d'arrendament i se n'anava, i a la

El cinema d'estiu del Monmari (1958-1974)

caixa de la Societat no hi havia fons. Les despeses efectuades per les instal·lacions al cinema, l'alta intensitat, la pantalla Miracle Mirador d'importació, el Cinemascope, el relleu, la calefacció Roca i els preus elevadíssims de les pel·lícules americanes, doncs sovint els distribuïdors s'emportaven el 70% de les recaptacions de taquilla, en fi, el preu car que costa mantenir l'hegemonia, havien ocasionat aquella situació. En junta general d'accionistes es va decidir arrendar per cinc anys prorrogables el negoci del cine i obtenir així un traspàs suficient per cobrir el descobert. L'arrendament es va concedir als empresaris Campreciós i Michavila de L'Hospitalet.

Per aquesta circumstància inesperada varen venir al Prat uns empresaris nous que nosaltres no coneixíem, tot i que ells estaven molt consolidats a la seva ciutat. L'Hospitalet era una plaça tancada, sense competència, i molt notable. Amb una població de cent mil habitants, el cinema era allí un bon negoci, encara més a l'explotar tots els locals una mateixa empresa. Les distribuïdores els consideraven com a clients importants i, si s'ho proposaven, ens podien fer molt de mal. Venien al Prat amb aquesta intenció? Doncs no. El primer que varen fer en Campreciós i en Michavila va ser posar-se en contacte amb el meu pare i dir-li que ells no venien a fer la guerra, sinó a guanyar diners amb el cinema i que, amb tal propòsit, estimaven imprescindible fer un pacte amistós per tal de no molestar-se recíprocament a les cases de pel·lícules. El Modern seguia fent ball i les dues empreses de cine anàvem a col·laborar amistosament. Genial.

Feia uns anys els meus pares havien comprat el pati interior de darrera el cinema Monmari, d'uns mil metres quadrats de superfície amb l'intenció de muntar-hi un

cinema d'estiu, que es va començar a edificar el 1957 i va ser inaugurat el juliol del 1958. Les obres varen ser realitzades pels paletes Deixens-Arándiga-Centelles, que eren socis, i la instal·lació elèctrica la va fer en Francesc Gelabert, el qual ens havia muntat també una "dinamo" i un grup electrògen per suplir les freqüents tallades de corrent que, ves per on, van disminuir notablement a partir de la col·locació del grup. Es va construir un ampli i llarg vestibul entre el local de dintre i el de fora i s'hi van posar els serveis sanitaris i un mostrador de bar. El pati i les terrasses tenien una capacitat de 1.200 espectadors, asseguts en cadires plegables de fusta.

L'acceptació del cinema d'estiu va ser unànime. L'únic problema era que si es posava a ploure i estava ple, els espectadors no cabien al local tancat, que era molt més petit. Sortosament aquesta eventualitat no es va produir.

En Jordi Bringué i jo, que teníem l'experiència del Bar-Vestibul del cinema de les Cases Barates, ens vàrem fer càrrec de l'exploració d'aquest nou bar del Monmari. Guardem un entranyable record del Cinema d'Estiu. La Maria Carme i la mare del Jordi, la Pepeta Turón, estaven al front del bar, ajudades per noies joves: la Rosalia Respall, la Mª Teresa Bringué, les germanes Merche i Maria Jesús, i més endavant la Antoñita, la Enriqueta i la Esperanza. En els moments de més afluència es formaven gruixos de quatre i cinc fileres de clients, tots demanants a crits i amb les mans enlaire. Teníem una geladora de les antigues, a base de gel i sal, i a vegades els gelats es desfeien al servir-los. El cinema a l'aire lliure va funcionar durant setze anys, per tant, tindrem ocasió de continuar parlant d'ell.

FERMI MARIMÓN

El cinema amateur al Prat. Etapa 1950-56

En Jordi Bringué, després de l'estrena de Prat-Documental, va deixar-nos per anar a fer la mili a l'Àfrica. L'absència temporal d'en Jordi de la Secció de Cine Amateur de la A.A.L.-Cervantes, que ell havia creat, es va veure compensada per la incorporació d'en Josep Minguillón, un valuós element que ja per sempre més hauria de formar part de les successives agrupacions d'aficionats del Prat i que podria explicar-vos, fins i tot millor que jo, la nostra història del cine amateur, doncs ell ha participat en totes les activitats d'aquest camp: junta directiva, organització d'actes i concursos, actor, membre de jurats, etc.

En Josep Muns, un altre valuós membre de la junta, va llegir-nos un guió que havia elaborat i que tractava d'un pare de família, aficionat al futbol i fanàtic del Barça, que destil·lava mal humor els dies de partit, només pensava en traslladar-se al camp i, quan el seu equip perdia, tornava a casa enutjat amb tothom. Aquest home intractable havia de rebre una dura lliçó, la visió anticipada de la seva pròpia mort en accident, per reflexionar sobre la valoració equivocada que tenia dels afers i les persones, i tornar-se amable i afectuós amb la família. La pel·lícula es va titular "Uno entre tantos" i vàrem triar els actors entre els de la Cervantes. En Joan Giralt va ser el protagonista i els seus familiars, l'esposa Carme Mas i la filla Juanita varen incorporar els seus propis rols, acompanyats de la petita Glòria Villanova, filla del nostre amic Manel. Aquest, en Villanova, va fer de cameraman i es va introduir, camuflat entre els reporters gràfics, dues vegades al camp de Les Corts per filmar un Barça-Madrid i un Barça-València, col·locat junt a la porteria de l'equip local gràcies a l'ajut d'un personatge pratenc molt popular en l'ambient futbolístic, el Tano del Mingo. "Uno entre tantos" es va presentar al Concurs Nacional del Centre Excursionista de Catalunya i va obtenir una Menció Honorífica. Es va estrenar al Prat a l'agost del 1954 acompanyat del llargmetratge "El Valle del Destino" i la reposició de "Prat-Documental".

La tercera obra col·lectiva realitzada per la Secció de Cine Amateur de la Cervantes va ser "Euterpe". En aquest cas es va escollir un guió d'en Pau Vallhonrat Vila, fill del propietari del Modern, i tractava d'un compositor faltat d'inspiració que tenia una trobada amb la musa de la música i recobrava la seva fecunditat creadora. En Pau ens va cedir el guió i no va participar en el rodatge, però dos nous companys es van incorporar a l'equip: en Josep Fernández i l'Antoni Anguera. El compositor va ser interpretat per l'Armando Aguirre, la seva primera incursió al cinema a poc més de vint anys, i la musa Euterpe va ser la Montserrat Monés.

En Josep Minguillón i en Josep Rosell a Montserrat, fent un reportatge.

Una seqüència important es va rodar al Teatre Grec de Montjuïc. La pel·lícula va obtenir una altra Menció Honorífica al C.E.C. el 1955. Deuïen estimar els efectes especials, sobreimpressions i fosos que vàrem realitzar amb una cambra i uns medis totalment primitius.

El 1956 va ser l'any triomfal del cine amateur pratenc al Prat i fora del Prat. En Manel Villanova i jo, amb quatre pel·lícules vàrem obtenir sis premis importants al Concurs Nacional del C.E.C. En Villanova havia realitzat "La receta" interpretada pel seu fill Manolito, la seva dona Joana Escribano, en Josep Minguillón i en José Portero. La pel·lícula, ben portada i estructurada, reflexava les pors i dificultats que ha de vèncer un nen per travessar de nit un bosc i arribar a la farmàcia del poble veí a recollir un remei per la seva mare malalta. Va guanyar una Menció Honorífica i la copa CIDAS. Jo havia rodat un curt humorístic titulat "Okay, Mercurio" interpretat pel Josep Minguillón, la Maria Ros, la M^{te} Teresa Sanfeliu, la nena M^{te} Angeles Blasco i el Guzmán Fibla. Va obtenir una Medalla de Coure. També una pel·lícula neorealista feta al barri de les Cases Barates de Can Tunis, interpretada pel nen Julio García, la seva tia Francisca García i en Pepito Vilella i titulada "Cuento de Reyes", va obtenir una altra Medalla de Coure, i a la primera versió, en blanc i negre, de "Ballet Burlón", que va sorprendre als grans del cine amateur Felip Sagués, Delmir de Caralt, Carles Santias, li van concedir Medalla de Plata i Copa Gevaert, i fins i tot es dolien que no se'ls hagués ocorregut a ells fer ballar uns compassos sobre una taula amb aquella originalitat i frescor.

Paral·lelament i en solitari s'estava forjant a El Prat un altre cineasta autodidacta

que arribaria a tenir entre nosaltres una importància capital, l'Àngel García. Ell, amb aquesta condició natural de dibuixant artístic i minotaire, realitzava les seves primeres pel·lícules d'animació: "Laudate", "Platero y la ranita", i les presentava a diferents concursos al C.E.C. i a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, on obtenia trofeus a la seva especialtat.

El dimecres 20 de juny de 1956 es varen projectar al Cine Monmari totes aquestes pel·lícules premiades inèdites al Prat, acompanyades de dues més: "Festividad de San Antonio Abad", un reportatge encarregat pel Sindicat de Pagesos local i realitzat per Jordi Bringué i per mi, i el documental "Prat 1950-56" de Josep Rosell Itarte, que recollia diferents moments històrics d'aquesta etapa: el primer Homenatge a la Vellesa en 1950, els "tres tombs" de 1953, les regates internacionals al nostre riu en el 1954, l'homenatge del poble al mestre Joan Estalella el 1955, la festa de San Cristófor del 1956 i el rigor de l'hivern del mateix any amb gel i neu als carrers del Prat. En Josep Rosell, el conegut fuster de la Rambla, era un gran aficionat a la fotografia i al cinema, que havia fet un seguit de reportatges i ajudava als que començàvem amb els seus valuosos consells i coneixements, i encara més, doncs tenia càmares més ben equipades que les nostres, i no tenia inconvenient en deixar-les temporalment a les mans dels principiants. Jo mateix vaig realitzar la primera versió de "Ballet Burlón" amb una Pathé Cine Gel seva de 9,5 mm. que podia filmar l'un a un, fotograma per fotograma. Extraordinari home de talent, en Pepet Rosell, i, a més, incomparable, inestimable bona persona.

FERMI MARIMÓN

En Màrius Vilà, un tarannà de vell napolità

El 17 i 18 de desembre del 1955 es va projectar al Cine Monmari "Carrusel Napolitàno", una pel·lícula bonica, senzilla i captivadora d'Ettore Giannini, amb Peppino De Filippo i Sofia Loren en una de les seves primeres interpretacions estel·lars. En Peppino era un napolità, pare de família nombrosa, que es guanyava la vida fent música pels carrers de la ciutat amb un piano de manubri, acompanyat dels seus. Tocaven, cantaven i venien les lletres de les cançons amb aire festiu, simpàtic i lleuger. Era com un musical amb boniques melodies populars, ple de gràcia i nostàlgia. La Loren interpretava una cançó molt enganxadissa en la qual les persones del carrer es saludaven i s'intercanviaven petits regals. Deien:

- "Io te do una cosa a te, tu me da una cosa a me"

Tota la pel·lícula era una delícia, per l'ambient melòs i amical dels personatges que rodaven pels antics barris, places i carrers napolitàns.

En El Prat d'aquella època hi havia famílies que semblaven arrencades d'aquest ambient napolità i traslladades al nostre poble. Una d'elles era la de cal Ramon de l'Ixo, el llaurer. Ells vivien al número 37 del carrer de Jaume Casanovas, i la meua família al 39. Erem veïns, ens separava una paret mitjancera de quinze i, en els dies freds d'hivern, quan aviat era fosc i tots feiem pila a la vora del foc, sentíem els de cal Ramon de l'Ixo com cantaven. Les xemeneies feien de vasos comunicants acústics. L'afició d'aquesta família a la música era el motiu de la seva existència, vivien per la música que corria per les seves venes i la portaven sempre al cor. Els membres de la casa eren els pares Ramon i Mercè i els seus fills Ramon, Joanet, Maria Teresa, Mario (versió napolitàna de Màrius) i Valenti. Anar a jugar a cal Valenti era per a mi un regal de primera. Tenia muntat un "teatrino" amb ninots de cartró retallats, on inventava les seves històries i contes. La Maria Teresa reunia la quitxalla a la cambra del davant i ens explicava relats de terror d'aquells de "...vinc a buscar el meu fetge!" que acabaven amb un ensurt final. El Mario i els més grans havien muntat un escenari amb decorats al porxo del Pere i el Jaume Vilaplana, on representaven fragments d'òperes i sarsueles. Més endavant, el Ramon va reunir una de les col·leccions més àmplies de música clàssica en microsolc. Es passava hores escoltant-la. En Joanet anava sovint a casa del meu futur sogre, a cal Natrus. El Cisquet li posava discos de música melòdica i en Joanet cantava. S'ho passaven bé i es divertien.

El Valenti em va portar al Liceu de Barcelona la meua primera vegada. Ell ja n'

Una imatge de vídeo que destaca l'expressivitat meridional d'en Mario

era client assidu, sabia que per trobar un bon lloc a l'últim pis s'havien d'adquirir les entrades amb antel·lació i anar a fer cua a les escales situades al carrer de Sant Pau. Vàrem anar a veure en Pierino Gamba, un noi de deu anys que dirigia una gran orquestra de professors. Era un autèntic espectacle contemplar aquell geni precoç gesticulant apassionadament per conduir als professors per l'ampulositat i magnificència de l'obertura del "Tanhauser" de Wagner, quelcom inoblidable.

En Valenti tenia una veu suau i melo-diosa, qualitat que afegida a la seva baixa estatura i al seu caràcter pacífic, tranquil i bonhomí, el feia assemblar-se al Bing Crosby de "Siguiendo mi camino". A més era un consumat actor. En les obres de teatre d'aficionats que va interpretar al local dels Pares de Família, en les que realment tots eren molt bons, despuntava ja la seva genialitat. Quan en Valenti Vilà, l'Artur Codina i en Jaume Parés (Massagué) quedaven sols a l'escenari, formaven un trio semblant i precursor a l'actual "Teatre de guerrilla". Sense esforç aparent per la seva part, podien fer-te trencar de riure.

La veu del Mario era més potent. En Mario donava el do de pit, i encara el dona ara als seus vuitanta i tants anys. A més, en el Mario, l'únic dels germans Vilà Baiges que resta entre nosaltres, estan condensades i sumades les qualitats de tots ells. La música, l'òpera, les sardanes, les cançons corals, omplen el seu pensament a tota hora i el fan esclatar a cantar a la més mínima ocasió. Si una dona el saluda pel carrer, ell es posa la mà al pit i amb tota la seva potència pulmonar entona:

- Mujeeeeeerrr! una mujeeerrr me llaa-amaaa...!

Tot cantant separa la mà del pit i l'obre

com si oferís el seu cor. El Mario és únic i incomparable.

Una vegada travessava jo la plaça de Catalunya de Barcelona i el vaig veure venir cap a mi. Em vaig aturar esperant que arribés, però ell va passar pel meu costat, mirant a l'infinit, sense veure'm. Anava cantant, per lo baix, però totalment concentrat. No el vaig pas cridar, no el vaig voler distreure del món pel qual vagava la seva fantasia.

Un món sense violència. Un món desinteressat, de germanor, de bones irradiacions, d'art i d'entrega voluntària, de pau i d'amor. Seria molt més fàcil aconseguir-lo si tots fóssim i ens comportéssim com el Mario. El món seria una bassa d'oli.

Finalment, una anècdota relacionada també amb el cine. Quan jo estava filmant la segona versió del meu curt "Ballet Burlón" en una habitació que donava al carrer Martí i Julià, el Mario em va deturar a la porta d'entrada i em va preguntar:

- Fermín, què fas aquí?

- Doncs passa, i t'ho ensenyaré - li vaig respondre.

Vàrem entrar a l'habitació i vaig connectar els focus que tenia preparats. A mida que els encenia, anaven petant l'un darrera l'altre, i vàrem quedar absolutament a les fosques.

-Doncs no ho podràs veure, Mario, acabo de sofrir un càstig diví.

Era un Divendres Sant i estava escrit que aquell dia no havia de treballar en el meu curt. Com que tot estava tancat, botigues, comerços, tallers, cinemes... la tensió elèctrica era molt alta i les bombetes sobrevoltades no l'aguantaven. Causes terrenals, físiques, mecàniques, o... qui sap!

FERMI MARIMÓN

En Pau Vallhonrat, un home de cine

En Pau Vallhonrat i Vilà, fill de Pau Vallhonrat i Vallhonrat de cal Esparter, era molt diferent del seu pare. El pare era extrovertit, impulsiu, excitable, cridaner, visceral. El fill, en canvi, era flemàtic, reflexiu, impenetrable. Si se sentia ferit o traït, guardava dintre seu el dolor de la ferida per respondre a l'agressió en el moment més oportú i menys perillós.

A l'any 1948 li van tornar al pare el Cinema Modern, que havia estat destinat a oficis religiosos després de la guerra civil. El vell Vallhonrat va anar a cercar pel·lícules a les cases americanes: Metro, Fox, Warner, Universal, Radio, de les quals havia estat client abans del franquisme, però aquestes tenien ara un altre client, el Centre Artesà, de signe polític afí al règim, i li van tancar les portes. Les marques nacionals havien estat contractades pel Cine Monmari, i al Modern li van quedar algunes modestes cases regionals.

Aquesta traïció de les multinacionals va posar de molt mal humor al Vallhonrat pare, el va perjudicar enormement i, al cap de poc d'haver obert el cinema, va haver de canviar l'orientació del negoci, passant a fer espectacles de varietats i ball, segons les temporades i la resposta del públic.

En Pau Vallhonrat fill era un intel·lectual, estudiant universitari de ciències que cultivava també la lectura, la poesia i la música. Però per damunt de tot era un enamorat del cine, i no s'ho passava gens bé veient el seu local dedicat a altres activitats. Ell esperava poder reobrir algun dia les portes com a cinema, pensant que tard o d'hora arribaria l'ocasió.

El maig del 1957 la junta del Centre Artesà va decidir, per dificultats econòmiques, arrendar el negoci de cine, i així van entrar uns nous empresaris de fora, en Campreciós i en Mitchavila, de l'Hospitalet de Llobregat. El primer que van fer aquestes persones va ser posar-se d'acord amb l'empresari rival del Cine Monmari per negociar un repartiment de les cases de pel·lícules a fi de no molestar-se mútuament a l'hora de contractar. En aquells moments el Cine Monmari anava força bé i havia posat en funcionament el cinema d'estiu.

Amb aquesta disposició més dúctil de les empreses de cinema del Prat, en Pau Vallhonrat fill va creure que havia arribat el moment de tornar a intentar l'aventura del cine. Com que per ell els diners no eren problema, doncs era el destinatari de diferents herències familiars, va fer una reforma al local, va canviar els aparells de projecció i va negociar amb les altres empreses una entesa mínimament justa per guanyar-se la vida, tornant a obrir el Modern com a sala de cine. Poc a poc, amb una insistència gradual però ferma, en Pau anava preparant el terreny per arribar a una necessària culmi-

La Carme Trias de cal Dr. Soler i l'Elvira Marimón, rient-se de les imitacions de Charlie Chaplin que feia en Pau Vallhonrat.

nació del negoci: una associació de les tres empreses de cinema del Prat. Aquesta unió podia presentar bastants avantatges: 1ª) una major pressió a les cases de pel·lícules per fer-los abaixar els preus. 2ª) aconseguir que sempre hi hagués un programa apte a un o més locals, doncs la vigilància de les autoritats en aquest aspecte era llavors molt dura. 3ª) combinar el passi d'un programa entre dos locals i estalviar dues o més pel·lícules a la setmana. 4ª) despreocupar-se dels èxits o fracassos propis o de la competència doncs tots ells passaven a ser comuns.

La fórmula ordida pel Pau es va posar a la pràctica, i va funcionar. Cada empresa seguia contractant les seves cases de pel·lícules però la programació la portàvem el Pau i jo, i a més vigilàvem i cuidàvem tots els detalls del negoci conjunt. Aquesta relació havia de durar vint anys.

En Campreciós i en Mitchavila van estar deu anys a l'Artesà. Al maig del 1967 havien de renovar el contracte per deu anys més, però van renunciar. El negoci de cine de l'Artesà va passar, a partir de 1967, a la junta de propietaris que havia canviat i estava presidida per en Valenti Xirinachs. La junta va estar d'acord en continuar l'associació amb les altres empreses locals i la programació la seguiríem portant en Pau i jo.

A la fi se li posaven bé al Pau les circumstàncies per saldar amb les multinacionals el mal que li havien causat als anys quaranta. En Pau i jo anàvem a les cases americanes, que ens havien menystingut, i els imposàvem les nostres condicions per contractar el material al Prat. Tot i que, naturalment, les distribuïdores es resistien a baixar preus, podíem mantenir una programació digna, sobretot al Capri, que era el que a mi més m'interessava.

Entre els anys 70 i 80 el negoci del cine-

ma va acusar una gran crisi per la competència de les televisions i els videociubs. Molts locals varen haver de tancar, i a la majoria de pobles només es mantenia un sol cinema, mentre que al Prat encara funcionaven tots quatre. De fet, únicament el Capri presentava a fi de mes un balanç positiu, envers els altres tres que el tenien negatiu. Va arribar un moment en que la situació era tant insostenible, que em va obligar a prendre la única decisió possible: trencar l'associació amb les altres empreses i continuar el negoci per compte meu, únicament amb el Capri, tancant també el Monmari. En Valenti Xirinachs, el president de l'Artesà, ho va entendre i em va dir que fés el que em convingués, que ells ja s'arreglarien. Pel Pau, en canvi, va ser un cop dur. Em va proposar que li arrendés el Modern i al negar-me perquè els números no em sortien, va dir que buscaria un altre arrendatari. El va buscar i el va trobar: en Francesc Giralt, empresari de cine de Blanes, que va llogar el Modern i l'Artesà. En Giralt desconeixia la plaça del Prat i es va equivocar. Al cap de dos anys ja va deixar l'Artesà i al cap de dos més el Modern. L'Artesà va ser arrendat per l'Ajuntament del Prat i el Modern va ser comprat per la mateixa administració a canvi d'una renda vitalícia. Amb aquest tracte l'Ajuntament va fer un bon negoci, doncs el Pau va morir el 1997, als deu anys de la venda del seu cinema. Tot i això, penso que per ell els darrers temps van ser plàcids i tranquils. Finalment, el futur del seu local estava assegurat i s'hi feien tota mena d'actes culturals, cinema inclòs. Era el que, més o menys, havia estat desitjant sempre. Als diners no els donava massa importància, doncs no se'ls podia emportar a un més enllà en el que, raonablement, no sabem si hi creia.

FERMÍ MARIMÓN

La construcció i la inauguració del Cinema Capri

L'any 1960 va reobrir el Modern, i tornaren a haver-hi tres cinemes al Prat i tres empreses que els administraven. En Pau Vallhonrat portava el Modern, els Mitchavila-Campreciós l'Artesà i els Marimón el Monmari.

Recentment s'havien urbanitzat els terrenys de la torre Balcells i, encara que una gran part de la finca eren camps i patis, el meu pare va preveure que aquella zona es convertiria en el centre geogràfic de la població i que era el lloc més indicat per instal·lar-hi un cinema nou i gran. En Jaume Monés constructor es cuidava de buscar compradors dels solars i el Quim va posar-se en contacte amb ell per negociar la compra de quatre parcel·les, en total uns nou-cents metres quadrats, destinats a construir el nou cinema, un bar i un bloc de pisos. El Jaume, molt perspicaç, li va recomanar que, encara que no els necessités, comprés dos solars més, que no s'arrepentiria. I així es varen iniciar les obres del cine Capri que, com que la zona estava despoblada, van durar nou anys, termini que ens va permetre anar invertint tots els guanys del Monmari en el nou cinema.

Els plànols del Capri els va fer l'arquitecte Pau Monguió, antic company meu de la Universitat i de la mili. Les obres van anar a càrrec del constructor Jaume Monés i els operaris i els industrials més destacats varen ser, al llarg dels nou anys: l'encarregat de l'obra Àngel Monferrer, els paletes Roberto Valderrey i Miquel Sabater, el fuster Josep Ferrer Busquets, el manyà Josep Lladós, l'electricista i fontaner Josep Llonch, i el pintor Manel Villanova. La quantitat de persones que varen intervenir va ser, naturalment, molt superior, però els esmentats van ser els que varen dirigir els diferents treballs.

La casa Mateu va construir l'entramat de ferro de l'anfiteatre, les cavallades de la coberta i la extraordinària viga de ferro de dos metres d'alçada per vint-i-dos de llargada que havia de sostenir el pis superior. El transport, l'arribada i la col·locació a l'obra d'aquesta viga, tota d'una peça, va causar sensació. Els camions-grua que la transportaven van situar-se al carrer Castella i la van fer rodolar entrant-la per una obertura que s'havia deixat a la paret de la façana lateral, empenyent-la dins de l'obra fins a situar-la a l'indret on havia d'anar, però al terra. A la paret de l'altre costat s'havia fet una regata on va ser encaixada i, amb varis jocs mecànics de corrioies, l'anaven pujant, tota sencera i a plom, fins a l'alçada de cinc metres on s'havia de sustentar. Quan estava a mitja alçada, van cedir les cadenes de les corrioies i va caure, amb enorme estrèpit, al terra i a mig metre dels operaris que la manipulaven, sense tombar-se, encaixada en els seus extrems a les

El personal de sala del cinema Capri a l'any 1965: Roberto Valderrey, Antonio Piernas, Gonzalo Gómez, Silvia Amat, Rafael Godino i Francisco Martínez.

regates de les dues parets, miraculosament dreta. L'ensurt va ser de campionat i va fer augmentar les precaucions i seguretats per a una segona pujada, la qual, aquesta vegada, va anar bé i es va col·locar la viga en el lloc indicat sense cap altre incident.

Però aquestes estructures de la casa Mateu ens havien de proporcionar encara un ensurt més gran. Quan el pintor i amic Manel Villanova estava pintant les cavallades de la coberta amb capa antiòxid, va tombar-se un tauló, va perdre l'equilibri i va caure d'una alçada de sis metres sobre el pis de ciment de l'anfiteatre. Podia haver-se matat, però era un home molt vital, no tenia afectat cap òrgan intern, i es va salvar. Es va trencar els ossos en diversos punts i es va descol·locar la mandíbula. El van portar a la clínica del doctor Olivé Gomà, la dels toreros, segons ell mateix explicava després, i allí el van recompondre i deixar bastant bé. En Manolito, el seu fill, va acabar de pintar les vigues.

Per aquella època les tres empreses de cinema del Prat s'havien associat i funcionaven sense competència. La programació la portàvem en Pau Vallhonrat i jo, i la explotació de l'Artesà va tornar a mans de la junta d'accionistes, presidida per en Valenti Xirinachs.

El Capri es va inaugurar el 23 de desembre del 1967. Les despeses d'última hora, per les instal·lacions dels projectors, les butaques i la calefacció, varen ser importants, i ens va servir de gran ajut la venda dels dos solars que no vàrem construir però que, gràcies al consell d'en Jaume Monés, havíem comprat deu anys abans i que, amb la revalorització del sol, havien augmentat deu vegades el seu valor de compra, increment que també era degut, en part, a la ubicació del nou cine-

ma a la zona. La cabina la va muntar la casa Ossa, la mateixa que fabricava motos de 125 cc. Va ser de les primeres cabines on es van col·locar llanternes de gas Xenon de 2.500 Watts en lloc de les antigues d'arc voltaic amb carbons. La calefacció, amb caldera d'aigua i cremador de fuel-oil de la marca Roca, va ser instal·lada per l'empresa Bruga, on hi treballava el tècnic Andrés López, qui poc després va establir-se al Prat i va portar ja sempre el manteniment dels aparells i la modificació i ampliació dels mateixos, posant nous cremadors de gas-oil i aire condicionat.

El programa inaugural del Capri va ser la pel·lícula "My Fair Lady" de George Cukor amb l'Audrey Hepburn i el Rex Harrison. En el programa inaugural i durant varies setmanes, vàrem provar de fer sessions numerades, però ens trobàvem que quan només quedava lloc a les primeres files, els espectadors no hi volien anar. En canvi, amb programa doble i sessió continua, sabien que es podien canviar de lloc a l'acabar cada pel·lícula, i es conformaven millor, així que aviat vàrem tornar a la sessió continua.

La plantilla del cinema Capri en el moment de la seva inauguració estava formada per: l'operador de cabina Fèlix Cavanillas i l'ajudant José Quesada. A la taquilla en Florencio Yagüe i la Pilar Pi. Els acomodadors Antonio Piernas, Francisco Martínez, Rafael Godino, Roberto Valderrey i la parella Silvia Amat i Gonzalo Gómez que encara ens acompanyen. Senyores de la neteja Cmta Ventura i Carmen García. Més endavant van entrar també d'acomodadors en Joaquim Val, en Juan Olanda, l'Emilio García i l'Isidro Baladrón, i per la neteja la Francisca Martín.

FERMÍ MARIMÓN

Manel Villanova, un cineista prolífic

El dimecres, 27 de març del 1958, el cinema Capri va presentar la seva primera sessió de cine amateur en homenatge al cineista Manel Villanova. Es donava la circumstància que en Manel, treballant de pintor durant les obres de construcció del cinema, havia sofert un accident greu que afortunadament no va tenir conseqüències irremediabils. El Capri li devia, doncs, aquesta justa reparació però, a més, en Villanova era un dels més destacats i prolífics autors locals que podia, amb la seva producció, omplir sobradament i amb notable valoració i diversitat, tota una sessió dedicada a la seva obra.

En Manel era un home senzill, incansable, amb una gran virtut, l'espontaneïtat, reflexada també a la seva obra filmica: absència de tota classe d'efectismes formals, exposició directa del tema i resolució ràpida de la trama, tal vegada només frenada pel factor emotiu, dominant també en el seu caràcter.

Les pel·lícules varen ser, per ordre de projecció:

1.- "La transformación de una gran ciudad" documental de la ciutat de Barcelona, amb imatges dels seus costums més arrellats i dels canvis que s'esdevenien. Va rebre ex-aequo el Premi Ciutat de Barcelona 1959. Realitzat amb col·laboració amb Àngel Garcia i Josep Serra Estruch.

2.- "Santa Nit" emotiu argument interpretat per Manolito i Glòria Villanova, Juana Escrivano, la família de Josep Mª Vila i Carmen Gibert. Dos nens de procedència molt humil espies, a través d'una finestra, com celebra la nit de Nadal una família burgesa.

3.- "La guerra gran" film experimental interpretat per Luis Naya i José Rojo, entre altres infants, que juguen a la guerra a la vora del riu. L'autor mostra la part fosca d'aquest joc amb fragments de negatiu en blanc i negre.

4.- "Una magnífica levita" interpretada per Manel Villanova, Juana Escrivano, José Minguiñón, Mª Luisa Mijoler, Àngel Garcia i Josep Serra. La història d'una levita que va passant de mà en mà fins que va a parar a un grup de pobres que enterren un company seu vestit amb la levita. Una pel·lícula molt singular

"La Cita" rodatge: Manolito, Manel i Glòria Villanova i Jesús Garcia (1971)

Retrat de Manel Villanova el 1970

en la que es barreja aventura i humor negre. Va ser finançada pel grup Villanova-Garcia-Serra. La van fer en color i com que anava molt car van comprar una partida de pel·lícula caducada. Els va quedar una fotografia esvaïda i dèbil, sense contrastos. Gràcies a això van obtenir un premi especial al tractament del color en el XX Concurs Nacional de Cinema Amateur (1957).

5.- "Sueños imposibles" amb Olga Socias. Una noia executa una coreografia del ballet "Les Silfides" en un jardí florit (cal Mestres). És una cruel il·lusió, ja que realment ella està impedida, en una cadira de rodes.

6.- "Dia de asueto" amb Luis Muñoz, Domingo Pitart, Manolito i Glòria Villanova. Escerificació del fragment del conte de Mark Twain "Les aventures de Tom Sawyer" en el que uns nens pinten una tanca.

7.- "La receta" amb Manolito Villanova, Juana Escrivano, José Minguiñón i José Portero. Menció Honorífica i Copa C.I.D.A.S.S. en el XIX Concurs

"Santa Nit", amb Manolito i Glòria Villanova (1956)

Nacional (1956). Un nen travessa un bosc de nit per anar a comprar una medicina que necessita la seva mare.

8.- "Primer idilio" amb Olga Socias, Manolito Villanova i Isabel Villanova. Un nen està enamorat d'una amigueta, però la mare d'ella frena aquesta incipient relació amb una remullada.

9.- "La carraca" amb Isidre Grau, Manolito Villanova, Tomás Anton i Pedro López. Medalla de Plata i Copa Paillard a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya (1956). Menció Honorífica a Càceres (1959). Menció Especial al Millor Humorisme en el I Certamen Nacional d'Art Cinematogràfic a San Sebastián (1957). El Manel la va filmar tota en un sol dia i va lograr un prodigi de simplicitat, d'encant i d'encert. La més genuïnament amateur de totes les pel·lícules locals de cine d'aficionats, amb solament tres elements clau: un nen amb un xerri-xerrac, un xofer esverat i un camió-grua.

10.- "La consciència" amb un intèrpret local de prestigi: José

Lloret. Tema: Un conductor atropella una nena i es dona a la fuga. A partir d'aquell moment ha de lluitar amb la seva consciència. La pel·lícula va aconseguir ser seleccionada en el Concurs de TV1 i retransmesa pel mateix canal.

Posteriorment i al llarg dels anys setanta en Manel Villanova havia de rodar altres pel·lícules importants. Podríem destacar-ne dues:

"La cita" amb Glòria Villanova, Jesús Garcia, Manuel Villanova i Juana Escrivano. Guió de Manolito Villanova. Drama generacional d'incomprensió i amb final tràgic però coherent, que resol la cita d'amor que un jove tenia amb la seva noia, acabada de morir.

"La puerta cerrada" amb Alfredo Garcia i Manuel Villanova. Un jove recentment sortit de la presó es veu repudiat per la família i torna a delinquir.

En Manel havia començat el 1950, col·laborant amb Jordi Bringué en "Prat Documental" i ja no havia parat. Era feliç amb una càmera a les mans encara que tota activitat relacionada amb el cine el satisfia. El seu goig era feinejar en l'ambient d'un equip de cinema. Tenia també una gran avantatge: la seva família en ple cooperava en les seves obres. També ell va col·laborar com actor en pel·lícules d'altres autors: Àngel Garcia, Fermí i Joan Marimón i va interpretar un rol important en el llargmetratge "L'Exhibidor". En la seva totalitat, la mesura de pel·lícula en la que va intervenir en Manel s'hauria de comptar en quilòmetres de cinta i, dintre d'ells, alguna de les pàgines més brillants del cine amateur local.

FERMÍ MARIMÓN

Segona Sessió Amateur al Capri

Degut a l'èxit de públic i a la bona acollida que va tenir la primera sessió de cine amateur al Capri celebrada el 27 de març de 1968 i dedicada al cineasta pratenc Manel Villanova, i comptat que El Prat era un dels nuclis més importants on es cultivava aquest art, semblava molt oportú preparar una segona sessió per fer un repàs a les pel·lícules rodades amb anterioritat pels autors locals més destacats. Així, el dimecres 17 de desembre del 1969, en col·laboració amb el setmanari Prat, es va oferir a la nostra pantalla un programa d'onze pel·lícules amateurs, unes conegudes ja del públic aficionat, i altres que eren novetats. Les que senyalarem com a conegudes, doncs la seva estrena havia tingut lloc el 20 de juny del 1956 al cinema Monmari i que varen ser comentades al núm. 342 de Delta, són: "Prat 1950-56" d'en Josep Rosell Itarte, "Uno entre tantos" i "Euterpe" de l'Agrupació Cervantes, "Okay Mercurio" d'en Fermi Marimón i "Cocktail" de l'Àngel Garcia. N'hi ha dues més que tampoc comentarem, les d'en Manel Villanova "Primer idilio" i "La carraca", doncs ja vàrem fer-ho al passat article del núm. 346 de Delta dedicat exclusivament a l'amic Manel. Ens limitarem, així, a les novetats d'aquest programa, que varen ser la segona versió en color de "Ballet Burlón" i "La prioridad" d'en Fermi Marimón, i a "Rafafà, el guante negro" i "La colilla" d'en Jordi Bringué.

"Ballet Burlón" és un curt musical d'uns compassos i tirallines que surten de les seves caixes i estoigs per dansar sobre una taula i donar una lliçó a l'estudiant que els havia menyspreat. La primera versió en 9,5 mm. en blanc i negre, tot i la seva modestia, va impactar al XIX Concurs Nacional del C.E.C. de 1956 guanyant una Medalla de Plata i altres premis de col·laboració. Vaig pensar que valia la pena repetir el rodatge en millors condicions i vaig trobar una càmera Éclair de 35 mm. que filmava l'un a un. Vaig estar dos anys, a estones perdudes, movent els fils que aguantaven els compassos i, una vegada acabada, la vaig presentar a Madrid a qualificació i es va estrenar a Madrid i a Barce-

Rodatge de "La Colilla". D'esquerra a dreta: Jordi Bringué, Antoni Serramià, Joaquim Torrents i Cristòbal Haro

"Manel Villanova, Jordi Bringué i Fermi Marimón en un sopar-entrega de premis del C.E.C. (Barcelona).

lona. El Ministeri de Cultura la va seleccionar per als festivals internacionals de Cannes i Bèrgamo del 1961 i, des d'aleshores va tenir una explotació comercial normal per un curt i va anar fent-se un lloc, cada vegada més reconegut, a la història del cinema d'animació i als llibres i diccionaris que s'han editat sobre aquest gènere. Es pot dir que "Ballet Burlón" és ja un clàssic del cinema animat.

"La Prioridad" es va rodar a l'estiu del 1968 en un camí estret de la masia de cal Gallina de Sant Boi. Dos vehicles es troben a mig camí en sentit contrari i cap dels dos conductors vol tirar enrera. Es van incorporant nous vehicles per cada banda i es formen dues llargues fileres oposades, fent polèmica. A la fi es canvien de discutir i retrocedeixen tots menys els dos que havien iniciat el conflicte. Dirigida per Fermi Marimón i protagonitzada per Manel Villanova i Jordi Ribas, van intervenir en el rodatge més de quaranta participants en papers secundaris. Tot un record en un film amateur.

"Rafafà, el guante negro", d'en Jordi Bringué, és una paròdia dels films comercials d'acció dels anys seixanta. Interpretada per José Luis Torres, Àngel Palenzuela i Francesc Gelabert, va ser rodada, en gran part, en els interiors de la casa del Doctor Soler i Torrents. Hi ha espectaculars baralles i cops de puny, a l'estil del cine americà, i una trama d'intriga ben planejada però amb evidents tocs d'humor. Va obtenir una Medalla de Coure en el XXIV Concurs Nacional del C.E.C. a més dels premis al millor guió i utilització de càmera.

"La colilla" és potser la pel·lícula més acurada i també la més premiada d'en Jordi Bringué. Amb la càmera de 16 mm. en mans de l'Antoni Serramià i basada en un relat del pare d'en Jordi, en Cinto Bringué, està interpretada per Cristòbal Haro, Ferran Casanovas, Francesc Ciuró i Joaquim Torrents. En Ferran Casanovas era un experimentat actor de teatre i broda a la perfecció el rol d'un opulent fumador que passeja per la ciutat gaudint del seu plaer. En

Cristòbal Haro i Ferran Casanovas en un fotograma de "La Colilla"

canvi en Cristòbal Haro era un debutant totalment aliè a les arts escèniques que es limitava a seguir les indicacions i correccions del Jordi en el seu paper de noi pobre i àvid de fumar, i que va quedar de pedra al comunicar-li que havia guanyat el premi a la millor interpretació masculina. El tema: un pobre xicot segueix d'aprop un gras i lluent fumador per fer-se amb la burilla del cigar havà que aquest s'està fumant. Baixen per les Rambles de Barcelona, s'aturen a la plaça de Catalunya i el noi va darrera el gran senyor fins a l'entrada del cine Atlàntic, avui dia desaparegut. Allí li surt un competidor i s'encadena una escena d'intriga i suspense per veure qui es farà amb el preuat botí. Com es pot preveure, ni l'un ni l'altre en gaudiran. El fumador treu un estoig i guarda a dintre la burilla. La pel·lícula va obtenir una Medalla de Plata en el XXIV Concurs Nacional a més del trofeu Tisores de Plata i, com hem dit abans, premi a la millor interpretació masculina. Va concursar a TVE i va guanyar el Premi a la Millor Pel·lícula d'Argument. Va ser seleccionada pel Concurs Internacional de la UNICA. De tots els premis obtinguts, del que més orgullós estava en Jordi era el de les Tisores de Plata, instituït pel pioner del cinema amateur Delmir de Caralt, que s'atorgava a la pel·lícula que no li faltés ni li sobrés un sol pam. Tant és així que, fins i tot temps després, en Jordi encara mirava de retocar algun pla, milímetre a milímetre, per intentar millorar-ho, si era possible. Un perfeccionista, en Bringué.

FERMI MARIMÓN

El cinema d'estiu del Monmari

Aquest local, situat a la part posterior del cine Monmari, va funcionar des del 1958 fins al 1973, durant quinze anys. S'hi van projectar unes 500 pel·lícules, es varen representar 11 funcions de varietats i un festival de música moderna, i es van muntar dues vetllades de boxa. La pantalla, blanca i brillant, de gran superfície, era de calç, el material amb més poder de reflexió i lluminositat que hi ha. Els paletes que van construir el cinema d'estiu varen ser en Deixens, en Centelles i l'Aràndiga i l'electricista en Francesc Gelabert.

Moltes, moltes pel·lícules importants, de categoria, es varen passar a l'aire lliure. Per mostra, en destacarem unes quantes, una dècima part:

La inauguració el 5 de juliol del 1958 amb "Donatella". Després: "Picnic", "Anastasia", "El bolero de Raquel", "Torpedo", "Los Vikingos", "Trapecio", "El hombre del traje gris", "El puente sobre el Río Kwai", "Duelo de titanes", "¿Dónde vas, Alfonso XII?", "La mano izquierda de Dios", "Misión de audaces", "Quiero vivir", "La hora final", "Pan, amor y Andalucía", "Testigo de cargo", "Pelusa", "El séptimo sello", "King Creole", "Vencedores y vencidos", "La mujer marcada", "Salomón y la Reina de Saba", "El manantial de la doncella", "Dulce pájaro de juventud", "El rostro impenetrable", "El hombre que mató a Liberty Valance", "Esplendor en la yerba", "La escapada", "Juicio Universal", "El apartamento", "Un extraño en mi vida", "Este perro mundo", "Sonrisas y lágrimas", "La gran evasión", "La Biblia", "La primera victoria", "La batalla de las colinas del whisky", "E. de Flint", "La mujer X", "Nacida libre", "007 al servicio de S.M. Británica", "La vuelta al mundo en 80 días", "Horizontes de grandeza", "El Álamo", etc. etc.

Podem observar com, entre els títols més comercials, hem intercalat dues joies del cinema suec d'Ingmar Bergman: "El séptimo sello" i "El manantial de la doncella", de temàtica profunda, trascendental, que podien haver estat un fracàs de públic. Sorprenentment, van ser acollides amb veritable fervor per una assistència nombrosa i atenta, que fins i tot les va aplaudir a i comentava els moments enigmàtics de les pel·lícules. Una altra mostra de la maduresa intel·lectual del nostre públic, com ja ho havia demostrat en altres ocasions.

Les vetllades de boxa van tenir lloc el 6 de juliol de 1965 i l'1 de juliol de 1969, aquesta última organitzada per l'Associació San Guillermo per recaptar fons pels nens subnormals.

Els espectacles de varietats van començar cap a la meitat de l'etapa, el 1966, amb les més destacades companyies folklòriques del moment: El Príncipe Gitano (dues vegades), Julianelly, La Niña de la Puebla, Antonio Molina (dues vegades), Jua-

Festival de Música Moderna al Cinema d'Estiu

nito Valderrama, Rafael Farina, La Paquera de Jerez, La Galleguita. Els famosos feien, abans de l'espectacle, una promoció personal pels bars del poble i animaven els parroquians a assistir als seus festivals. Es creava una gran expectació. L'Antonio Molina portava amb ell la seva senyora i els nens i nenes fills del matrimoni. Aquests cèlebres del dia de demà jugaven i voltaven per sota l'escenari i pel pati del nostre cinema.

El Festival de Música Moderna va omplir unes matinals cap a finals de la vida del cinema d'estiu, organitzat per la J.U.P. (Juventut Unida Pratencas).

Normalment, la temporada a l'aire lliure començava al juny per les verbenes i acabava al setembre per la Festa Major. El 1962 es va donar un fet notable, de trista memòria. Abans de les festes es va posar a ploure de manera generalitzada i es van produir grans tempestes i inundacions en àmplies zones de la província. Els més afectats varen ser Sabadell, Rubí i Terrassa, però el Baix Llobregat també va ser castigat. Les pèrdues materials es van avaluar així, en pessetes: Terrassa 810.400.000, Sabadell 1.015.000.000, Rubí 369.000.000, El Prat 100.000.000. Hi van haver 351 morts, 372 desapareguts i 235 ferits. L'Ajuntament del Prat va acordar, en senyal de dol, suspendre tots els actes i espectacles, tant els oficials com els d'entitats, de la Festa Major del 1962. Aviat farà 50 anys d'aquest desastre natural (precisament el 2012). Si algun dia es repeteix, amb les barreres artificials i les estructures subterrànies que s'han creat, no volguem suposar què passarà.

Tots aquests records que guardem del cinema d'estiu i que omplen les fantasies del nostre inconscient quan somniem, es sumen als del Bar Vestibul del Cine Monmari. Aquest vestibul, que comunicava el cine

tancat amb el de l'aire lliure, es va posar en marxa el 1957. Tenia uns cent metres quadrats de superfície, i una barra de sis metres de llargada, a més d'una geladora i una taula adjunta. De l'exploració del negoci del bar ens en vàrem fer càrrec la família Bringué i la família Marimón. La Pepeta Turón, la Mª Carme Padrosa, en Jordi Bringué i jo estàvem al servei de la barra i la Mª Teresa Bringué i la Rosalia Rescoll als gelats. Durant els descansos no donàvem l'abast. Es formaven quatre i cinc fileres de clients, demanant tots a la vegada. Acabàvem les sessions de nit tant extenuats que les cames no ens portaven, però amb la sensació, cada vegada, d'haver viscut quelcom extraordinari, irreplicable. Successivament, altres noies joves van anar ajudant-nos a servir al públic assistent. Les germanes Merche i Mª Jesús Sierra Jiménez, l'Antònia Piñol, l'Enriqueta Pérez i l'Esperanza Pérez Gil. Quan parlem ara amb elles, totes guarden un record inesborrable dels seus anys joves al Monmari. Cal tenir en compte que algunes van conèixer allí a les seves parelles.

Als anys setanta es va esdevenir la decadència del cinema a l'aire lliure. La televisió, el vídeo, i la delinqüència que es va estendre pels carrers del poble, amb bandes juvenils com les de "El Perejil" i "El Rata", tenien a la gent atemorida i no sortien de nit. El cinema d'estiu només pot funcionar a les nits, i tot això el va rematar. Per la verbenes de Sant Joan de 1974, vàrem apilar totes les cadaires plegables de fusta al mig del pati i vàrem encendre la foguera. Les flames feien crepitant la fusta resseca i pujaven més amunt que les copes dels xops que envoltaven la platea, socarrimant les seves fulles. Poc després es va demolar el local i convertir en garatge.

FERMI MARIMÓN

L'etapa professional d'en Jordi Bringué

Després d'haver realitzat en el any 1960 el seu curt "La colilla" i per raó dels premis i la difusió nacional i internacional obtinguda, en Jordi va donar un gir a la seva vida i va entrar en el món del cinema professional.

En els anys seixanta, en ple franquisme, la professió estava estructurada per escalafó. La normativa del sindicat vertical establia que, començant pel punt més baix, s'havia de treballar en sis pel·lícules com a meritori, sis més com a script, sis com a ajudant de direcció i a partir d'aquí es podia accedir al grau de director. Hi havia una altra via més directa: finançar-se el cost d'una pel·lícula un mateix i situar-se al lloc de productor-director; però això no estava a l'abast de tothom, i tampoc d'en Jordi. A més, en Jordi volia viure, degustar tot aquest procés amb l'experiència del professional ben format.

Va començar el 1962 de meritori amb un jove i prometedori director, en Jordi Grau, a la pel·lícula "Noche de verano", interpretada per Francisco Rabal i Gian Mª Volonté, la qual va obtenir el premi a la millor direcció en el Festival de Mar del Plata.

El 1963 va treballar amb un antic conegut, en Rafael J. Salvá, que havia escrit anteriorment guions per altres directors i també pel cine amateur. En Jordi va intervenir en dues pel·lícules d'en Salvá: "La cesta", una comèdia de costums a l'ús del moment, i després en un melodrama religiós: "Isidro el Labrador".

També en el 1963 va ser meritori d'en Francesc Pérez Dolz en "El mujeriego", interpretada per l'humorista Casto Sendra "Cassen" i la Paloma Valdés.

Sens dubte el 1963 va ser un any d'activitat ininterrompuda pel Jordi i, com a colofó, va tenir lloc la més important participació seva en el cinema professional, el rodatge de "Los tarantos", dirigida per Francisco Rovira Beleta i interpretada per Daniel Martín, Sara Lezana, Carmen Amaya, Antonio Prieto, J. Manuel Martín, Peret, Antonio Gades, etc. "Los tarantos" era una versió en clau gitana de l'histò-

ria de Romeo i Julieta, que va obtenir un ampli consens nacional i internacional, va ser nominada a l'Oscar i recollia l'enfrontament entre les famílies de los Tarantos i los Zorongos. Són antològiques les seqüències de la Carmen Amaya ballant davant del seu fill per consolar-lo dels seus amors desgraciats, i de l'Antonio Gades en un ballet folklòric a la Rambla de matinada. Tot i què en Bringué consta oficialment en la categoria de meritori, realment la seva feina va sobrepassar aquella designació i, segons va declarar públicament el mateix director Rovira Beleta en una de les presentacions de la pel·lícula en el cinema Modern del Prat, en Jordi va assumir una tasca que el podia situar com a "ajudant de direcció", doncs va intervenir en la localització d'escenaris i organització de la figuració i, amb el seu documental "Somorrostro" va facilitar una bona font d'inspiració d'algunes seqüències de "Los tarantos".

Finalment, va accedir a la categoria d' script, debutant de la mà de Josep Mª Forn al'octubre del 1963 en l'adaptació al cinema de l'obra teatral d'Alejandro Casona "La barca sin pescador", una barreja de drama, lirisme i humor soterrat.

El 1964 Ignacio F. Iquino el va escollir com a script per la seva pel·lícula "Vivir un largo invierno (Los que se quedan)" codirigida amb José Antonio de la Loma. L'Iquino portava una llarga trajectòria com a productor i director però el novell De la Loma, llicenciat en Filosofia i Lletres i mestre nacional, tot just emergia començant una llarga i fructífera carrera en el cinema.

Dos anys després, el 1966, en Jordi va tornar a treballar per l'Ignacio F. Iquino en la pel·lícula "El primer cuartel", interpretada per José Suárez, per la qual va realitzar localitzacions al Prat. La cinta recull l'història del Duque de Ahumada qui, durant el regnat d'Isabel II i el govern del general Narváez, va crear el 1844 el cos de la Guàrdia Civil, reclutant veterans de l'exèrcit i lluitant, a les zones rurals del país, contra el bandolerisme que les infestava.

A la dreta de la càmera: Francesc Pérez Dolz, Jordi Bringué i José Antonio de la Loma

Rodatge de "Los Tarantos": a l'esquerra: Rovira Beleta i Jordi Bringué

Masia de Can Molas, d'El Prat. Rodatge de "El Primer cuartel". En Jordi a l'esquerra, al fons.

L'experiència d'en Jordi Bringué al cinema professional li va reportar, per un costat, un enriquiment fonamental a la seva vocació però, per altra part, un cert desencís, doncs ell esperava trobar en els companys professionals una intensa dedicació i entrega, un diàleg ininterromput sobre el cine i, en canvi, en aquells moments d'efervescència sindicalista, en les estones de descans entre presa i presa, d'allò de que més es parlava era

de reivindicacions laborals, hores extres, nocturnitat, etc.

En Jordi va deixar aquesta carrera abans d'arribar al grau d'ajudant de direcció, amb la convicció de que, amb tota l'experiència que havia adquirit, anant per lliure i continuant filmant en 16 mm. amb total independència, podia satisfer millor els seus desitjos.

FERMÍ MARIMÓN

Fotos i dades:
arxiu de la Mª Teresa Bringué

En Salvador Grau i en Pau Giralt

Durant els primers temps del cinema d'estiu es va fer notar un petit espectador que al llarg dels anys s'havia de convertir en un amic, col·laborador i gran professional. La seva història és molt semblant a la del nen Salvatore de la pel·lícula "Cinema Paradiso", doncs a més de mantenir amb ella un gran paral·lelisme, el petit espectador en qüestió també es deia Salvador. Estic parlant d'en Salvador Grau, avui en dia cap d'il·luminació de TV3 Televisió de Catalunya, un dels professionals més experimentats i respectats de la cadena, que va començar la seva vocació portant cistres d'aigua a la cabina del cinema d'estiu del Monmari. En Quim, el meu pare, es va adonar que aquest noi, que devia tenir menys de deu anys, comprava l'entrada i, en lloc de sentar-se a la sala, pujava a la cabina de projecció i tafanejava fent preguntes als operadors i demostrant un enorme interès pel treball a la sala de màquines. Un dia el meu pare li va dir:

-Tu no vens a veure el cine, sinó als operadors de cine, per tant no et cobraré l'entrada.

No tenia l'edat reglamentària per a ser admès a la plantilla de l'empresa, però es va convertir, per pròpia voluntat, en meritori de cabina. Fins i tot la seva mare, també vídua com la de "Cinema Paradiso", li portava a vegades el sopar i el venia a recollir. L'Andrés Orcol, el nostre operador electricista, el va ajudar també donant-li classes de repàs sobre el seu ofici. En Salvador anava a l'escola de l'Antoni Boter, un dels fundadors de l'Agrupació Cervantes i, tan aviat com se li va poder assignar un sou, invertia part dels seus estalvis en la seva afició al cinema, comprant un equip de 8 mm. i col·laborant amb amics seus com a fotògraf operador. Tal qual el nen de "Cinema Paradiso", una història quasi idèntica i precursora.

Però El Prat ha estat un terreny fèrtil en el planter de cineistes i aquest cas no havia d'ésser l'únic. Quan en Salvador Grau va entrar a la cabina del Monmari com a meritori, hi havia un altre noi de la seva mateixa edat que vivia en una casa amb un pati posterior que donava al cinema d'estiu i aquest xicot, en fer-se de nit, s'enfilava a la paret de partit del seu pati i des d'allí observava el transvasament de les bobines i tots els preparatius per iniciar la sessió a l'aire lliure, mirant més cap a la cabina que cap a la pantalla quan començava la projecció. El noi, es deia Pau Giralt, semblava molt seriós, portava ulleres i tenia tot l'aspecte d'un xicot aplicat i estudiós. No ens molestava gens ni mica, però la seva silueta emergent retallada sobre el cel del capvespre atreïa magnèticament la nostra atenció. Un dia, el seu pare, carter d'ofici, va parlar amb el meu i li va dir:

-El meu noi té una gran afició al cinema, i m'agradaria que el deixessis entrar a la teva cabina per a aprendre, sense cobrar res.

Cabina Monmari. Simulació a l'aire lliure. D'esquerra a dreta: Anton Cartaña (operador), Salvador Grau (ajudant) i Andrés Orcol (operador).

En Pau Giralt als 13 anys. Autorretrat.

En Quim, a pesar seu, li va respondre: -Em sap greu haver de negar-te aquest favor, però fa poc que ha entrat un noi de la seva mateixa edat, i ja no ens cap ningú més a la cabina.

-Ho entenc molt bé, no et preocupis, miraré a l'Artesà -contestà en Giralt pare.

Als pocs dies en Pau Giralt era admès com ajudant a la cabina del Centre Artesà i així, tots dos, en Salvador i en Pau, iniciaven la seva vida professional a les cabines de les dues sales de cinema del Prat.

Donada aquesta circumstància, era inevitable que els dos nois es coneguessin, es fessin amics i intercanviessin experiències i projectes.

En els anys seixanta, el primitiu grup de cineistes de la A.A.-L. Cervantes s'havia independitzat però, tot i això, ens reuníem i col·laboràvem, feiem pinya. En Salvador Grau es va integrar aviat al grup i participava en diferents projectes. Un dia ens va dir, entusiasmat:

-Sabeu que en Pau Giralt, el meu amic, amb una càmera de 8 mm. com la meua, fa uns trucatges que et deixen bocabadat? Els heu de veure!

En Pau Giralt ens va ensenyar els seus ex-

periments i vàrem constatar que comptaríem al Prat amb un nou i important element que, donada la seva joventut, es situaria ben aviat entre els millors cineistes locals i forans.

Quan, per segona vegada, es va consolidar la Secció de Cine Amateur de l'Agrupació Cervantes i van posar-se en marxa els concursos locals i comarcals del Prat, en Pau Giralt presentava les seves pel·lícules amb un "logo" de capçalera que consistia en un seguit de puntets que apareixien a la part baixa del requadre, d'esquerra a dreta, i acabaven en un petit cercle amb les seves lletres inicials a dintre. Quan a la pantalla s'iniciava aquesta presentació, tots esperàvem amb total convenciment una altra obra mestra d'en Pau Giralt. Al llarg de quinze anys, i ja acollits en el Patronat Municipal de Cultura, vàrem tenir la sort de visionar cada curs una nova i sorpresiva pel·lícula d'en Pau.

Encara que la producció pròpia d'en Grau no va ser tant nombrosa, va col·laborar com a director de fotografia en molts projectes i, ja en els anys vuitanta, va entrar a TV3 on ha treballat fins al moment actual en les sèries i programes més populars del canal català. Ultimament l'han situat a l'altura de l'astre rei, doncs en els títols de crèdit de la sèrie "La Riera" figura com a "il·luminador d'exterior".

Després d'haver realitzat més de vint curts en 8 mm., super 8 i 16 mm., en Pau Giralt es va passar també a l'àmbit professional, col·laborant durant un temps amb una empresa que feia reportatges per a TV3 en els inicis de la cadena, obrint algun partit de futbol de 2ª divisió, també de basquet, el festival de teatre de Sitges i altres celebracions.

En Pau ha estat, com la majoria de cineistes d'aquella època, un autodidacta. Amb la fullera que sempre ha tingut pel cinema, llegia tota classe de llibres que parlessin del tema però reconeix també que va influir bastant el temps de la seva vida que va passar a la cabina de l'Artesà, dos o tres anys quan ell en contava tretze o catorze, aprenent a fer d'operador i atipant-se de veure pel·lícules i de veure-les una colla de vegades seguides.

FERMI MARIMÓN

Cine Amateur 1971

En el 1971 l'Agrupació Cervantes estava, sinó morta del tot, pregonament dormida, sense local i sense activitat, i es va formar un grup integrat per cinèfils, amateurs i amants de les arts i la cultura, que es va proposar despertar-la. Per poder dur a terme activitats calia la cobertura d'una societat legalment reconeguda pels estaments governatius. En Ferran Casanovas, últim president de l'Agrupació, ens va facilitar la tasca i, amb els papers en regla, es va constituir una junta i es va buscar un local, a l'interior del Bar Casas del carrer de Ferran Puig, on poder iniciar sessions de cine-club. El president de l'Agrupació era en Vicens Carbó, i els membres més destacats: en Josep Monés Sinyol, en Cinto Orriols, en Mateu Serra, en Francesc Font, en Pau Giralt, en Josep Minguillón, en Manel Villanova, en Jordi Bringué, en Josep Rocamora, en Salvador Grau, en José Luis Montes i jo mateix, entre altres. En Mateu Serra, que era un gran admirador de Luis Buñuel, va proposar dedicar la primera sessió al geni de Calanda i així va ser com, possiblement per primera vegada al Prat, i a l'eixida del Bar Casas, es va projectar "El perro andaluz". L'acte va cridar l'atenció i va ser un èxit, al qual seguien altres projeccions en el mateix lloc. Els organitzadors pensaren que els feia falta un local més gran i exclusiu, i van trobar una planta baixa al carrer Major, prop de les barreres. Es van haver de fer algunes obres, decorar-lo i moblar-lo, però una vegada arreglat, va resultar un lloc ideal per fer activitats pròpies d'un local social. També es varen celebrar un seguit de projeccions de cine forum al Capri, amb presentadors de la talla de Joan E. Laosa, Miquel Porter, Enric Ripoll Freixes, Alberto Miralles, i amb pel·lícules com "En el calor de la noche", "La jauria humana", etc.

A l'octubre del 1971 l'Agrupació Cervantes va organitzar el Primer Concurs Local de Cine Amateur, amb col·laboració amb l'Ajuntament del Prat, del qual en Ferran Casanovas era conseller de Cultura i l'alcalde era en Josep Lloret. Cal destacar que aquest Ajuntament va donar un gran impuls a la consolidació i plenitud del cine amateur al Prat. El Primer Concurs va ser un èxit total. Es van presentar 29 pel·lícules i es van donar a conèixer nous cineistes que a partir d'aquell any tindrien un lloc destacat en el panorama local: l'Albert De Azpiazu, en Fernando Vecino, en José Luis Montes, en Jordi Morera, en Josep Mª Tarrida, en Pere Rodríguez Darnés i en Pau Giralt que, si bé era ja un cineista reconegut entre tots nosaltres, es va presentar, com els anteriorment esmentats, com a debutant en un concurs. Entre els veterans o no debutants, podem senyalar a l'Àngel Garcia, en Jordi Bringué, en Manel

Setembre, 1971. Grup d'assistents a l'inauguració del nou local social de la A. Cervantes.

Novembre, 1971. Sopar i repartiment de premis del I Concurs Local al Saló Majestic. Aurora Solé, Josep Mª Tarrida, Mª Carme Padrosa, Fermi Marimón, Juanita Escríbano, Manel Villanova, Pepeta Turón i Jordi Bringué.

Villanova, i jo mateix. Tanmateix el concurs establia dues categories: debutants, per aquells que mai haguessin presentat pel·lícules a concursos, i no debutants, pels ja premiats en altres concursos no locals. Hi havia dos apartats: tema lliure i tema local. Les projeccions per a les qualificacions de les pel·lícules presentades es varen fer a la sala d'actes de l'Ajuntament.

Els guanyadors, entre els debutants, varen ser:

En Pau Giralt, en tema lliure, a "Inauguració del Temple Parroquial" (1er premi) i premi al film de major intuïció cinematogràfica, i "Érase una vez" (3er premi). En tema obligat, a "Pot-pourri pratenc" (1er premi) i millor film musical.

En José Luis Montes, en tema lliure, a "Paco es... así" (2on premi) i premi als valors humans.

En Josep Mª Tarrida, en tema obligat, a "Integración" (2on premi).

En Jordi Morera, en tema obligat, a "Festa Major Cultural" (3er premi).

L'Albert De Azpiazu, al millor muntatge, a "San Fermin 71".

En Pedro Rodríguez, pel progrés i creixement del Prat, a "El Prat 70".

En Fernando Vecino, a la millor qualitat fotogràfica, a "Su primer rallye".

I entre els no debutants:

En Jordi Bringué, en tema obligat, a

"Visperas de fiesta" (3er premi) i, com a film més original "London show".

L'Àngel Garcia, pel film més agradable i simpàtic, a "El perro perdido", primera versió de "Max, el gos perdut".

En Manel Villanova, en tema lliure, a "La Cita" (1er premi).

En Fermi Marimón, en tema lliure, a "Transit Sirtaki" (2on premi) i millor film d'humor, a "La prioridad" (3er premi), i en tema obligat a "La Rondaire" (1er premi).

El premi d'interpretació femenina va ser per a Glòria Villanova per "La Cita", i els d'interpretació masculina per a Jesús Garcia per "La Cita" i per a Francisco Álvarez per "Paco es... así".

La composició del jurat que va atorgar: President Honorari: el Sr. Alcalde José Lloret Noya.

Vocals: Ferran Casanovas, Jesús Puigventós, Vicente Ferrer, Joaquim Linuesa, Josep Minguillón, Mateu Serra, Pau Vallhonrat, Gerard Giménez i secretari Josep Rocamora.

No cal dir que l'èxit d'aquest concurs va ser molt significatiu i va predisposar a l'aparició de nous cineistes pratencs durant més d'una dècada plètica d'activitat amateur a la nostra població, que la va col·locar entre les davanteres d'aquest art a tot l'estat. Ho anirem analitzant en successius articles.

FERMI MARIMÓN

Cine Amateur: autors concursants del 1972 al 1975

El Prat és una de les ciutats més fecundes en autors de pel·lícules de cine amateur. Costaria trobar cap altre població de la seva mateixa importància en la que, en tota la història del cine amateur, s'hi hagin celebrat 15 concursos, amb un total de 76 autors de 284 pel·lícules presentades en el transcurs de 15 anys. Com que tan sols nomenar-les totes seria una pallissa esgotadora, prescindirem dels títols i ens referirem únicament als autors, novells i veterans, que a partir del 1972 es van presentar als concursos, doncs dels aficionats del 1971 i dels pioners ja n'hem fet menció en articles anteriors.

En Jordi Portillo, del 1972 al 1977 va presentar 7 pel·lícules, la majoria d'argument, a més de la seva destacada intervenció com a actor, amateur i professional.

En Salvador Grau, que ha intervingut com a tècnic en moltes cintes dels seus companys, és autor d'un argument i un documental.

En Pau Giralt, que es va revelar com a cineasta de primera línia el 1971, va realitzar al llarg de la seva etapa amateur 16 documentals, una fantasia i un argument, amb gran nombre de premis.

La Mª Pilar Sos va presentar el 1972 una fantasia sobre un volcà.

En Pablo Dalmau va debutar amb un argument, interpretat per sords i muts.

En Roman Vilà va ser un altre debutant premiat el 1972 per un argument en clau còmica.

L'Albert de Azpiazu va ser un prolífic autor de documentals, la majoria de viatges, fets amb gran pulcritud i preparació tècnica. N'hem comptabilitzat 24 del 1972 al 1987.

El Grup Jovenivol Rangers ens presenta el 1972 un reportatge sobre les seves activitats.

El Grup Jovenivol Cooperativa s'atreveix amb un argument el mateix any.

En J. Luis Montes ens fa partícips del seu humor corrosiu i de la nostàlgia de l'immigrant en deu pel·lícules, dues per any, meitat arguments i meitat documentals.

En Roman Ferreres fa diversos reportatges sobre festes populars.

En Pere Rodríguez Darnés fa un crític d'alerta a la raça pota-blava el 1973.

En Jaume Monés munta una fantasia amb un recull de postes de sol.

En Jesús Mª García, al llarg de deu anys, filma tres arguments i cinc documentals.

En Ramón Sánchez alterna els tres gèneres amb sis pel·lícules presentades a diferents concursos.

En Ricard Estellé, en la seva vessant d'autor independent, roda cinc documentals i un argument de 1973 a 1976, a més dirigeix un altre argument amb en Jesús Mª García el 1974 i una adaptació d'un conte de Paco Candel a mitges amb l'Eduardo Montoya.

L'any 1974 els cineistes amateurs de la

L'Albert de Azpiazu, en Josep Rocamora i en Patrici Bedós, destacats cineistes dels anys setanta.

A. Cervantes es van integrar en el Patronat Municipal de Cultura creant una nova secció i disposant, a partir d'aleshores, dels locals i dependències que el Patronat ocupava en la Torre Balcells. Això va redundar en més oportunitats d'organitzar activitats de tota mena: concursos locals, comarcals, del rotlle, per debutants, etc., i la posta en circulació d'un butlletí de la Secció de Cinema Amateur.

L'Asunción Abardia, una ferma promesa que ens va deixar prematurament, del 1974 al 1979, va realitzar quatre valuosos documentals per terres europees.

En Carles Tomàs es va presentar al Concurs Local de l'any 1974 amb una fantasia que va obtenir un tercer premi.

En Josep Mª Parera va començar el 1974 rodant arguments de tipus social i va acabar el 1983 fent-nos tastar l'escudella de Castellterçol.

En Josep Rocamora, un cine-clubista i destacat membre de la Secció amb grans dots d'organitzador, ens va sorprendre el 1974 amb un argument sobre un viatger, fet amb una meticulositat i preparació inigualables, al que van seguir un conjunt de pel·lícules, la majoria arguments, en nombre de deu i amb molts premis als concursos.

En Patrici Bedós va ser una altra revelació del 1974, aportant al grup de cineistes la seva valuosa col·laboració i recolzant-nos durant tots els anys d'activitat, fins a la dissolució de la Secció. En Patrici va presentar als concursos tres pel·lícules d'argument i nou documentals, a més d'una fantasia amb

col·laboració amb Josep Minguillón i un "thriller" amb Josep Llorat Bosch. Més encara, quan ja no hi havia concursos ni activitats, ell seguia rodant reportatges de festes locals i passant a video pel·lícules dels seus companys.

L'Esmeralda Jaume, contagiada pel seu marit en Patrici, va presentar el 1976 dos documentals, i en Guillem Bedós, el seu fill, va guanyar un primer premi en el 1979 en un concurs novell anomenat Cine Express.

L'Eliseu Pina, un dels pioners del cine amateur al Prat, que havia començat als anys quaranta amb reportatges familiars, va tornar a emergir a partir del 1975 i no va parar fins al 1988 presentant als concursos sis pel·lícules d'argument i sis documentals. A l'igual que el Patrici, va resistir fins als darrers dies del cine amateur.

En Jaume Ros va presentar una fantasia guanyant un 3er. premi el 1975.

En Josep Mª Tarrida, que s'havia estrenat el 1971, es va adjudicar el 1975 un 2on. premi en documentals.

En Miquel Palau, un altre acurat mestre en formació tècnica, del 1975 al 1978 va realitzar dos arguments i un documental.

En Rafel Ferrer, el conegut fuster del raval, va debutar també el 1975 amb un documental.

En Luis Ariño, encara que no va rodar pel·lícules, es va integrar al grup de cine amateur des de bon començament i va aportar idees i documentació del seu considerable arxiu de cineasta.

FERMI MARIMÓN

Cine Amateur: autors concursants del 1975 al 1986

El 1975 es van incorporar a la Secció de Cinema Amateur del Patronat Municipal de Cultura un grup d'autors novells que donaren als concursos nova saba amb temes originals i inèdits.

En Joan Marimón i en Joan M. Palma expliquen històries imaginatives, en conjunt set arguments i un documental, del 1975 al 1982. Independentment, en Joan Marimón va realitzar dos documentals el 1980 i 1983, i un altre amb l'Atanasio Carpena el 1982, i el Juanma Palma un documental i una fantasia els anys 1983 i 1984. La irrupció d'aquests cineistes locals, que s'han convertit després en destacats professionals de l'audiovisual, va ésser fonamental per a mantenir alt el nivell de l'amateurisme pratenc.

En Francisco Vega va realitzar, del 1976 al 1979, tres arguments.

En Josep Oliva, en el 1976, la història d'una nena amb molta vivor.

En Luis Ruiz Castellanos, en dos anys va rodar tres pel·lícules, dos documentals i un argument còmic breu.

En Manuel Esteruelas, en un temps similar, un argument i dos documentals.

L'Eduardo Montoya, un documental el 1977 i un argument el 1980.

En Jordi Sánchez, del 1977 al 1982, va presentar a concurs quatre pel·lícules d'argument i quatre documentals.

En Josep Vilella Calatayud va debutar el 1977 amb un reportatge i el 1979 va presentar un argument. En Josep, fill d'empresari de cinema, va orientar el seu futur en aquesta activitat, dirigint xarxes de multisaules i una agència de publicitat en pantalla. Una altra història com la de Cinema Paradiso.

L'Agustí Casas, que amb el temps també va esdevenir professor de cine, va concursar al Prat el 1979 amb un argument, presentant en anys consecutius sis documentals, amén dels exercicis i recerques propis de la seva professió.

En Frederic Comas és un altre destacat membre del grup de cineistes que provenia de la fotografia, on ha realitzat verda-

Grup de veterans que es reuneixen a l'estudi d'en Pau Giralt: Josep Mingüllón, Patrici Bedós, Eliseu Pina, Pau Giralt, Frederic Comas, Josep Rocamora i Albert de Azpiazu.

Grup de joves cineistes: Joan Marimón, Atanasio Carpena i Joan M. Palma

deres obres mestres. En el període amateur que estudiem, va realitzar un argument i cinc documentals.

En Joan Sarrà, ferm col·laborador en treballs dels seus amics cineistes, va realitzar també dos arguments propis els anys 1979 i 1986.

En Jaume Ridaura, nebot d'en Jordi Bringué, va fer tándem amb Sergi Boronat, jove esperit del teatre local, per rodar un argument el 1979.

La Mercè Gelabert volgué fer-nos participar en una excursió el mateix any.

En Pedro J. Bermejo va ampliar a sis els documentals presentats entre 1979 i 1984.

En Pedro Velázquez, un conegut amant del toireig, va presentar en el mateix període quatre documentals sobre aquest tema.

L'Aureli Espuny va veure com li premiaven un argument el 1980 i dos anys després va presentar un documental sobre el marxador Jordi Llopart.

Un equip anomenat Grupo Fósil va concursar el 1980 amb una paròdia televisiva.

L'Armando Aguirre, l'extra-

ordinari actor que havia col·laborat intensivament amb els amateurs pratencs, va fer una cabriola el 1981, dirigint els seus fills i amiguets adolescents en una paròdia televisiva.

La Secció de Cine Amateur de la Agrupació Cervantes, mostra la seva continuïtat en l'exercici del cinema amb tres documentals sobre fets històrics de la nostra ciutat, un d'ells en el 1981 i dos més en el 1982.

En Jesús B. Ramos va realitzar el 1982 un documental realista i sense concessions sobre la crueltat de les curses de braus.

La Mercè Rulló va guanyar un premi en el mateix any amb un documental tècnic.

En Cades Ventura, en el 1983, va presentar un documental.

En José Yelamos, va ordinar un argument, presentat el mateix any.

En Pere Martí Codina, ens va ensenyar Calella en un altre documental.

En Rafel Marcet ens va portar la imaginació vers un conte de prínceps i princeses.

En Jordi Molas, en el 1984, realitza una pel·lícula d'argument.

En Jordi Muxart, el mateix any, un documental sobre el Principat d'Andorra.

L'Àngel Garcia, el nostre mític realitzador de dibuix animat, porta a cap un curt professional en 35 mm. i, per pur exercici de posar a prova les seves qualitats de direcció d'actors, fa en imatge real l'adaptació d'un conte de Chejov, interpretat pel seu gran amic Manel Villanova.

A partir del 1984 són poques les pel·lícules que es realitzen i els concursos de la Secció de Cine Amateur del Patronat Municipal de Cultura decauen lliguadament fins a desaparèixer. Uns pocs romàntics del cine amateur continuen reunint-se en l'estudi particular d'en Pau Giralt, però les noves càmeres de vídeo envaeixen el mercat i les pel·lícules que es roden amb aquestes càmeres, quasi totes familiars, impedeixen la continuïtat de l'activitat artística primordial del veritable cineasta aficionat exigent i creador.

En aquest article i en els dos anteriors hem fet un llistat dels autors de cine amateur que van realitzar les seves obres entre els anys 1971 i 1986, sense mencionar els títols de les pel·lícules, doncs això hauria estat exhaustiu. Tot i això, ens ha quedat pendent un apartat molt important, el referent als actors, protagonistes i secundaris, que van posar tota la seva voluntat i saber fer per tal que aquestes pel·lícules d'aficionats assolissin l'alt nivell que van abastar. Com que són també molt nombrosos, els dedicarem, als artistes, un proper punt i apart.

FERMI MARIMÓN

Cine Amateur: Els actors (1)

Els actors i les actrius de cine amateur són persones que presten la seva col·laboració sense obtenir a canvi res més que la satisfacció pròpia d'una experiència nova i en certa manera excitant, la de veure's en la pantalla de cine i cooperar amb l'autor, conscients de que aquella obra tindrà poca difusió.

Els amateurs han trobat, quasi sempre, el seu millor filó en els aficionats locals de teatre i, en segon lloc, en els seus propis familiars i amics.

En el 1935 en Jacint Bringué Codina fa de guarda d'un vedat de caça a la pineda del Prat i veu com uns senyors filmen al seu fill Jordi amb una Pathé Baby de 9,5 mm. Unes setmanes més tard li projecten la pel·lícula en una pantalleta i li fa molta gràcia. El 1944 aquell nen, en Jordi Bringué, té ja 14 anys i una gran afició al cinema, i s'atreveix a fer la seva primera pel·lícula, que titula "Abandono". El seu pare, en Cinto, i un amic, l'Eugenio Pérez, són els protagonistes. Les crítiques dels "entesos" són adverses, però en Jordi no es desanima. El 1947 fa una segona pel·lícula titulada "Caridad con elegancia", interpretada també pel seu pare Jacint Bringué, el seu amic Josep Raventós Viñas, en Miquel Equis i el gos "Dik". Aquesta vegada la presenta al Concurs Nacional del 1948 i en Valenti Castanys publica al setmanari "El Once" una ressenya assegurant irònicament que mai en tant pocs metres un amateur havia expressat tantes coses. El 1952 en Jordi estrenava "Prat Documental", on no hi ha actors ni actrius, només alguns figurants, entre ells la Juanita Hernández.

Quan en Jordi va partir pel servei militar, els seus col·laboradors van estudiar un guió d'en Josep Muns titulat "Uno entre tantos", per portar-lo a la pràctica. L'equip, integrat pel guionista i els cineastes Josep Minguillón, Fermí Marimón i Manel Villanova va trobar, entre els actors de teatre de l'Agrupació Cervantes, els que necessitava per realitzar la pel·lícula. El protagonista fou en Joan Giralt, interpretant un fanàtic del futbol que turmentava a la família amb el seu malhumor i nerviosisme quan hi havia un partit del Barça. Ell passava un dia fatal, amb presses per acudir al camp i assistir a l'encontre amb l'etern rival, el Real Madrid. A la tornada a casa, sofria un accident mortal i, en esperit, presenciava el trastorn que al morir ocasionava als seus. Sortosament, tant l'accident com la mort no eren més que un malson que havia tingut dalt del tramvia, endormiscat. Però aquest somni el feia meditar que la vida familiar era el més important, canviava l'humor i es congraciava amb la dona i els fills, que estaven interpretats per la seva esposa, Carme Mas, i la filla Juanita Giralt. Hi havia també una filla de dos anys, encarnada per la Glòria Villanova, en la seva primera aparició davant

A la foto dreta, en Joan Giralt i la nena Glòria Villanova a "Uno entre tantos". A l'esquerra, la Montserrat Monés i l'Armando Aguirre a "Euterpe"

L'Armando en el seu popular personatge de Juan Benjumea, a la sèrie de TV3 "El cor de la ciutat" les càmeres. Altres secundaris eren la Maria Iglesias, en Jaume Garsaball i l'Agustí Paretas.

A l'any següent, el grup de cine de la Cervantes s'havia incrementat amb dos membres més: en Josep Fernández i l'Antonio Anguera. El renovat equip es va proposar portar a terme una altra pel·lícula d'argument i va escollir un guió d'en Pau Vullhonrat titulat "Euterpe". Tractava d'un compositor mancat d'inspiració que tenia una trobada amb la musa Euterpe i aquesta l'acompanyava per paratges naturals que li feien retrobar la vena. La musa estava interpretada per la Montserrat Monés, que tenia un perfil físic i unes faccions molt adients per incorporar una deessa grega. La trobada tenia lloc en el Teatre Grec de Barcelona i el compositor era ni més ni menys que l'Armando Aguirre, que als seus pocs més de vint anys ja començava a destacar en les obres locals de teatre i que va iniciar amb "Euterpe" la primera de les seves moltes actuacions a la pantalla.

L'Armando és una figura cabdal i extraordinària del nostre audiovisual. Si bé la seva gran vocació ha estat de sempre el teatre, on ha esdevingut un actor i director de reconegut prestigi i Premi Nacional, aquí destacarem les seves intervencions en cinema i televisió, que és la nostra parcel·la habitual.

L'Armando ha intervingut en vint-i-dos curtmetratges, deu llargs, i vint-i-set dramàtics i sèries de televisió. Al primer curt local "Euterpe", van seguir-ne tres més: "No mire hacia atrás" i "El sistema" de Joan Marimón i Joan M. Palma, i "La aprehensión" de Fermí Marimón. En Raül Contel de la UCA el va dirigir a "Y si el muerto fuera usted" i "Gish". Amb "El ascensor" de Tomás Muñoz van obtenir un Oso de Oro a Berlín l'any 1978. "Los Ángeles de Charlie" és una realització pròpia amb fotografia de Salvador Grau. Va actuar a 5 curts pel CECC i 2 per la Pompeu Fabra. Joan Soler el va dirigir a "Auto Stop", Andrés Bujamón a "Mañana será otro día", Alex Lora a "Rim" i Inigo Royo a "Inventario". Es narrador a "La Naturaleza Olvidada" de José Jorna, a "Noche y niebla" d'Alain Resnais i a "Mineros de Río Tinto" per Tele 5.

Ha fet secundaris força destacats en llargmetratges. A "Libertad provisional" de Roberto Bodegas, va actuar amb Patxi Andion i Concha Velasco. Va aparèixer a "La ciutat cremada" i a "Victòria" d'Antoni Ribas. Una entranyable col·laboració a "L'exhibidor" de Fermí Marimón. També a "Platillos volantes" de José Angel Cabañas, "Las horas del día" de Jaime Rosales, "Camping" de Lluís Alcarazo i "Lo mejor de mí" de Roser Aguilar.

L'etapa de televisió comprèn: 8 realitzacions d'Antoni Chic per a TVE i TV2, 6 realitzacions de Sergi Schaff per a TVE i TV2, 2 dramàtics per Lluís M. Güell per a TV2, 3 sèries per a Josep Montanyès per a TVE, 3 Estudis 1 TVE de Joan Bas i Gerardo N. Miró, 2 sèries per a Tele5 i 2 per Antena3. I la més popular i aplaudida, durant cinc temporades seguides, del 2004 al 2009, en l'entranyable personatge de don Juan Benjumea a "El cor de la ciutat". El passat mes de maig va treballar a la sèrie "Gavilanes" d'Antena 3.

Una llarga i exitosa carrera en el cine i la tele, per bé que no recull el seu intens itinerari per la vida teatral. Això és feina d'un comentarista més adient d'aquell sector.

FERMÍ MARIMÓN

Cine Amateur: Els actors (2)

L'any 1956 van presentar-se quatre pel·lícules del Prat al Concurs Nacional del C.E.C. i totes quatre van ser guardonades. Tres eren meves i una d'en Manel Villanova.

"Ballet Burlón", la primera versió, va ser rodada en 9,5 mm. i en blanc i negre. Va obtenir una medalla de plata i, si bé es pot definir com a pel·lícula d'animació, tenia un pròleg en imatge real interpretat per mi mateix. En ella vaig fer d'actor per primera vegada.

"Okay Mercurio" si era una pel·lícula farcida d'actors i actrius, i tant la naturalitat com l'aïrosa interpretació de tots ells va provocar, sens dubte, la bona acollida que va tenir. El protagonista principal era en Josep Minguillón, caracteritzat de carter, un carter faldiller que, en començar l'acció ja somiava amb la visita que aquell dia faria a una senyora casada molt agraciada. La dona del carter, que li esvandia la son i els somnis lascius a cops de coixí, era la M^o Teresa Sanfeliu. Quan més tard, el carter trucava al pis de la senyora somniada, interpretada per la Maria Ros, li obria la porta la nena de la casa, la M^o Angels Blasco, i es trobava que, en lloc d'acomplir-se els seus desitjos, havia d'ajudar a la mare a col·locar un armari despenjat i, a més, la nena li tirava les cartes pel balcó. Algunes anaven a parar casualment a mans dels seus destinataris, en Jordi Marcé i en Francesc Itarte, que passaven pel carter. El carter sortia disparat a fi de recollir les cartes esbarriades, i en aquell moment arribava el marit de la senyora, interpretat per en Guzmán Fibla, el qual, en veure el carter sortir del seu pis, malpensava i li ventaba un bon mastegot. En fi, la típica història del burlador burlat.

En Josep Minguillón va encarnar altres tipus "característics" del cinema local. A "La receta" feia de farmacèutic, a "La prioridad" d'automobilista, a "Una magnífica levita" d'espatxí en un desafiament, a "L'exhibidor" de cambrer de barra de bar, etc.

La M^o Teresa Sanfeliu va ser, a "L'exhibidor", la senyora

A la foto dreta, en Josep Minguillón i en Guzmán Fibla a "Okay, Mercurio". A l'esquerra, el Manolito Villanova a "La Receta"

romàntica que li demanava al Jordi Portillo que fés pel·lícules d'amor i no de violència.

"Cuento de Reyes" era, com diu el títol, un conte: un nen pobre del barri de les Cases Barates de Can Tunis, interpretat per Julio García, viu amb la seva tia i la seva àvia en una caseta del barri i es desplaça a la Gran Via de Barcelona per tafanejar les parades de Reis que cada any es munten a una vorera del carrer. En una tenda veu una figureta del nen Jesús que li crida l'atenció per la seva finor. Arriba un motorista, interpretat pel Pepito Vilella, i, al veure aquell nen captivat per la imatge, la compra i li regala. Ell se'n va content i agraït i, a casa seva, la col·loca sobre la calaixera del seu dormitori, posant una espelma encesa prop d'ella per poder seguir-la veient a l'apagar el llum. El nen s'adorm, i la figureta, que és de cera, es desfà per l'escalfor de la flama. En el mateix lloc, sobre la cera fosa, la seva tia li posa un regal de Reis: un vestit de primera comunió.

"La receta" va ser la primera pel·lícula independent d'en Manel Villanova. Interpretada pel seu propi fill, Manolito, ens presenta el conflicte d'un nen amb la mare malalta, la Juana Escribano, i amb una recepta que el metge ha deixat a la tauleta de nit. El nen, per arribar a la farmàcia del poble, ha de travessar un bosc de nit, esquivant els arbres amb aparença fantasmal, i altres perills. Tot i això, arriba al poble i el farmacèutic, en Josep Minguillón, li lliura el medicament. La mare es recupera, li baixa la febre i el pare, en José Portero, quan arriba a casa després de la jornada de treball,

està orgullós del nen i satisfet de la seva valentia i decisió.

En Manolito Villanova va interpretar bastantes pel·lícules amateurs locals, la majoria dirigides pel seu propi pare, en Manel Villanova. "La carraca" és una de les mítiques del cine amateur. La Joana Escribano, la seva mare, va col·laborar també en les pel·lícules dirigides pel seu marit. D'ells tres, i de la Glòria Villanova, en tornarem a parlar en un especial dedicat a tots els membres de la família Villanova.

Un any després, el 1957, torna l'impulsor del cine amateur local Jordi Bringué amb un exercici sobre el cinema d'acció tant en voga en aquella època. La pel·lícula es titularà, paròdicament, "Rafafá, el guante negro" i està interpretada pels actors José Luis Torres, Angel Palenzuela i Francesc Gelabert. El tema és el d'un jove que fa una trucada telefònica per concertar una cita i després s'adorm llegint una novel·la de misteri amb la portada en la que apareix de manera destacada un revòlver i un guant negre. Tot somniant,

continua vivint l'acció, les baralles i els cops de puny dels personatges de la història que llegia. Es desperta i es troba amb un atracador que l'encanona amb un revòlver, i segueix una baralla molt brillant en la que l'arma és arravatada i llençada a l'exterior per una finestra. Un policia (Francesc Gelabert) passa pel carrer, recull el revòlver i puja al pis d'on li sembla que ha saltat. Truca a la porta i, al obrir, el jove (Torres) es troba amb els companys (Palenzuela i Gelabert), que el venen a recollir per anar a jugar al tennis. La sala d'estar, els mobles, tot està en ordre. Hi ha un guant negre sobre la taula. Resulta, doncs, que en certa manera, en Jordi Bringué es va adelantar, fa més de cinquanta anys, al Christopher Nolan i a la seva pel·lícula "Origen", juxtaposant onirisme i realitat i entrant en el subconscient de les persones quan dormen. Els interiors i exteriors de la pel·lícula varen ser rodats en el domicili del doctor Joan Soler, per si de cas els protagonistes necessitessin assistència mèdica.

FERMÍ MARIMÓN

Xurreria-Granja
BAHIA

XURROS I XOCOLATA
PER A ENDUR-SE'N

Carretera de la Marina, 40 · 08820 El Prat de Llobregat

Cine Amateur: Els actors (3)

L'any 1956, en Manel Villanova va realitzar cinc pel·lícules:

"La guerra gran" és un film experimental en blanc i negre, en el que dos nens juguen a la guerra a les marges del nostre riu. Els nens són en Luis Naya i en José Rojo, i la pel·lícula reflexa l'estat anímic de les criatures. La seva fantasia els fa transformar la ficció en realitat. Mentre juguen, els seus sentits únicament perceben el tema del seu joc: la guerra. Quan descansen, tornen a la normalitat, però al reanudar el joc, la gran guerra torna a embolcallar-los i dominar-los. Finalment i bruscament, s'acaba tot per la intervenció del seu pare. Les escenes de ficció estan rodades en original negatiu, i produeixen una sorprenent sensació d'irrealitat.

"Dia de asueto" és una història simpàtica basada en un capítol de "Les aventures de Tom Sawyer" de Marc Twain. Un nen és castigat pels seus pares a pintar la tanca del jardí de casa seva. Passa un amiguuet i el nen feixegut es diverteix molt amb aquella feina. L'amiguuet li demana pintar i ell cedeix amb desgana. Van passant altres coneguts i s'afegeixen a la tasca. Els protagonistes són en Luis Muñoz, en Domingo Pittarch i en Manolito i la Glòria Villanova.

"Primer idilio" és un altre conte del mateix autor, Marc Twain. Situat per en Manel en diferents enquadres del nostre paisatge pratenc, en un color i una ambientació plens d'encís, gràcia i frescura, anem seguint la narració d'aquest primer idili entre nen i nena, trencat, com sempre, per la intervenció dels pares. Els protagonistes són en Manolito Villanova i la Olga Socías.

"Sueños imposibles" és una fantasia novament interpretada per la Olga Socías, que tenia llavors tretze anys i mereixia ja l'aplaudiment general pel seu perfecte coneixement i execució del ballet clàssic. La pel·lícula va ser realitzada pel lluïment de la protagonista, en el jardí particular del Sr. Mestres, on ella balla entre les flors pels passadissos. Tristament, es tracta d'un somni, ja que la noia, a la fi, resulta estar paralítica en una cadira de rodes.

"Santa Nit" és un relat emotiu del contrast entre la vida miserable de dos nens que viuen en una barraca i la de les famílies que disfruten d'una llar digna, situada l'acció, per accentuar les tintes, a la nit de Nadal. El més destacat de la pel·lícula és l'expressió càndida i dolça dels nens Glòria i Manolito Villanova. Altres actors que intervenen són la Juana Escibano, la mare dels nens, i en Josep Mª Vila, el pare d'una família acomodada.

Del 1957 tenim dues pel·lícules: "Una magnífica levita" és la més profunda de les pel·lícules d'en Manel Villanova, que ens fa pensar en la inevitable caducitat de tot

La Glòria Villanova i en Jesús Mª García, premis d'interpretació a "La Cita".

allò que podiem haver considerat important, i que pot entrar dintre del gènere qualificat d'"humor negre". La pel·lícula és un divertiment que ens explica l'història d'una levita, feta a mida del primer personatge, un aristòcrata del segle XIX interpretat pel mateix Villanova, que es bat en dol i és ferit de mort. La levita va canviant de mans en diversos trànsits, i un bandit la dona a uns rodamons trinxeraires, els quals la disfruten fins que un d'ells mor amb la levita posada, i és enterrat amb ella. A més d'en Villanova, intervenen com a actors en Josep Minguillón, la Juana Escibano, la Mª Luisa Mijoler, l'Àngel García i en Josep Serra. Aquests dos últims van col·laborar també en altres tasques, en Serra com autor del guió, i l'Àngel García va convèncer a uns clients habituals del seu bar del carrer Major per fer d'indigents i va demanar un taüt a la funerària del seu cunyat. L'Àngel i el Manel van ser sempre grans amics i es van ajudar en moltes pel·lícules.

"La carraca" és la més genuïnament amateur de les pel·lícules d'en Villanova, i també la més premiada, molt merescudament. Amb un guió d'en Josep Serra Estruch, basat en la repetició del mateix gag, a un ritme constant, ens recorda l'estructura dels films còmics del cine mut. La interpretació, genial, de l'actor Isidre Grau, nebot d'en Villanova, i d'en Manolito, el seu fill, contribueixen a resaltar l'humorisme de l'acudit base del film: un noi, que s'enfila a la carrosseria d'una camioneta, fa sonar un xerrac i el conductor creu que es tracta d'una avaria, que no pot localitzar i el fa tornar ximple.

El 1961 en Manel va realitzar "Conciència", un film afermat per la interpretació del reconegut actor local de tea-

tre Josep Lloret Noya. La pel·lícula és un estudi psicològic dels remordiments que turmenten al protagonista per haver causat un atropellament i haver abandonat a la víctima. Finalment, la veu de la consciència i el record de les persones que l'admiraven i respecten, el decideixen a trucar a la policia i posar-se en mans de la justícia. La víctima era la nena Glòria Villanova.

El 1971, deu anys més tard, la Glòria Villanova, era ja major d'edat i posseïa una gran bellesa, tan exterior com interior. Era la més indicada per protagonitzar un drama de joves enamorats que va idear el seu germà Manolito i que va realitzar el seu pare Manel. El rol de jove enamorat va recaure en el Jesús Mª García, un noi torturat per la mort prematura de la seva promesa. Però l'argument reflexava, a més, el drama generacional, la incomprensió del pare, interpretat pel Manel Villanova, que no entenia que el seu fill, havent perdut la noia estimada, es tanqués a l'habitació posant música escandalosa a tot volum. Quan el pare, en contra del consell de la seva dona, interpretada per la Juana Escibano, entrava decidit a esbrincar al seu fill, se'l trobava penjat d'una corda. Aquest era l'argument de "La cita", una cita en el més enllà, que en el Ier. Concurs Local del 1971 va obtenir el Primer Premi Tema Lliure i els premis d'interpretació masculina i femenina.

El 1976 en Manel Villanova va realitzar "La puerta cerrada", interpretada per l'Alfredo García, en Manolo Durán, en Jaume Monés, en Jordi Muntal, la Juana Escibano, la Glòria Feu i l'Angelina Jové. D'aquests actors, importants tots ells, en parlarem properament.

FERMI MARIMÓN

Cine Amateur: Els actors (4)

L'Alfredo García és i ha estat sempre un home molt actiu i disposat a col·laborar en aquells projectes culturals i artístics pels quals hom li demanés la seva participació.

En el cinema amateur i en el professional, ens ha deixat un seguit d'interpretacions que mereixen ser destacades pel seu interès, i també per tenir com a companys actors i actrius importants, tant locals com forans.

En Josep Rocamora el va escollir per a diverses de les seves pel·lícules:

"El mirón" era un curt d'un rotlle presentat a concurs sense revelar i guardonat amb el 3er. premi. L'Alfredo figurava ser un obsès que s'amagava darrera els bancs i les plantes per observar les cames de les noies. A l'ajupirse se li esbotzaven els pantalons i, a l'amagar-se en un portal per compondre'ls, un veí l'amenaçava i el perseguia, i ell havia de correr pel carrer en calçotets.

A "Ligón ligado" l'Alfredo apareixia quasi sempre en segon pla. El protagonista principal era en Jordi Gili, que sortia de casa amb el seu cotxe amb intenció de lligar-se alguna noia, recollia a la carretera una autoestopista (Ángeles Castaño), la portava fins un camping, i muntava una tenda de campanya, on pensava aprofitar-se d'ella. Aquí entrava en acció l'Alfredo, que estava confabulat amb la noia, i entre els dos immobilitzaven en Jordi, embolicant-lo amb la lona de la tenda, i li robaven la roba, les ulleres, el rellotge i el cotxe. Havia de tornar a casa amb roba interior i fent autoestop.

A "Mónica" també feia de secundari, un antic amor de l'Àngela Jové, que era l'actriu principal, acompanyada d'en Ignasi Boixadera com a galant.

En Luis Ruiz Castellanos va rodar amb l'Alfredo una pel·lícula:

"El fotógrafo". L'història recull el treball d'un fotògraf que origina una sèrie de conflictes i confusions en un matrimoni sense fills (Paquita Jódar i Luis Ruiz Castellanos). Hi ha un grapat de malentesos. L'Alfredo recorda com a anècdota que varen anar a rodar al barri del Carmel, que estava tot nevat.

El 1976 en Manel Villanova va realitzar "La puerta cerrada" protagonitzada per l'Alfredo. És una història de reinserció social frustrada, ja que el noi sortia de la presó disposat a canviar la seva vida, i així ho manifesta al director del penal (Jaume Monés). Però comença a recórrer la ciutat demanant feina i veu com tots li neguen pels seus antecedents. Fa cap a una obra en construcció (això es va filmar a l'obra del Cine Capri) i l'encarregat dels paletes, al peu d'una formigonera (Jordi Muntal), li diu que ja té prou gent. La seva núvia (Àngela Jové), el deixa. La mare de la núvia (Glòria Feu) l'engega a passeig. El seu propi pare (Manel Villanova), li tanca la porta de casa. Només la

L'Alfredo García, abatut per dos trets a "La Caza".

mare (Juana Escribano) li dona suport, però a la fi un antic company delinqüent (Manolo Durán), el convenç d'atracar un banc. Són perseguits per la pineda del Prat i abatuts a trets pels agents de la policia.

A més, l'Alfredo va fer variats papers a la cinta de Ricardo Estellé i Eduardo Montoya "El cielo gris de los ancianos" i també a la paròdia que va fer l'Armando Aguirre de "Los Angeles de Charlie". Possiblement encara ens deixem altres intervencions, però ara passarem al cinema professional.

En Vicente A. Escribá i Burdeus va servir-se de l'Alfredo com a protagonista de dos dels seus curts en clau de comèdia:

A "La caza" és un home de negocis desconfiat que camina amb el seu maletí i sospita que l'estan espiant. En realitat, és cert que l'estan seguint. Entra per un carreró del barri gòtic i els seus seguidors li dispiren dos trets i el maten. La seva dona el desperta, doncs tot ha estat un malson. Ara, realment camina pel carrer i se sent altra vegada perseguit com un contribuïent defraudador. Finalment és caçat per l'Hisenda Pública.

A "El tercer ojo" l'Alfredo és un controlador del tràfic urbà que, a més, està tan obsessionat per la televisió que té a casa dos aparells, i veu la TV1 amb un ull i la TV2 amb l'altre ull. Però aviat no tindrà prou ulls perquè està a punt de sortir la TV3. Va a una clínica i es costa una operació per tenir un tercer ull a la cara. Li fan la intervenció i surt amb un ull al front, però també amb una orelleta dalt del cap. Ara pot veure els tres canals a la vegada, però quan surt al carrer, es posa un barret per dissimular la tercera orelleta. Va passejant per la Rambla de Barcelona, i, en pla general, veiem com tothom porta barret.

En Raul Contel li va demanar que participés al seu llargmetratge "Condenados a vivir", titulat a Catalunya "L'home ronyó". Actors i actrius de primera línia formaven part del repartiment: Charo López, José M' Blanco, Amparo Moreno, Carme Elias, Pep Muñoz, etc. etc. i, entre ells, Alfredo García. La història: En Eric és internat en una clínica per afecció renal i li fan dialisi. La Ros, la seva dona, inicia una relació amb el doctor que el porta. L'Eric esdevé drogadicte per paliar els seus atacs i acaba delinqüent. Quan acudeix a un local de billars per obtenir més droga, el policia Alfredo el deté.

Un altre llargmetratge en el qual va participar l'Alfredo va ser "L'Exhibidor". Aquí, vestit de bombero, feia d'ajudant del seu cap (Juan Cánovas) i realitzaven la inspecció del cinema que explotaven en Jordi Portillo i l'Àngela Jové. L'Alfredo, amb una cinta mètrica, comprovava l'amplada dels passadissos i les fileres de butaques. Era una intervenció molt vistosa, ja que arribaven al cine dalt d'un cotxe de bombers codit per La Seda de Barcelona.

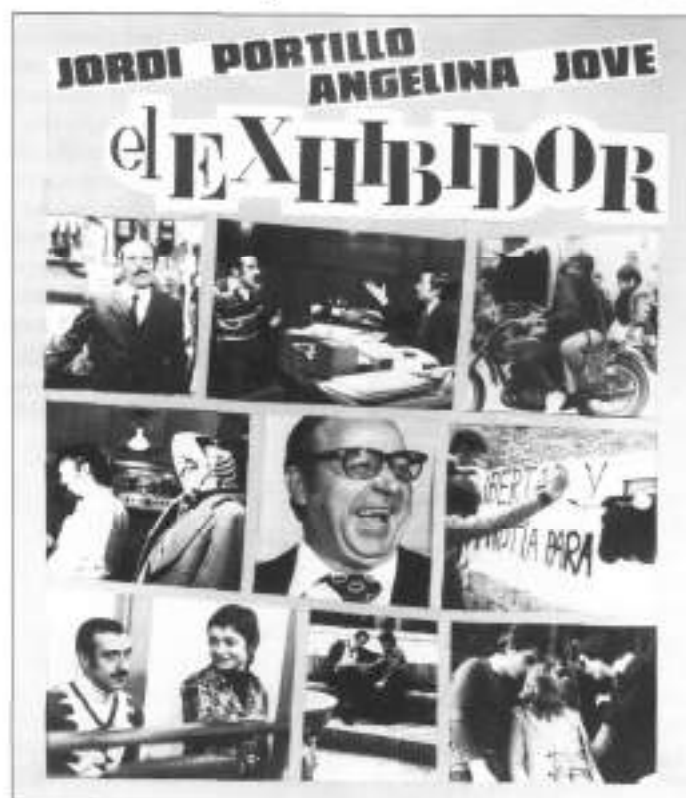
Al llarg dels últims trenta anys han passat per la pantalla del Capri gairebé dos cents anuncis de clients del Prat. La locució dels textos ha anat a càrrec, la gran majoria, dels actors Alfredo García i Armando Aguirre, a parts iguals. La repercussió d'aquests anuncis en el públic assistent s'ha posat últimament de manifest en la creació del grup de facebook <http://www.facebook.com/los-entrañables-anuncios-pratenses-de-antes-de-la-peli-del-capri>, que compta amb 1188 membres al moment actual. No cal dir que aquest èxit és degut, en gran part, als recitats de l'Alfredo i l'Armando, alguns en vers i fins i tot un de cantat.

FERMI MARIMÓN

Les opinions d'en Berlanga i l'Azcona, entre d'altres, sobre "L'exhibidor"

Durant la dècada dels setanta hi va haver una efervescència de cineistes i pel·lícules amateurs, i El Prat de Llobregat va ser un dels punts més destacats en aquesta expressió artística: 284 pel·lícules de 76 autors diferents i 15 concursos locals, comarcals i nacionals donen fe de semblant florida dels aficionats locals. La llavor, sembrada feia vint anys pel primer amateur pratenc, en Jordi Bringué, havia fructificat esplendorosament i ja era hora d'intentar el salt al llargmetratge professional. Així ho vaig entendre al reunir a una gran quantitat d'amics cineistes i proposar-los la seva col·laboració en la realització del meu projecte de llargmetratge "L'Exhibidor". Era una història sobre els avatars d'una parella de joves que agafaven el traspàs i la direcció d'un humil cinema de barri en plena crisi provocada per la televisió i els videoclubs, un petit negoci condemnat a tancar en qualsevol moment. Jo mateix, com a empresari de cine, tenia moltes vivències sobre el tema i, encara que no es tractés d'una autobiografia, sí que hi havien en el guió que els vaig presentar situacions de collita pròpia, memòries a la fi. Sense la col·laboració desinteressada dels amics no hauria pas pogut portar a terme el meu intent i, tot i que no els va semblar un tema engrescador, tots em varen recolçar. També es pot dir que aquella pel·lícula va ser un assaig i un trampolí per alguns dels seus tècnics i actors, que varen fer el salt a la professió i varen arribar ben lluny: el càmera Salvador Grau, ara un cap d'il·luminació de TV3, l'actriu Àngela Jové, dama de l'audiovisual i del teatre, els joveníssims Joan M. Palma i Joan Marimón, càmera i director professionals, l'Armando Aguirre i l'Alfredo García, actors consagrats, i el dibuixant Àngel García, que havia de dirigir el nostre llargmetratge d'animació "Peraustrínia 2004" més endavant.

El 1978, acabada la pel·lícula, i abans de la seva

estrena, vaig fer algunes projeccions en sales privades per a cineastes coneguts, crítics de cinema i distribuïdors. La més entranyable, sens dubte, va tenir lloc a Madrid. La Mª Carme, la meua dona i fidel col·laboradora, i jo, havíem anat a la capital per unes gestions al Ministeri. Allí, una funcionària molt agradable, ens va dir que en José Luis G. Berlanga estava interessat en veure la pel·lícula, doncs havia sentit a dir que hi intervenien molts personatges secundaris, com en les seves, que eren totes obres "corals", com s'en deia aleshores. Ens vàrem posar en contacte amb ell i vàrem quedar per fer un visionat a la sala Carreño. Allí estàvem l'endemà al matí la Maria Carme i jo i allí es va presentar en Berlanga acompanyat del seu inseparable guionista Rafael Azcona. Teníem, doncs, un excepcional públic estel·lar. Quatre persones a la sala, nosaltres dos al fons i en Berlanga i l'Azcona al centre, veient la pel·lícula i fent comentaris en veu baixa. A l'acabar, tots dos ens varen dir que els havia agradat, que s'ho havien passat molt bé, sobretot

amb l'extensa galeria de secundaris: l'empresari vell, el cafeter, els distribuïdors, els operadors, els acomodadors, tres tipus diferents, l'un rialler i trempat, l'altre jove i guapo i el tercer sorrut i quec ("Señor Jordi, hay una go, gotera en la sala"). També amb els dos homes autoritaris, el veí, el galant inspector de l'impost de l'Infància, i el repel·lent controlador de menors a la sala; amb el públic variat, des dels joves esvalotadors, passant pel necrófil que volia pel·lícules de zombis, la senyora que les demanava romàntiques, fins als adolescents expulsats per entrar als serveis de senyores. Ens van preguntar d'on havíem tret tots aquests actors i, al dir-los que tots eren aficionats del Prat, van quedar ben sorpresos. Varen insistir amb els protagonistes, en Jordi Portillo i l'Angelina Jové, doncs pensaven que aquests si havien de ser professionals. I el final, amb homes de negocis, polítics i gent de carrera convertits en cobradors i conductors d'autobusos, el van trobar rodó. L'Azcona, amb el seu humor característic, li va dir a la M^a

Carme: "Y usted, señora, ¿cómo se lo toma todo esto?", referint-se al paper de sufridores de les companyes dels cineistes. En Berlanga va afegir que a partir de llavors es miraria amb més simpatia els empresaris de cine. Per nosaltres va ser una gran satisfacció que aquestes prestigioses figures del cinema nacional dediquessin dues llargues i inoblidables hores a "L'Exhibidor".

L'Antoni Llorens, que també actuava a la pel·lícula, va organitzar una projecció privada al Casino Cinematogràfic de Barcelona i va convidar a crítics de cinema habituals d'aquestes sessions. Les opinions van ser ben variades. En Jaume Figueras va dir que l'hi havia agradat força, però que ell no arriscaria ni un duro pel seu rendiment comercial. Tot i això, després la va programar al cine Cèntric del seu Círculo A. En Joaquim Romaguera va trobar excessius diàlegs en castellà a la versió catalana. Jo vaig objectar que ens ateníem a la realitat lingüística del cinturó de Barcelona. En Joan Francesc de Lasa es va tancar en un mutisme total. En Josep Mª Forn opinava que estava bé, però que hi mancava un toc d'erotisme, per exemple, es podia haver muntat un triangle amorós entre els dos protagonistes i l'acomodador jove. L'Enric Ripoll Freixes va recalcar que ja era hora de què algun director nostre toqués el tema del cine dintre del cine, mal fòs a l'exhibició. L'Antoni Ribas va assegurar que li havia agradat molt i que si el necessitàvem que li diguéssim.

L'evocació de totes aquestes consideracions han estat provocades, no cal dir-ho, per la recent mort del gran Berlanga i també pel fet de què aquest mes de desembre es projectarà "L'Exhibidor" a quinze canals de televisió de la xarxa local. Els de TV3, que mai s'han dignat passar-la, en trenta anys d'existència i d'insistència, a veure si s'enteren i tenen un gest.

FERMI MARIMÓN

L'Exhibidor · Els actors

La notorietat dels artistes de "L'Exhibidor" s'ha accentuat després de la seva emissió pels canals de la Xarxa Local i tots mereixen ser destacats.

En Jordi Portillo ja va impactar amb la seva primera pel·lícula "Music Boom", un curt musical en el qual omplia la càmera des de la seva aparició. En Jordi tenia una "vis" còmica excepcional, i si no va voler explotar-la més va ser perquè va preferir tractar temes seriosos en els seus curts "Instantes de amor", "Por un largo y estrecho camino", "Cosas del cine" y "La corbata". Tot i això, i després de trenta anys, ara li estan sortint fans pels descosits.

L'Angelina Jové era ja, abans de "L'Exhibidor", una actriu molt sol·licitada. Havia interpretat "Instantes de amor" de Jordi Portillo, "Mònica" d'en Josep Rocamora, "La puerta cerrada" d'en Manel Villanova, "La corbata" de Jordi Portillo i "La aprehensió" de Fermí Marimón, entre altres. La carrera de l'Àngels Jové ha estat llarga i fructífera, alternant la televisió, el teatre i el cinema. En les cadenes catalanes ha intervingut a "Olivia Molls", "Judes Xanquet i les maniquis", "5 i acció", "Filiprim", "Tothom per tothom", "Laberint d'ombres", "Jet Lag", "La vida es vol divertir", "Cafè del Liceu", "Barri Sésam" i "Música secreta", una telemovie de Joan Mallarach. Per la televisió va fer "Hospital Central" i "La Mari", un llarg de Jesús Garay. En cinema va protagonitzar el migmetratge "El pan" de Manuel Póls, va intervenir en "Excuses" de Joel Joan, "Tu vida en 65" de Maria Ripoll, "Fuerte Apache" de Jaume Mateu, "Lo mejor de mí" de Roser Aguilar i "No me pidas que te bese, porque te besaré" d'Albert Espinosa. I segueix en actiu.

En Manel Villanova pare, l'empresari vell, va actuar en les seves pròpies pel·lícules, i a "¿Por qué jugáis con nosotros?" de Joan M. Palma i Joan Marimón, "La prioridad" de Fermí Marimón i "El malhechor" d'Àngel Garcia. A "L'Exhibidor" l'acompanyava la seva esposa Joana Escibano. El seu fill, en Manolito Villanova, feta d'agent municipal que perseguia als protagonistes a instàncies del cafeter Josep Minguillón. La taquilla on apareixia l'empresari Ferran Casanovas era la del cine Plaza de Castelldefels.

Els tres acomodadors: el Paco Martínez ho era del Cine Capri, és a dir, que incorporava un personatge de la vida real, aportant el seu caràcter rialler i ple d'acudits, tant autèntic i vital com era. En Luís Gomarín havia fet una genuïna creació en el curt d'en José Luis Montes "Cásate y...". I en Lluis Mijoler, el guaperes de la llanterna, havia protagonitzat "La corbata" de Jordi Portillo, "Pel camí de Proust" i "La aprehensió" de Fermí Marimón.

En Jordi i l'Angelina, els protagonistes.

Els operadors de cabina Salvador Grau i José Luis Montes eren autors de diferents curts, però no havien interpretat cap paper fins aleshores. En Salvador havia treballat com operador en les cabines del Monmari, del Modern i del Capri, era un mestre en l'ofici, i en José Luis era també fotògraf i ho va agafar sens dificultat. Varen brodar els seus papers.

Els inspectors eren professionals reconeguts: en Josep Antoni Calvet era un actor de teatre amb molta experiència, que va donar prestància a l'inspector del control de taquilla. En Joan Cánovas havia fet de dur en una pel·lícula d'en Jordi Portillo i l'Alfredo Garcia tenia un curriculum d'actor excel·lent. Donaven verisme als bombers inspectors de locals industrials. El veí que els rebia era el Josep M' Parera, veí del Monmari. I el personatge més repelent, l'inspector de menors a la sala, va ser, de pròpia voluntat, interpretat per en Jordi Bringué, que havia estat empresari de cinema i havia sofert aquest tipus d'inspeccions. Quan en Bringué va llegir el guió, va dir: "Aquest, deixa-me'l per mi". El va retratar a la perfecció, ell era un perfeccionista.

L'Armando Aguirre va fer dos papers a la pel·lícula, el de propietari del local i, a la seqüència final, amb barba, de conductor d'autobús. Els altres conductors i cobradors que escolten l'història d'en Jordi són tots gent de cine i teatre, l'Albert D'Azpiazu, l'Antonio Mateos, en Jordi Gili i el Jaume Monés.

Els motoristes, l'Agustí Burgui i el Josep Busquets eren membres de la Penya Motorista del Prat, així com els ciclistes ho eren de l'Agrupació Ciclista. En José Guillard era mecànic de motos i en Josep Rocamora feia de capatàs d'obres. Els

parets d'en Jordi, l'Andreu i la Matilde, eren els propis. L'Alvaro Pou va aparèixer fent de ciclista i de parroquià necròfil. Altres espectadors amb diàleg foren la M' Teresa Sanfeliu, inigualable com a senyora gran romàntica, la Rosa Puigventós i la Nati Cabanè, reclamant ordre a la sala, en Joan Company, el delegat d'Autors, la Carmina Fernández i un grup d'amiguetes, el Manolo Álvarez i els companys esvalotadors, els despistats Luis Ariño i José Antonio Rodrigo i l'agent municipal autèntic Luis Guerra, que se'ls enduia detinguts. Les parelles de la llotja eren joves que realment festejaven.

L'Antoni Llorens, el programista pel·lucero, feia el paper de la seva pròpia activitat. Després va esdevenir propietari director de l'empresa Laurenfilms. Els empresaris rivals van ser interpretats per Diego Martínez i jo mateix. Els tècnics de rodatge van sortir, quasi tots, fent d'extres: en Ricard Estellé, tècnic de so, passava per taquilla. En Luís Ruiz Castellanos, en Joan Sarrà i la M' Carmen Martín, auxiliars i script, es trobaven a la barra del bar.

Potser el gran valor de "L'Exhibidor" és ara el testimonial, doncs ens mostra com era El Prat de fa trenta anys, els seus carrers, les seves places, la seva gent, els bars, Chez Montull, Chez Ribera, el "mercadillo" de Sant Cosme, la sortida de missa, les sardanes de la plaça, l'edificació creixent, i els decadents i nostàlgics locals de cinema de barri. En Patrici Bedós, que va col·laborar en el llençament i estrena de la pel·lícula, va pronosticar, amb encert, que farien falta, com a mínim, deu anys per a què es reconeguessin els seus mèrits. Ara, tal vegada, es comença a valorar, després de trenta anys.

FERMÍ MARIMÓN

Cine Amateur · Els actors (6)

Les pel·lícules d'argument d'en Jordi Bringué tenen actors i actrius que cal destacar. Un d'ells, en Cristóbal Haro, protagonista de "La colilla", fins i tot té un premi nacional d'interpretació, per més que el seu oponent, en Ferran Casanovas, comparteix protagonisme i mèrits evidents per situar-lo a la mateixa línia de qualitat. En Cristóbal Haro va fer la seva única i admirable actuació a "La colilla", mentre en Ferran Casanovas va tornar a aparèixer com a opulent empresari a "L'exhibidor" i va actuar com a model del personatge El Gran Ton en el llargmetratge d'animació "Peraustrínia 2004", d'Àngel Garcia. Altres actors en pel·lícules d'en Jordi Bringué foren: a "Rafafà, el guante negro" en José Luis Torres, l'Àngel Palenzuela i en Francesc Gelabert. A "Del ligue y otras cosas" en José Garcia, la Mercedes Piera, en Lluís Martínez, la Marta Carbonell, l'Antolin Ribas i en Manuel Aycart. L'Antolin Ribas va ser també actor i col·laborador a "Draculino cha, cha, cha", d'en Román Vila, i en Lluís Martínez va posar la veu de narrador a la meua "Pel camí de Proust". Com a curiositat assenyalem que la mare d'en Jordi Bringué, la Pepeta Turón, sortia a "Pel camí de Proust" i a "Operación Heidi" del seu nét Jaume Ridaura.

Un matrimoni d'actors, i figures rellevants del teatre local, la Glòria Feu i en Jaume Monés, havien de tenir també un lloc destacat en el cinema amateur. La Glòria va participar a "La puerta cerrada" d'en Manel Villanova i va tenir dos papers importants a les meves "La aprehensió" i "Darrera la porta". En Jaume va actuar també a "Darrera la porta" i a "L'exhibidor", i sortia a "¿Por qué jugáis con nosotros?" de Joanma Palma i Joan Marimón, a "Los ángeles de Charlie" d'Armando Aguirre i a "La puerta cerrada" d'en Manel Villanova.

Altres actors i actrius de teatre incorporats al cinema amateur varen ser:

En Josep Lloret Noya a "Conciencia" d'en Manel Villanova.

L'Amèlia Macías a "Arrebató" d'en Jesús M. Garcia, a "La corbata" d'en Jordi Portillo i a "¿Por qué jugáis con nosotros?" de J. Palma i J. Marimón.

En Gerardo Blasco a "Historia de un viaje" i a "Cita a las seis" d'en Josep Rocamora.

L'Ignasi Boixadera a "Mónica" i a "Un sostre" d'en Josep Rocamora, i a "L'exhibidor".

La Rosa Ibern a "Cita a las seis" i a "Mónica" d'en Josep Rocamora, i a "L'exhibidor".

En Jordi Gili a "Ligón ligado" d'en Josep Rocamora, i a "L'exhibidor".

Farem un punt i apart pels debutants, és a dir, aquells que van irrompre a la petita pantalla sense tenir precedents en el cinema amateur ni en el teatre local. Alguns d'ells ja els hem citat en les pel·lícules anteriors, però encara en queden un munt. Començarem pels infantils, que molt sovint ens sorprenen per la seva naturalitat, la seva espontaneïtat.

En Manolito i la Glòria Villanova van intervenir en un gran nombre de pel·lícules, la majoria del seu pare. A través d'aquestes històries infantils veiem a la nena Glòria Villanova com a filla petita d'un fanàtic del futbol, com a nena atropellada per un conductor que l'abandona i, en una altra, de nit, fugint de casa per Nadal amb el seu germà. Al seu torn, en Manolito, és un nen atemoridit que travessa un bosc amb una recepta a la mà, un infant enamorat de la seva companya de classe Olga Socías, i un despistat que fa sonar un xerrac i provoca problemes a un conductor. Altres nens participen en les pel·lícules d'en Villanova, com Luis Muñoz, Domingo Pitart, Luis Naya i José Rojo.

En José Luis Montes, veient la gràcia natural i les dots d'actor del nen Francisco Álvarez, veí seu, el va presentar a "Paco es así", treball pel qual va ser guardonat, i va repetir amb ell a "¿Por qué?".

Els fills d'en Pau Giralt van sortir a "Els 5", també del seu pare, una fillgrana de trucatges en la que els nens muntaven sobre trens de joguina.

En Josep Linuesa, veterà creador d'efectes especials, va idear una fantasia de bruixes i encanteris protagonitzada pels seus fills, la Margarida, La Lúlia, la Elisabeta, el Josep i l'Eloi.

L'Oscar Miñarro, en una ajustadíssima interpretació, també guardonada, es mostrava gelós del seu germanet a la ficció Joan Mateu Serra, a la pel·lícula "Pel camí de Proust".

A "Una pequeña mujer" de Josep Oliva, la nena Isa Oliva es posava a la pell d'una mestressa de casa, amb extraordinària gràcia i desinvoltura.

En Frederic Comas va filmar els seus fills David i Eloi a "La escalada", fent-los pujar al castell de l'Eramprunyà.

L'Armando Aguirre va fer una paròdia

Cristóbal Haro, premi nacional d'interpretació per "La colilla".

Ferran Casanovas, una interpretació de gran qualitat a "La colilla".

Francisco Álvarez, premi d'interpretació infantil per "Paco es... así".

de "Los ángeles de Charlie", amb una colla de nens i nenes: Natalia Aguirre, Víctor Mateos, Susana Ezcurra i Gonzalo Ezcurra, els més destacats.

L'Eliseu Pina va presentar "Els nens i l'aigua", en la que uns petits, el Víctor Socías, la Silvia Socías i l'Oscar Peris segueixen el curs d'un rierol i van fent descobriments.

Jo mateix, en les meves pel·lícules, vaig recórrer a actors infantils. A "Cuento de Reyes" en Julio Garcia és el protagonista principal, a "Okay, Mercurio", la intervenció de la nena Mª Angeles Blasco és decisiva pel fil i el desenllaç de la història, i a "La rondaire" i "La prioridad" participen la Mercè i en Joan Marimón, així com també en Sergi Vilanova a l'última.

En el proper escrit sobre artistes, revisarem els adolescents i els madurs.

FERMÍ MARIMÓN

AVANCE NUEVA COLECCIÓN

Font Pell

Vine a descobrir la nova col·lecció de Primavera!

"Disseny més elaborats, mocassins lleugers i còmodes, esportives molt vistoses amb colors frescos..."

Últims preus rebaixats temporada, hivern, fins al 50% de descompte

Més de 9.000 famílies formen part del nostre club, i tu?

Informa-te'n als nostres establiments. Gaudeix de la nostra botiga on-line ampliada

Botiga on-line amb enviaments i devolucions gratuïts!

EL PRAT - C/ Frederic Soler, 42, El Prat de Llobregat,
SANT BOI - C/ Vidal i Barroquer, 29, 08830 Sant Boi,
BARCELONA - C/ Rocafort, 128, cantonada Aragó
www.fontpell.com

Era pots trobar també a les nostres carnes sociats

FontPell

